

Nærings- og handels- departementet

Kartlegging av administrative
kostnader underlagt Fornyings- og
administrasjonsdepartementet

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Januar 2008

Innholdsfortegnelse

DEL 1 – OPPSUMMERING	4
1. Innledning	4
2. Sammendrag	5
2.1 Norsk	5
2.2 English	9
DEL 2 - OM KARTLEGGINGEN	13
3. Metode og gjennomføring	13
3.1 Standardkostnadsmetoden	13
3.2 Organisering og gjennomføring	18
4. Regelverk og næringsdrivende som er omfattet av kartleggingen	19
4.1 Fornyings- og administrasjonsdepartementets regelverk som berører næringslivet	19
4.2 Næringsdrivende som berøres av regelverket	20
4.3 Praktiske avgrensninger	20
4.4 Metodiske utfordringer	22
DEL 3 – KARTLEGGING AV FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET	23
5. Samlede administrative kostnader	23
5.1 Totale administrative kostnader for næringslivet per år	23
5.2 Utvikling i de totale administrative kostnadene	23
5.3 Mest kostnadskrevende regelverk å etterleve for næringslivet	24
5.4 Mest kostnadskrevende informasjonskrav å etterleve for næringslivet	26
5.5 Fordelinger av de samlede administrative kostnadene	28
5.6 De mest kostnadskrevende skjemaer å etterleve for næringslivet	34
6. Oppsummerende analyse og forenklingstiltak	35
6.1 Innledning	35
6.2 Kostnader	35
6.3 Intern bruk av opplysninger	38
6.4 Forenklingsmuligheter	39
6.5 Irritasjon	40
DEL 5 – KVALITATIV GJENOMGANG AV DE MEST KOSTNADSKREVENDE INFORMASJONSKRAVENE	41
7. Kostnadskrevende informasjonskrav for Fornyings- og administrasjonsdepartementet	41
7.1 Beskrivelse av informasjonskravet "Kredittopplysningsvirksomheter har plikt til å levere gjenpartsbrief til den person det er søkt informasjon om eller som er blitt kredittsjekket"	41

7.2	Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutninger ved en alminnelig melding"	45
7.3	Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en fullstendig melding"	53
7.4	Beskrivelse av i informasjonskravet: "Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (over EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt."	60
7.5	Beskrivelse av informasjonskravet "Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt."	66
7.6	Beskrivelse av informasjonskravet: "Leverandører av tilbud til offentlige anbudsrunder plikter å gi flere opplysninger om tilbudet på anmodning fra oppdragsgiver"	71
7.7	Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter å bistå Konkurransetilsynet ved granskning"	73
7.8	Beskrivelse av informasjonskravet: "Drosjesjåførs plikt til å gi passasjerene datert kvittering på anmodning"	75
7.9	Beskrivelse av informasjonskravet: "Leverandør kan på anmodning be om opplysninger og nærmere begrunnelse for oppdragsgiveres valg av leverandør"	77
7.10	Beskrivelse av informasjonskravet: "Leverandør i forsyningssektoren skal på oppdragsgivers forlangende oppgi relevante opplysninger, dersom tilbudet fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelsen"	79
7.11	Beskrivelse av informasjonskravet: "Ved Konkurransetilsynets vedtak om inngrep i foretakssammenslutninger, skal foretakene det gjelder legge frem en uttalelse på forslaget om inngrepsvedtak"	81
7.12	Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt til å oppbevare prisforskriften for drosjebiler"	83
7.13	Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter å bistå EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen ved kontroll"	85
7.14	Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å lagre autorisert og uautorisert bruk av informasjonssystemet i minst 3 måneder"	87
7.15	Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å lagre dokumentasjon om rutiner med betydning for informasjonssikkerheten i minst 5 år"	89
7.16	Beskrivelse av informasjonskravet: "Ervervsdrivende som selger kraft til forbruker plikter å melde kraftpriser inn til Konkurransetilsynet"	91
7.17	Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å varsle datatilsynet ved uautorisert utlevering av personopplysninger"	93
DEL 6 - TILLEGG		95
8.	Resultattabeller og bakgrunnsdata	95
8.1	Administrative kostnader per informasjonskrav	95
9.	NHDs kartleggingsdatabase	97

Tabelliste

Tabell 2.1: Antall lover og forskrifter som inngår i kartleggingen	6
Tabell 2.2: De samlede administrative kostnader, herunder opprinnelse (ABC fordelingen)	6
Tabell 2.3 - De tre mest kostnadskrevende lover/forskrifter som er inkludert i kartleggingen av FAD 7	
Tabell 2.4 - De tre mest kostnadskrevende informasjonskrav kartlagt innenfor FAD.....	8
Table 2.5 - Volume of the measurement.....	9
Table 2.6 – Total volume of the measurement	10
Table 2.8 – The three most burdensome information obligations	11
Tabell 4.1 – Volum på kartlegging	19
Tabell 4.1 – Lover/forskrifter inkludert i kartleggingen	20
Tabell 5.1 – Resultattabell FAD	23
Tabell 5.2 – Totale kostnader per lov	24
Tabell 5.3 – Topp 10 mest kostnadskrevende informasjonskrav	26
Tabell 5.4 – Kostnader fordelt på kartleggingsparametere	28
Tabell 5.5 - Opplysningstyper	30
Tabell 5.6 – Totale administrative kostnader fordelt på bedriftsstørrelse.....	31
Tabell 5.7 – Kostnader fordelt på administrative aktiviteter	32
Tabell 5.8 – De mest kostnadskrevende skjemaer å etterleve for næringslivet	34
Tabell 7.2 – Kostnader ved gjenpartsbrev.....	43
Tabell 7.4 – Administrative kostnader per segment - alminnelig melding	48
Tabell 7.5 – Administrative kostnader ved alminnelig melding	50
Tabell 7.7 – Standardisert tid for fullstendig melding	56
Tabell 7.8 – Kostnader ved fullstendig melding.....	57
Tabell 7.10 – Standardisert tid per segment (anskaffelser over EØS- terskelverdi)	62
Tabell 7.11 – Kostnader ved anskaffelser over EØS-terskelverdi.....	63
Tabell 7.13 – Administrative kostnader	68
Tabell 7.14 – kostnader ved anskaffelser under EØS-terskelverdi	69

Figurliste

Figur 3.1 – Kostnadselementer ved lovgivning	13
Figur 3.2 – Elementene i SKM metoden.....	14
Figur 3.3 – Utrekning av administrative kostnader.....	16
Figur 3.3 – Organisering og gjennomføring	18
Figur 6.1 – Kostnader	35
Figur 6.2 - Nøyaktighet	37
Figur 6.3 – Intern bruk av opplysninger	38
Figur 7.1 – Sentrale egenskaper ved gjenpartsbrevplikten	42
Figur 7.3 – Sentrale egenskaper ved alminnelig melding	46
Figur 7.6 – Sentrale egenskaper ved fullstendig melding	55
Figur 7.12 – Sentrale egenskaper ved offentlige anskaffelser under EØS terskelverdi.....	67

DEL 1 – OPPSUMMERING

1. Innledning

Regjeringen besluttet våren 2006 å gjennomføre et prosjekt der formålet er å oppnå en vesentlig reduksjon i næringslivets kostnader knyttet til etterlevelse av informasjonskrav. Prosjektet er inndelt i tre faser:

Kartlegging av næringslivets kostnader ved oppfyllelse av offentlig pålagte informasjonskrav. (sept. 2006 – oktober 2007)

Utvikling av forenklingsplan (oktober 2007 – mai 2008)

Gjennomføring av forenklinger (april 2008 – juni 2009)

Denne rapporten fra konsultentselskapet Rambøll Management AS markerer slutføring av prosjektets fase 1, kartleggingen, som danner grunnlaget for arbeidet med å utarbeide av forenklingsplan.

Rapporten inneholder en beskrivelse av hovedfunnene fra kartleggingen av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Regelområdene direkte skatt, indirekte skatt og statistikk samt områdene som berører finansmarkedslovgivningen som forvaltes av Finansdepartementet presenteres i egne rapporter. Mva og særavgifter ble kartlagt som pilotprosjekter i 2005. Alle rapportene finnes på Nærings- og handelsdepartementets nettsider;

www.regjeringen.no/nb/dep/nhd Tema: "forenkling for næringslivet".

De samlede funnene fra kartleggingen er gjort tilgjengelig gjennom databasen DELFI som er etablert som et permanent saksbehandlingsverktøy for departementene. Rapporten viser kostnadene knyttet til hvert enkelte informasjonskrav i lovgivningen rettet mot næringslivet som forvaltes av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Hvordan kostnadene er fremkommet, er beskrevet i rapportens kapittel 3.

Kartleggingen er et sentralt hjelpemiddel i departementets arbeide med å utarbeide tiltak som kan redusere kostnader knyttet til informasjonskrav. Utarbeiding av forenklingstiltak må imidlertid også skje ut fra en bredere vurdering, der allerede eksisterende tiltak, vurdering av kost/nytte, muligheter for utvikling av elektroniske løsninger og samordning med andre myndigheter mv., tas med i vurderingen. Nærings- og handelsdepartementet tilbyr modeller for forenklingsarbeid, seminarer og annen type bistand til departementene i arbeidet med utvikling av tiltak som skal inngå i regjeringens handlingsplan for forenkling for næringslivet.

Funnene i kartleggingen og de kvalitative vurderinger inkludert forslag til forenklinger, er Rambøll Management AS eget ansvar.

Ytterligere informasjon og veiledning finnes på Nærings- og handelsdepartementets nettsider:

www.regjeringen.no/nb/dep/nhd Tema: "forenkling for næringslivet".

2. Sammendrag

2.1 Norsk

Nærings- og handelsdepartementet har med assistanse fra Rambøll Management AS og KPMG kartlagt næringslivets administrative kostnader ved etterlevelse av informasjonskrav som påføres næringslivet gjennom lover og forskrifter. Kartleggingen er gjennomført med utgangspunkt i Standardkostnadsmodellen (SKM), som er en fremgangsmåte for å finne frem til informasjonskrav i regelverket og kartlegge de administrative kostnadene næringslivet har ved å fremskaffe og eventuelt rapportere opplysninger til det offentlige eller til en tredje part.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har sammen med Konkurransetilsynet vært viktige bidragsyter til kartleggingen gjennom kvalitetssikring, datafremhenting og faglig innspill underveis i prosjektet.

Overordnet sett viser kartleggingen av Fornyings- og administrasjonsdepartementets næringslivsrettede lovgivning at:

- De samlede administrative kostnadene utgjør 115,2 millioner kroner årlig.
- Omkring 80,7 prosent av kostnadene er knyttet til administrative krav som er av nasjonal opprinnelse. Den resterende del av de administrative kostnadene stammer fra internasjonale regler, herunder EU-regulering.
- Det har ikke forekommet noen endringer i kostnadene i løpet av måleperioden fra 1. januar 2006 til 1. september 2006.

I det følgende oppsummeres kartleggingens sentrale elementer og resultater.

Bakgrunn

Det har lenge vært arbeidet systematisk med forenkling og tilrettelegging overfor næringslivet. En rekke lovområder som berører næringslivet er de siste årene blitt utredet og fornyet. For å sikre et effektivt regelverk som gir konkurransedyktige rammebetingelser for norsk næringsliv er det stadig behov for å evaluere etablerte ordninger og praksiser.

Med dette som utgangspunkt besluttet regjeringen 30. mars 2006 å iverksette et prosjekt for *reduksjon av næringslivets administrative kostnader ved etterlevelse av offentlige informasjonskrav*. Målet for prosjektet er å bidra til en *betydelig* reduksjon i næringslivets administrative kostnader. Arbeidet som igangsettes er et tverrdepartementalt prosjekt. I tilknytning til prosjektet blir det nedsatt en tverrdepartemental arbeidsgruppe under ledelse av departementsråden i Nærings- og handelsdepartementet (NHD) med representanter fra 13 andre departementer. En viktig oppgave for arbeidsgruppen er å initiere samarbeid om tiltak på tvers av departementenes ansvarsområder. Etter at departementene har kommet med innspill på forslag til tiltak, skal arbeidsgruppen utarbeide en *helhetlig tiltaksplan* for reduksjon av næringslivets administrative kostnader. Arbeidet er inndelt i følgende tre faser:

1. Kartlegging (september 2006 – september 2007)
2. Utarbeidelse av tiltaksplan (september 2007 – mars 2008)
3. Gjennomføring av tiltaksplan (mars 2008 – juni 2009)

2.1.1 Fornyings- og administrasjonsdepartementets lovgivning

Det ble identifisert to lover og fem forskrifter tilhørende Fornyings- og administrasjonsdepartementet, som pålegger bedrifter administrative kostnader. Den kartlagte lovgivningen kan overordnet deles inn i to hovedområder:

- Konkurranselovgivningen.
  - Foretakssammenslutninger
  - Pristiltak
  - Offentlig anskaffelser.
- Personopplysninger

2.1.2 Antall lover og forskrifter

Tabell 2.1 nedenfor viser antall lover, forskrifter, informasjonskrav og opplysninger som ble identifisert i kartleggingen.

Tabell 2.1: Antall lover og forskrifter som inngår i kartleggingen

Departement	Antall lover	Antall forskrifter	Antall informasjonskrav	Antall opplysninger
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	2	5	17	69

2.1.3 Administrative kostnader på Fornyings- og administrasjonsdepartementets område

Tabell 2.2 nedenfor illustrer de samlede administrative kostnadene identifisert gjennom kartleggingen av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Videre viser tabellen hvor stor andel av de administrative kostnadene som kan henføres til henholdsvis internasjonal og nasjonal regulering.

Tabell 2.2: De samlede administrative kostnader, herunder opprinnelse (ABC fordelingen¹)

Departement	Adm. kost. (i mill. kr)	Adm. kost. (i prosent)	ABC-regulering		
			A (%)	B (%)	C (%)
FAD	115,2	100	0,028	19,3	80,7

Som det fremgår av tabell 2.2 utgjør bedriftenes samlede administrative kostnader relatert til lovgivning under Fornyings- og administrasjonsdepartementet totalt ca. 115,2 millioner kroner.

Hovedområdet *foretakssammenslutninger*, som blant annet består av krav til alminnelig og fullstendig melding ved foretakssammenslutninger samt uttalelsesplikten ved vedtak om inngrep, påfører norsk næringsliv ca 30 millioner kroner i administrative kostnader. Dette tilsvarer ca 26 prosent av de samlede administrative kostnadene på FAD sitt område.

Offentlige anskaffelser som omfatter kravene som stilles til bedrifter som leverer varer og tjenester til offentlig sektor pålegger bedriftene ca 38 millioner kroner i administrative kostnader tilsvarende ca 33 prosent av de administrative kostnadene på FAD sitt område.

Personopplysningsforskriften og tilhørende informasjonskrav om gjenpartsbrief utgjør ca 35,4 millioner kroner eller ca 31 prosent av kostnadene under FAD.

Opplysninger om bedriftenes administrative kostnader, forenklingstiltak og irritasjonsmomenter er samlet inn gjennom bedriftsintervjuer. For ca 90 prosent av kostnadene er det

¹ A-regulering henviser til den del av den norske regulering, som utelukkende er knyttet til internasjonale forpliktelser, bl.a. EU-regulering. B-regulering henviser til den del av den norske regulering som er en følge av internasjonale forpliktelser (herunder også EU-regulering), men hvor de konkrete administrative krav er formulert fra norsk side. C-regulering henviser til den del av den norske regulering som utelukkende er formulert i en norsk sammenheng. For en nærmere forklaring av ABC regulering henvises det til avsnitt 4.3.4 s 19 i NHDs metodemanual

foretatt bedriftsintervjuer, mens øvrige administrative kostnader er fastsatt gjennom ekspertvurderinger av konsulentene.

Som det fremgår av tabell 2.2 ovenfor, følger hovedparten av de administrative kostnadene av nasjonale lover og forskrifter. 80,7 prosent av kostnadene på FAD sitt område kan således henføres til C-regulering (nasjonale krav). Det fremgår videre at 19,3 prosent av bedriftenes administrative kostnader kan henføres til B-regulering, mens kun en marginal andel kan henføres til A-regulering.

2.1.4 De tre mest kostnadskrevende lover/forskrifter som er inkludert i kartleggingen av Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Ca 97 prosent av de administrative byrdene i kartleggingen av FAD kan tilskrives lov/forskrift i nedenstående tabell.

Tabell 2.3 - De tre mest kostnadskrevende lover/forskrifter som er inkludert i kartleggingen av FAD

Dep	Lov/forskrift	Kostnad (mill. kr)
FAD	FOR-2001-06-15-616 - Forskrift om offentlige anskaffelser	38,1
FAD	LOV-2004-03-05-12 - Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).	38,0
FAD	FOR-2000-12-15-1265 - Forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften).	35,4

FOR-2001-06-15-616 - Forskrift om offentlige anskaffelser hjemler informasjonskravene knyttet til offentlige anskaffelser. Dette inkluderer dokumentasjonskrav i forbindelse med anskaffelser over/under EØS terskelverdi samt tilhørende informasjonskrav knyttet til anskaffelsesprosessen. Forskriften medfører samlet sett 38,1 millioner kroner i årlige administrative kostnader.

LOV-2004-03-05-12 - Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) regulerer konkurransesituasjonen i norsk næringsliv. Informasjonskrav hjemlet i denne loven medfører årlige administrative kostnader for totalt 38 millioner kroner.

FOR-2000-12-15-1265 - Forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften) inneholder spesifikt informasjonskrav for kredittopplysningsvirksomheter. Personopplysningsforskriften medfører således en årlig administrativ byrde på 35,4 millioner kroner.

Tabell 2.4 - De tre mest kostnadskrevende informasjonskrav kartlagt innenfor FAD

Dep	Informasjonskrav	Kostnad
FAD	Kredittopplysningsvirksomheter har plikt til å levere gjenparts-brev til den person det er søkt informasjon om eller som er blitt kredittsjekket	35,4
FAD	Plikt for bedrifter i en foretakssammenslutning å levere fullstendig melding	15,9
FAD	Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt.	13,8

Plikten for kredittopplysningsvirksomheter til å levere gjenparts-brev til den person det er søkt informasjon om eller som er blitt kredittsjekket er den største enkeltbyrden under Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Informasjonskravet utgjør ca 35,4 millioner kroner årlig.

Plikt for bedrifter i en foretakssammenslutning å levere fullstendig melding er den nest mest byrdefulle plikten under Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Årlig koster dette informasjonskrave norske virksomheter ca 15,9 millioner kroner.

Nummer tre på listen over de mest kostnadskrevende informasjonskravene er plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt. Dette informasjonskravet utgjør 13,7 millioner kroner årlig.

2.1.5 Forenklingstiltak

Gjennom intervjuer kom bedriftene med innspill på hvordan den administrative byrden ved etterlevelse av informasjonskrav kan reduseres. Plikten til å levere gjenparts-brev for kredittopplysningsvirksomheter skjer ved en manuell utsending per post til de berørte personer som gir høye anskaffelseskostnader. Forslaget fra bedriftene var å digitalisere denne prosessen slik at gjenparts-brevet kunne blitt utsendt per e-post eller en annen digital løsning å dermed redusere store deler av den administrative kostnaden.

Bedrifter som leverer alminnelig og fullstendig melding ved foretakssammenslutninger opplever det som tidkrevende å beskrive de berørte markeder. Informasjon som adresserer problemstillingen er ofte vanskelig tilgjengelig. Et forenklingstiltak vil være å utarbeide bedre veiledninger om hvordan markeder skal defineres, samt en tettere kontakt mellom Konkurransetilsynet og bedriftene i den innledende fasen ved mer komplekse saker. Ved kjøp av single-purpose eiendomsaksjeselskaper var innspillet fra de intervjuede bedrifter at denne typen oppkjøp burde fritas fra meldeplikten. Forslaget gikk videre ut på at dette kunne implementeres ved å innføre et krav om at det skal være ansatte i selskapet som kjøpes eller overtas.

I forbindelse med levering av tilbud på offentlige anskaffelser opplevde de intervjuede bedriftene det som belastende å levere nødvendig dokumentasjon ved hver tilbuds avlevering. Bedriftene foreslår at prekvalifisering kan skje på en offentlig portal eller liknende hvor leverandørene kan være registrert med all nødvendig dokumentasjon. Oppdragsgivere kan da legge inn søkekriterier for å finne potensielle tilbudsgivere fremfor å gå ut med en prekvalifisering. Et mindre krevende forenklingforslag er at dokumentasjon til samme oppdragsgiver leveres en eller to ganger årlig fremfor ved hver tilbudsavlevering.

2.2 English

The Ministry of Trade and Industry has, with assistance from Rambøll Management and KPMG, completed an analysis of the administrative costs on enterprises, associated with the legislation, administrated by the Norwegian Ministry of Government Administration and Reform. The analysis is based on the Standard Cost Model, and has been conducted in the period from September 2006 to April 2007.

In order to increase businesses ability to compete, there has been an increased focus, both nationally and internationally, on the provision and simplification of legislation and governmental services. The Government initiated in March 2006 a project aiming to reduce the administrative burdens inflicted on businesses by public regulations. The Government's goal is to give Norwegian business a considerable reduction in costs when abiding by the rules and regulations

The project is carried out during the time period 2006 through 2009, and consists of three sequential phases:

1. Measurement (September 2006 – September 2007)
2. Simplification plan (September 2007 – March 2008)
3. Implementing simplification plan (March 2008 – Jun 2009)

The Ministry of Trade and Industry is responsible for coordinating the work on simplification towards the business community including the measurements based on the Standard Cost Model.

The Government will follow up on the findings from the measurements on an ongoing basis, in the form of proposals for specific simplifications for trade and industry. The Ministry of Trade and Industry will coordinate the effort and report to the Government on progress and outcomes achieved. Nevertheless, responsibility for preparing simplification plans with specific measures contributing to reducing the administrative costs on the part of businesses will remain with the affected Ministries in the usual manner, once each area has been reviewed.

Table 2.5 - Volume of the measurement

Ministry	No of acts	No of executive orders	No of information obligations	No of data requirements
The Norwegian Ministry of Government Administration and Reform	2	5	17	69

The measurement of the administrative burdens related to Norwegian Ministry of Government Administration and Reform has been based on two acts and five executive orders, which can be divided into the following groups:

- Competition legislation
  - Pre-merger notification
  - Public procurement
  - Price Policy
- Personal Data Act

The Competition Act affects all businesses competing in the open market. The purpose of the Act is to further competition and thereby contribute to the efficient utilisation of society's resources and protect the interests of consumers. Businesses conducting mergers and acquisitions are particularly affected by the competition act as it contains a pre-merger notification system. Other businesses affected by the competition act are suppliers to the public sector, as it regulates public procurement.

The Personal data Act affect all businesses handling personal information regarding private persons. The purpose of this Act is to protect natural persons from violation of their right to privacy through the processing of personal data. The Act help to ensure that personal data are processed in accordance with fundamental respect for the right to privacy, including the need to protect personal integrity and private life and ensure that personal data are of adequate quality. The information obligation included in this measurement relates to processing and disclosure of financial information.

2.2.1 Significant data from the evaluation

- The aggregated total administrative cost of enterprises amounts to NOK 115, 2 million.
- Approximately 80,7 percent of the total administrative cost can be allocated to legislation of national origin (C-legislation)
- There has been no alteration in the administrative burdens during the measurement period from January 1st 2006 to September 1st 2006.

2.2.2 Total administrative costs under Norwegian Ministry of Government Administration and Reform

The result of the evaluation show that the business related legislation imposes costs, summing up to a total of approximately NOK 115,2 million. The table below illustrates the result of the analysis:

Table 2.6 – Total volume of the measurement

Ministry	Adm. cost. (mill. kr)	Adm. cost. (percent)	ABC-legislation		
			A (%)	B (%)	C (%)
FAD	115.2	100	0,028	19,3	80,7

2.2.3 The three most burdensome acts

Table 2.7 – The three most burdensome acts

Ministry	Regulation	Cost (mill)
FAD	FOR-2001-06-15-616 – Public procurement act	38,2
FAD	LOV-2004-03-05-12 – Competition act	38
FAD	FOR-2000-12-15-1265 - Personal data act	35,4

Approximately 97 percent of the total administrative cost under The Norwegian Ministry of Government Administration and Reform can be allocated to the following three acts:

Public Procurement Act

The requirements of the Public procurement act (FOR-2001-06-15-616) amounts to a total cost of NOK 38, 1 million equivalent to 33 percent of the total administrative costs under the Norwegian Ministry of Government Administration and Reform. Some of the main areas regulated by public procurement act concerns requirements put upon suppliers of work, services and supplies.

Competition Act

Requirements of the competition act (LOV-2004-03-05-12) amounts to at total cost of NOK 38 million equivalent to 33 percent of the total administrative burdens under the Norwegian Ministry of Government Administration and Reform.

Personal Data Act

Requirements of the personal data act (FOR-2000-12-15-1265) amounts to at total cost of NOK 35, 4 million equivalent to 31 percent of the total administrative burdens under the Norwegian Ministry of Government Administration and Reform.

2.2.4 The three most burdensome information obligations

Table 2.8 – The three most burdensome information obligations

Ministry	Information Obligation	Cost (mill)
FAD	Credit evaluation businesses must inform private persons whenever credit information about the person is disclosed to a third party	35,4
FAD	Obligation for businesses to send a full pre merger notification	15,9
FAD	Suppliers to the public sector delivering work, services and supplies (over the EEC threshold) must document that they fulfil the pre defined demands.	13,8

Credit evaluation businesses must notify private persons whenever credit information about the person is disclosed to a third party. This information obligation amounts to a total of NOK 35,4 million equivalent to 30,7 percent of the total administrative burdens under the Norwegian Ministry of Government Administration and Reform.

Obligation for businesses to send a full pre merger notification. This information obligation amounts to a total of NOK 15,9 million equivalent to 13,8 percent of the total administrative burdens under the Norwegian Ministry of Government Administration and Reform.

Suppliers to the public sector delivering work, services and supplies (over the EEC threshold) must document that they fulfill the pre defined demands. This information obligation amounts to a total of NOK 13,8 million equivalent to 11,9 percent of the total administrative burdens under the Norwegian Ministry of Government Administration and Reform.

2.2.5 Simplification suggestions

Through interviews with the businesses, consultants from Rambøll Management and KPMG collected qualitative information regarding simplification suggestions, alternative work processes and obligations that are particularly burdensome. The information obligation "Credit evaluation businesses must inform private persons whenever credit information about the person is disclosed to a third party" is especially cost intensive due to high postal charges. A suggestion for reducing the administrative burden was to digitalize the process. This could be done either by e-mail or a similar digital solution, and thereby reduce the costs connected with traditional postal charges.

The businesses that have to send a full pre merger notification find it very time consuming to describe the affected markets. Information about the specific markets is often highly unavailable and therefore time consuming to produce and collect. A suggestion to reduce the administrative costs relating to this information obligation is to introduce a closer dialogue between the businesses and the Norwegian Competition Authority. In addition more thorough descriptions of how to define the affected markets would reduce the administrative burden. Due to the especially beneficial tax regulations related to acquisitions of limited liability companies, most industrial real estate trade is affected by the pre merger notification obligation due to the organizations characteristics of the industry. One suggestion

was to let the businesses be excused from this obligation. The obligation should be valid only if there are employees in the company that is bought or taken over.

Businesses that make an offer for public procurements find it burdensome to send necessary documentation every time an offer is made. They suggest that prequalification should happen on a governmental web page or through a similar solution. The potential businesses that can win the procurement can then be searched up on this data base instead of announce a prequalification. A less ambitious suggestion was to let the businesses give the necessary documentation to the same contractor only once or twice a year.

DEL 2 - OM KARTLEGGINGEN

3. Metode og gjennomføring

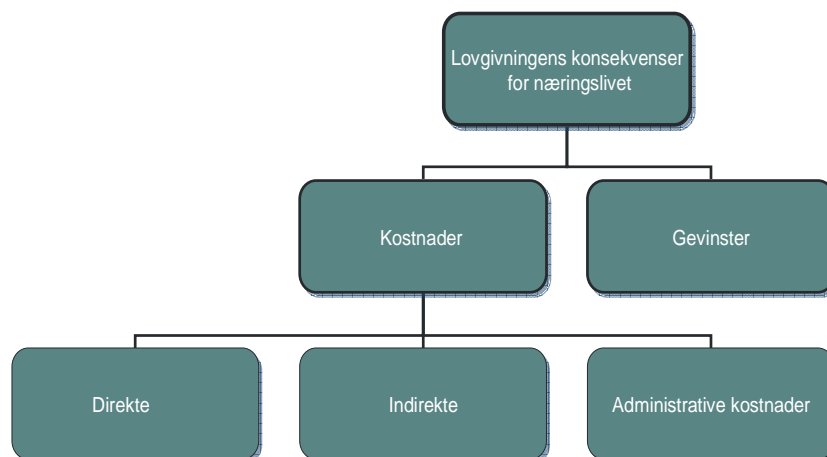
I dette kapittelet presenteres en overordnet beskrivelse av kartleggingsmetoden som har vært benyttet og hvordan kartleggingsarbeidet har vært gjennomført.

3.1 Standardkostnadsmetoden

For å måle de administrative kostnadene med den nødvendige presisjon og på et høyt detaljeringsnivå har Nærings- og handelsdepartementet besluttet å benytte Standardkostnadsmodellen (SKM). Dette er en målemetode som har vært benyttet i Nederland siden 1994 til overvåkning av utviklingen i de administrative kostnadene og til konsekvensberegninger av regelendringer. Siden den tid har metoden blitt benyttet i en rekke andre europeiske land. Det har vært gjennomført pilotmålinger av metoden i Norge på merverdiavgiftsregelverket, HMS-regelverket og regelverket for særavgiftene. Det vises til NHDs metodemanual for utfyllende beskrivelse av metoden benyttet i denne kartleggingen.

Lover og forskrifter har både nytte og kostnader for næringslivet. Figuren under illustrerer hvilke konsekvenser av regelverket denne kartleggingen tar utgangspunkt i.

Figur 3.1 – Kostnadselementer ved lovgivning

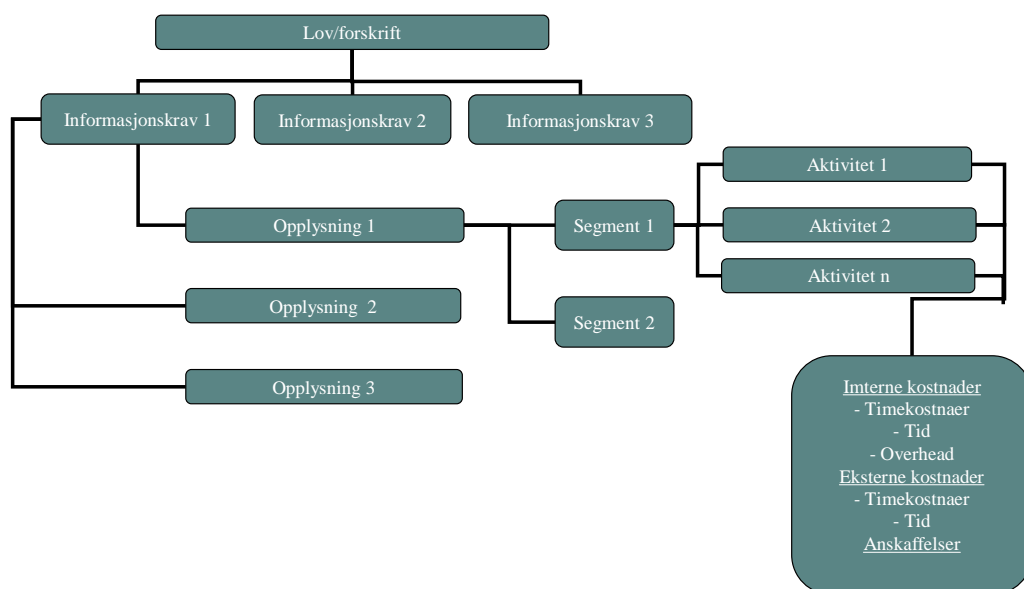

Figuren illustrerer at regelverket som berører næringslivet i tillegg til å ha gevinster, også er forbundet med ulike typer kostnader, det være seg direkte finansielle kostnader som skatt, avgifter og gebyrer, investeringskostnader og andre kostnader som følge av at regelverk indirekte påvirker strukturelle forhold innenfor bransjer og bedrifter. Dessuten har bedriftene en rekke administrative kostnader forbundet med å forholde seg til informasjonskrav fra det offentlige. Det er disse administrative kostnadene som er gjenstand for kartleggingen etter SKM.

Videre er SKM rettet mot å gi detaljert informasjon om næringslivets løpende administrative kostnader, dvs. kostnader som oppstår med faste mellomrom eller ved hendelser som inntreffer i bedriftens normale driftssituasjon. Eksempler på løpende kostnader er innrapportering om arbeidsulykke på arbeidsplassen og søknad om skjenkebevilling. Kostnader som oppstår sjeldent eller bare en gang i den enkelte bedrift vil også kunne falle inn under definisjonen løpende administrative kostnader. Det som avgjør om en kostnad inngår i kartleggingen er om kostnaden på samfunnsnivå i henhold til regelverkets intensjon er en løpende kostnad. Inkludert i dette er også kostnader som bedrifter måtte ha for å overholde eksisterende regelverk for første gang. Med sistnevnte menes for eksempel de kostnadene en bedrift har ved utvidelse av nye forretningsområder.

Figuren under viser de ulike elementene i SKM-metoden:

Figur 3.2 – Elementene i SKM metoden

SKM-metoden tar utgangspunkt i en gjennomgang av gjeldende lover og sentrale forskrifter (lokale forskrifter inngår ikke) med hensikt å identifisere de områder der bedrifter pålegges å fremskaffe og eventuelt sende inn informasjon til det offentlige eller formidle til en tredjepart. Disse kravene som stilles til bedriftene blir i metoden kalt *informasjonskrav*. Et informasjonskrav kan helt presist defineres på følgende måte:

“Et informasjonskrav er en lov- eller forskriftstekst som pålegger en bedrift å finne frem til, dokumentere, lagre, gjøre tilgjengelig eller rapportere informasjon til det offentlige eller tredjepart, og som bedriften ikke kan unnlate uten å bryte regelverket”.

Eksempelvis kan et informasjonskrav være en søknad om å utføre en aktivitet eller et krav til å sende inn et skjema. Det skilles mellom informasjonskrav, som inngår i kartleggingen, og såkalte “innholdskrav”, som ikke er omfattet av kartleggingen. Innholdskrav er de handlinger og fremgangsmåter som regelverket forplikter bedriftene til. Mens for eksempel kravet om at den som driver vannforsyning er pliktig til å utføre vedlikehold er et innholdskrav, er kravet til å rapportere hvordan vedlikehold gjennomføres i en årlig miljørapport, et informasjonskrav.

Hvert informasjonskrav består av en rekke forskjellige *opplysninger* som bedriftene skal gi for å oppfylle informasjonskravet. Eksempelvis vil informasjonselementene i et skjema som skal sendes inn til det offentlige være opplysninger i henhold til metoden.

Arbeidsprosessene bedriftene utfører og dermed ressursbruken for å oppfylle et og samme informasjonskrav kan variere etter ulike parametere. Derfor benytter SKM-metoden en inndeling i såkalte *segmenter* for å ta hensyn til disse ulike måtene å håndtere et informasjonskrav på. For samtlige informasjonskrav som er kartlagt benyttes en inndeling i størrelsessegmentene mikro- og makrobedrifter. Med mikrobedrifter menes bedrifter med 0-4 ansatte, mens makrobedrifter har fem eller flere ansatte.

For å etterleve regelverket må bedriftene gjennomføre en rekke *administrative aktiviteter*, som til dels krever en intern ressursbruk i form av medarbeideres tidsforbruk og eventuelle spesifikke anskaffelser/investeringer, dels fordrer en ekstern ressursbruk i form av utgifter til regnskapsførere, revisorer, juridiske eksperter og lignende. Samlet sett er de administrative kostnadene forbundet med å skulle gjennomføre de forskjellige administrative aktivitetene.

Den grunnleggende måleenheten i en SKM-analyse er begrepet *den normalt effektive bedrift*. Med dette forstås bedrifter i målgruppen, som etterlever det aktuelle regelverket fullstendig og som håndterer de administrative aktivitetene på alminnelig vis i en normal driftssituasjon. Det vil med andre ord si bedrifter som verken håndterer de administrative aktivitetene mer eller mindre effektivt enn det med rimelighet kan forventes. SKM representerer derfor ikke kostnadene til bedrifter som av ulike årsaker enten er særdeles effektive eller ineffektive. Standardiseringen og fastsettelsen av arbeidsprosessene til den normalt effektive bedrift fastsettes gjennom bedriftsintervjuer og ekspertvurderinger. Hensikten med standardiseringen er å finne frem til hvor lang tid bedriftene bruker på den enkelte administrative aktivitet som er forbundet med et informasjonskrav eller en opplysning, samt innhente forenklingstiltak og synspunkter knyttet til informasjonskravene. Gjennom aggregering kan de samlede administrative kostnader beregnes på samfunnsnivå innenfor det aktuelle departement/regelverk eller informasjonskrav.

For å kunne foreta riktige beregninger av bedriftenes administrative kostnader, er det viktig å identifisere hvor mange bedrifter som berøres av de ulike informasjonskravene, og hvor ofte disse kravene må oppfylles årlig. Innhenting av denne type opplysninger er også viktig for arbeidet med å vurdere eventuelle avgrensinger i kartleggingen, ved identifisering av ulike bedriftssegmenter og i forbindelse med utvelgelsen av bedrifter i intervjuundersøkelsen.

Populasjonen angir hvor mange bedrifter som er berørt av de enkelte lover og forskrifter. I de fleste tilfellene vil populasjonen være den samme for alle opplysninger som skal fremskaffes knyttet til et informasjonskrav. I noen tilfeller kan det imidlertid være at ikke alle bedriftene berøres av alle deler av informasjonskravet. Derfor skal populasjon oppgis på opplysningsnivå.

For en del informasjonskrav vil populasjonen ikke være knyttet til antallet bedrifter. Populasjonen kan for eksempel være hvor mange hendelser som oppstår i bedriftene, eller hvor mange søknader eller skjemaer som skal fylles ut.

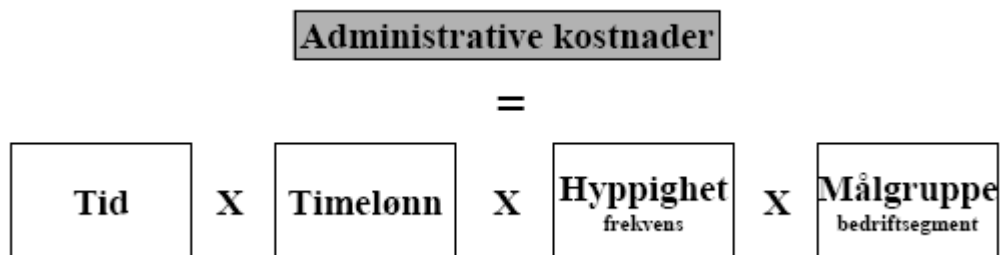
På noen områder er det ikke informasjon tilgjengelig i en form som gjør det mulig å finne frem til eksakt populasjon. I slike tilfeller kan populasjonen ha blitt bestemt ut fra skjønnsmessig vurdering.

Beregningene av bedriftenes administrative kostnader er basert på standardiserte vurderinger av hvor lang tid det tar en normalt effektiv bedrift å gjennomføre de forskjellige administrative aktiviteter som skal til for å oppfylle opplysninger under et informasjonskrav. Deretter beregnes administrative kostnader internt i bedriften og kostnader forbundet med ekstern assistanse (eks. juridisk assistanse). Standardiseringen skjer med utgangspunkt i informasjon som er fremkommet i intervjusammenheng med utvalgte bedrifter og ekspertvurderinger. På bakgrunn av bedriftenes tidsangivelser foretas en kvalitativ vurdering av hvor lang tid bedriftene bruker på hver enkelt av de administrative aktivitetene i forbindelse med oppfyllelsen av en opplysning.

Figuren nedenfor illustrerer elementene som er med i beregningen av de administrative kostnadene.

Figur 3.3 – Utrekning av administrative kostnader

Sett i et regelverksforenklingperspektiv er det av stor betydning om de administrative kostnadene stammer fra nasjonal eller internasjonal lovgivning. Dersom informasjonskravet har sitt utspring i et internasjonalt regelverk Norge har sluttet seg til, kan ikke kravet fjernes etter norsk avgjørelse alene. Det kan heller ikke forenkles i en slik grad at vår internasjonale forpliktelse settes til side.

I denne kartleggingen er regelverket, og dermed de administrative kostnadene forbundet med oppfyllelsen av kravene, oppdelt etter opprinnelse. I denne sammenheng skilles det mellom A-, B- og C-regulering:

- **A:** Informasjonskrav som fullt ut følger av EU regler eller andre internasjonale forpliktelser.
- **B:** Informasjonskrav som følger av EU regler eller andre internasjonale forpliktelser, men hvor det ikke er opplyst *hvordan* innformasjonskravet skal oppfylles.
- **C:** Informasjonskrav som fullt ut er en følge av nasjonale lover og bestemmelser.

Inndelingen i de tre kategoriene tar sikte på å angi hvilke krav som omfattes av hvilke innflytelsesområder. En slik inndeling vil kunne benyttes til å identifisere hvilke informasjonskrav som utelukkende er en konsekvens av norsk politikk og som derfor kan endres, uten at det skal inngås avtaler med andre EØS-land eller internasjonale partnere. Det vil også angi hvilke informasjonskrav som kun kan endres i EØS-regi eller sammen med andre internasjonale partnere. I sistnevnte tilfelle kan de administrative kostnader som disse informasjonskravene medfører også reduseres ved å forenkle og effektivisere informasjonsetterspørselen ved eksempelvis å benytte IT.

I en SKM-kartlegging gjennomføres en verdifastsettelse av de administrative aktiviteter til kostnader, som næringslivet har ved å skulle etterleve næringslivsrelevante norske lover og forskrifter.

I en kartlegging etter SKM inngår krav som ligger innenfor følgende område:

- Alle norske næringslivsrelaterte lover og forskrifter som inneholder informasjonskrav og opplysninger inngår i kartleggingen. I dette inngår også EU-krav samt internasjonale konvensjoner i det omfang de er implementert i norsk lovgivning.
- Samtlige obligatoriske krav inngår i kartleggingen. På samme måte inngår de frivillige kravene som det vurderes at bedriftene må etterleve for å kunne operere på likeverdige konkurransemessige vilkår.
- Kartleggingen omfatter de administrative kostnadene ved det regelverk som påvirker foretak som driver næringsvirksomhet på alminnelige forretningsmessige vilkår, uavhengig av eierskap og selskapsform.
- Fullstendig etterlevelse av kravene: Kartlegging av et krav ved hjelp av SKM tar utgangspunkt i en kartlegging av de administrative kostnader, som alle berørte bedrifter har ved å etterleve reglene på en fullstendig måte.

- Informasjonskrav som ikke inngår i kartlegging: Informasjonskrav som er hjemlet i gjeldende lover og forskrifter, men der lovene/forskriftene ikke lenger benyttes i praksis, inngår ikke i kartleggingen, da de ikke medfører administrative kostnader.

3.2 Organisering og gjennomføring

SKM-kartleggingen av den næringslivsrelaterte lovgivning under Fornyings- og administrasjonsdepartementets område er gjennomført av konsulentfirmaet Rambøll Management AS og kompetanسهuset KPMG i tett samarbeid med medarbeidere fra Nærings- og handelsdepartementets avdeling for regelverk og skipsfart, samt Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Nedenstående faktaboks oppsummerer kort hvordan prosjektet ble gjennomført:

Figur 3.3 – Organisering og gjennomføring

- Kartleggingen ble gjennomført i perioden medio august 2006 til medio april 2007.
- Basiskartleggingen omfatter næringslivsrelevant regelverk som er trådt i kraft senest 1. september 2006.
- De administrative kostnadene er beregnet i 2006-priser.
- Rekruttering av bedrifter til datainnsamlingen er gjennomført av Rambøll Management i samarbeid med vårt eget Survey institutt i Århus. På bakgrunn av forhåndsdefinerte kriterier ble bedrifter kontaktet med forespørsel om deltakelse i intervju. I de tilfeller hvor riktig person/medarbeider ble identifisert, var viljen til å delta god.
- Det er gjennomført en rekke personlige intervjuer på de mest kostnadskrevene og administrativ belastende områdene. Intervjuene ble i hovedsak sentrert rundt områdene foretakssammenslutninger og offentlige anskaffelser. Intervjuene er gjennomført med relevante representanter fra berørte bedrifter, og det er totalt gjennomført ca. 25 timer med personlige bedriftsintervjuer. Totalt har det blitt gjennomført 16 personlige intervjuer og 15 telefonintervjuer med bedrifter.
- I tillegg har det blitt gjennomført en rekke telefonintervjuer med representanter fra ulike tilsynsmyndigheter og bransjeorganisasjoner, totalt 13 stk.
- Rapportering og kvalitetssikring har blitt ivaretatt gjennom dialog med Nærings- og handelsdepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet.
- Kartleggingen av FADs område er fulgt av en rådgivende referansegruppe bestående av representanter fra:
  - Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
  - Bedriftsforbundet
  - Fornyings- og administrasjonsdepartementet
  - Nærings- og handelsdepartementet
- Godkjenning av rapporten ble foretatt av NHD og referansegruppene gjennom følgende prosess:
  - 1. utkast - Utkast til kvalitetssikring av NHD og FAD
  - 2. utkast - Utkast til kvalitetssikring i referansegruppen
  - Leveranse av rapport
  - Grunnlagsdataene ble levert i Access i henhold til avtalt datamodell og importert inn i NHDs forenklingsdatabase

4. Regelverk og næringsdrivende som er omfattet av kartleggingen

4.1 Fornyings- og administrasjonsdepartementets regelverk som berører næringslivet

I dette kapittelet gis en presentasjon av Fornyings- og administrasjonsdepartementets lovgivning, herunder konkurranselovgivningen, regelverket om offentlige anskaffelser samt personopplysningsforskriften.

Regelverket om offentlige anskaffelser har som formål å bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser. Loven skal sikre et rettferdig konkurransegrunnlag for aktørene i markedet. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte. Lovgivingen gjelder anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider som foretas av oppdragsgivere som omfatter statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer.

Formålet med konkurranselovgivningen er å fremme konkurransen på markedet. Regelverket skal bidra til å forhindre en samordnet opptreden mellom foretak som virker hindrende for konkurransen, eksempelvis ved prissamarbeid og/eller begrensning av produksjonsmengde. Loven skal også bidra til en effektiv bruk av samfunnets ressurser, hvor brukernes interesser skal tas særskilt hensyn til. Både regelverket om offentlige anskaffelser og konkurranse forvaltes av konkurransepolitisk avdeling i FAD.

Personopplysningsforskriften regulerer behandlingen av personopplysninger. Mens personopplysningsloven er underlagt Justis- og politidepartementet, sorterer forskriften under FAD og inngår derfor i denne kartleggingen.

Som det fremgår av tabellene under, inngår to lover og fem forskrifter i kartleggingen av lovgivningen under Fornyings- og administrasjonsdepartementet. I dette regelverket er til sammen 20 informasjonskrav og 76 tilhørende opplysninger identifisert.

Tabell 4.1 – Volum på kartlegging

Departement	Antall lover	Antall forskrifter	Antall informasjonskrav	Antall opplysninger
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	2	5	17	69

Følgende lover og forskrifter er omfattet av resultatene i kartleggingen under Fornyings- og administrasjonsdepartementet (lover som inngår inkluderer ikke nødvendigvis tilhørende forskrifter, og forskrifter som inngår omfatter ikke nødvendigvis overordnende lover):

Tabell 4.1 – Lover/forskrifter inkludert i kartleggingen

Lover	
Lovtittel	Lovdato
Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger	LOV-2004-03-05-12
Lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranseregler mv.	LOV-2004-03-05-11
Forskrifter	
Forskriftstittel	Forskriftdato
Forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil	FOR-2005-12-16-1516
Forskrift om behandling av personopplysninger	FOR-2000-12-15-1265
Forskrift om meldeplikt for kraftpriser	FOR-1997-12-12-1392
Forskrift om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon (forsyningssektorene)	FOR-2003-12-05-1424
Forskrift om offentlige anskaffelser	FOR-2001-06-15-616

4.2 Næringsdrivende som berøres av regelverket

I dette avsnittet gis en overordnet beskrivelse av hvilke næringsdrivende eller bransjer som er omfattet av kartleggingen.

Regelverket som kartlegges har forskjellige målgrupper:

- Konkurranseloven pålegger bedrifter å melde fra til Konkurransetilsynet om foretakssammenslutninger. Dette omfatter særlig fusjoner, oppkjøp og avtaler som gir bedriften kontroll over en annen bedrift. Typiske bransjer som preges av konsolidering og vekst, hvor detaljhandelen er sterkt representert. De store kjedene innenfor dagligvare, apotekhandel, sport og byggevarer utvider stadig, og rammes dermed av meldeplikten. Konkurranseloven stiller også krav til samtlige bedrifter ved tilsyn.
- Regelverket om offentlige anskaffelser er av betydning for bedrifter som avgir tilbud på offentlige oppgaver over og under terskelverdi. Regelverket adresserer eksplisitt tre ulike kontraktstyper og dermed leverandører innenfor disse bransjene: bygg- og anleggskontrakter, varekontrakter og tjenestekontrakter.
- Personopplysningsforskriften omfatter alle bedrifter som har konsesjon til å behandle personopplysninger generelt og kredittopplysningsvirksomheter spesielt.

4.3 Praktiske avgrensninger

I dette avsnittet redegjøres det for spesifikke avgrensninger av regelverk og bedrifter knyttet til den aktuelle inndelingen.

Forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften) hører under Fornyings- og administrasjonsdepartementet, mens lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) håndteres av Justis- og politidepartementet. Dette innebærer at denne rapporten inneholder de informasjonskrav som er identifisert i personopplysningsforskriften. Gjennomgang av personopplysningsloven viser at det ikke er overlapp mellom informasjonskrav i lov og forskrift.

Forskrift om boring etter petroleumforekomster i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den del av kontinentalsokkelen som tilhører Norge er underlagt FAD. Kontakt med Petroleumstilsynet avdekket at de informasjonskravene som er identifisert i denne forskriften, nå dekkes gjennom forskrift om styring i petroleumsvirksomheten (styringsforskriften). Styringsforskriften sorterer under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), og inngår derfor i kartleggingen som berører AID.

Identifisering av regelverk som inngår i kartleggingen

Den første aktiviteten i en kartlegging etter SKM innebærer å identifisere bestemmelser (lover og sentrale forskrifter) som skal inngå og utgå i den videre kartleggingen. Denne aktiviteten resulterer i en endelig liste over lover og forskrifter som inngår i den videre kartleggingen.

I de fleste tilfeller der forskriften anses som ikke relevant for den videre kartleggingen, er årsaken til dette at loven/forskriften ikke inneholder informasjonskrav. Det er også tilfeller der loven/forskriften utgår fordi den er foreldet, det er delegeringslov/forskrift, ikrafttredelseslov/forskrift, opphevelseslov/forskrift eller loven/forskriften ligger utenfor kartleggingsperioden. Flere forskrifter er tatt ut av kartleggingen, fordi de administreres av et annet departement enn FAD eller fordi de ikke er næringslivsrelevante.

I en del tilfeller finnes informasjonskravet både på lov- og forskriftsnivå. I disse tilfellene er det foretatt en vurdering av hvor informasjonskravet skal registreres. Informasjonskravet er registrert der det er mest hensiktsmessig å plassere, vurdert ut fra hvor informasjonskravet er mest utdypet. Erfaringen viser at informasjonskrav som finnes både i lov og i forskrift, oftest er detaljregulert på forskriftsnivå, og er av den grunn registrert her.

4.4 Metodiske utfordringer

Konkurranseloven inneholder en rekke krav til melding av potensielt konkurransebegrensende aktiviteter samt krav til bistand fra bedrifter ved kontroll og tilsyn. Den kontroll som Konkurransetilsynet utfører medfører flere typer kostnader for bedriftene. Kontroll vedrørende bedriftenes etterlevelse av konkurranseloven kan ikke kun betraktes som en administrativ kostnad. Hvis Konkurransetilsynet avdekker brudd på konkurranseloven, og dermed går til sak mot en bedrift vil bedriften både ha kostnader knyttet til den "alminnelige" kontroll samt den etterfølgende konkurransesaken. SKM metoden måler kostnader for den normalt effektive bedrift som etterlever regelverket fullstendig. Kostnader knyttet til krav som pålegges bedrifter som bryter regelverket inngår derfor ikke i kartleggingen.

På grunnlag av dette vil det kun være kostnader knyttet til den innledende kontroll som inngår som administrative kostnader i denne kartleggingen. Hvis bedriften har utøvd ulovlig konkurransebegrensende virksomhet, har den satt seg selv i en situasjon hvor det vil påløpe kostnader i forbindelse med konkurransesaken. Disse kostnadene inngår altså ikke i kartleggingen. Dette medfører at det er skilt mellom de kostnader som oppstår hos bedrifter som bryter konkurranseloven fra de som oppstår hos bedrifter som overholder dem.

Standardiseringen av omkostningene på konkurranselovens område har vært vanskelig gjort av at det er store variasjoner i hvor lang tid bedrifter bruker for eksempel på å utarbeide en melding om foretakssammenslutning. Dette avhenger helt av fusjonens størrelse og dens mulighet til å påvirke konkurransen. Da det samtidig er forholdsvis sjeldent at bedrifter fusjonerer er det vanskelig å finne en normalt effektiv bedrift og dermed standardisere omkostningene på bakgrunn av intervju med et mindre antall bedrifter. For å løse dette problemet er det i tillegg gjennomført intervjuer med advokater med bred erfaring innenfor konkurranselovgivning, da disse har en generell kunnskap om området og dermed er bedre i stand til å vurdere den typiske omkostning.

Det har også vært en utfordring å standardisere omkostningene i forbindelse med tilsyn, fordi kompleksiteten ved tilsynssaker varierer sterkt og det stilles ulike krav til hva og hvordan bedriftene skal bistå tilsynsmyndighetene (Konkurransetilsynet) ved gjennomføring av tilsyn.

Fastsettelse av populasjoner

Hoveddelen av populasjonene er innhentet fra Konkurransetilsynet, Datatilsynet, e-handelssekretariatet, Statistisk Sentralbyrå, Oppgaveregisteret og relevante bransjeforeninger.

Det har ikke vært mulig å fremskaffe konkrete tall på hvor mange norske bedrifter som leverer tilbud på oppdrag og anskaffelser som faller inn under forskrift om offentlig anskaffelser. På dette området er det blitt foretatt en ekspertvurdering med utgangspunkt i statistikk fra Doffin. Doffin statistikk fra 2006 gir et konkret tall på antall kunngjøringer (over nasjonal og EØS terskelverdi). Det er videre antatt at i gjennomsnitt fem leverandører leverer tilbud per kunngjøring (gjelder over og under terskelverdi). Det finnes per dags dato ikke statistikk på antall konkurranser under nasjonal terskelverdi. Fastsettelsen av populasjoner på dette området er gjort med utgangspunkt i erfaringer fra de danske kartlegginger, totalt volum for offentlige innkjøp samt antall frivillige kunngjøringer under terskelverdi i Doffin.

DEL 3 – KARTLEGGING AV FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET

5. Samlede administrative kostnader

5.1 Totale administrative kostnader for næringslivet per år

I dette avsnittet presenteres de aggregerte kostnadene for departementet som helhet per 1. september 2006.

Tabell 5.1 – Resultattabell FAD

Departement	Adm. kost. (i mill. kr)	Adm. kost. (i prosent)	ABC-regulering		
			A (%)	B (%)	C (%)
FAD	115.2	100	0,028	19,3	80,7

Tabellen over viser at lovgivningen under FAD samlet pålegger bedrifter administrative kostnader på ca. 115,2 millioner kroner årlig. Som det også fremgår av tabellen over, kan 80,7 prosent av de administrative kostnadene henføres til C-regulering, som er opplysninger som utelukkende følger av nasjonale lover og forskrifter. I overkant av 19 prosent av de administrative kostnadene kan henføres til B-regulering, som er en følge av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere. Kun en liten andel av de administrative kostnadene stammer fra opplysninger som helt og holdent er en følge av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser. Oppsummert betyr dette at ca. 80,7 prosent av lovgivningen under FAD er lovgivning Norge i utgangspunktet har all innflytelse over, mens det resterende regelverk også er underlagt andre land.

5.2 Utvikling i de totale administrative kostnadene

Det er ikke endringer i de administrative kostnadene fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 på grunnlag av endringer i lover og forskrifter som inngår i kartleggingen.

5.3 Mest kostnadskrevende regelverk å etterleve for næringslivet

I dette avsnittet presenteres de administrative kostnadene for de to lovene og de fem forskriftene som inngår i kartleggingen under FADs område.

Tabell 5.2 – Totale kostnader per lov

Lover/forskrifter	Adm. kost. (i mill. kr)	Andel av samlede kostnader (%)	ABC-regulering (%)		
			A	B	C
FOR-2001-06-15-616 - Forskrift om offentlige anskaffelser	38,1	33	0	36	64
LOV-2004-03-05-12 - Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).	38,0	33	0	22	78
FOR-2000-12-15-1265 - Forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften).	35,4	31	0	0	100
FOR-2005-12-16-1516 - Forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil (Lov om pristiltak)	3,7	3	0	0	100
FOR-2003-12-05-1424 - Forskrift om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon (forsyningssektorene).	0,11	0,1	0	0	100
LOV-2004-03-05-11 - Lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranseregler mv. (EØS-konkurranseloven)	0,03	0,03	100	0	0
FOR-1997-12-12-1392 - Forskrift om meldeplikt for kraftpriser.	0,002	0,002	0	0	100
Total	115,2	100	0	19	81

De totale administrative kostnadene på FADs område beløper seg til 115,2 millioner kroner årlig. Som det fremgår av tabellen over, er forskrift om offentlige anskaffelser den forskriften som inneholder de høyeste administrative kostnadene. Kostnadene ved denne forskriften er 38,1 millioner kroner årlig, tilsvarende ca. 33 prosent av de samlede administrative kostnadene på FADs område. Opplysningene i forskrift om offentlige anskaffelser er 64 prosent C-regulering.

Med en andel på ca. 33 prosent av de samlede kostnadene på FADs område, utgjør lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) den lov/forskrift som er nest mest kostnadskrevende. Hovedsakelig stammer opplysningene fra en C-regulering, dvs. nasjonalt regelverk, med 78 prosent. Opplysningene stammer 22 prosent fra B-regulering, dvs. at de er en følge av EU-regler og øvrige internasjonale forpliktelser, men der kun formålet vil være formulert i de internasjonale regler og hvor det er opp til medlemslandene å formulere de krav til opplysninger bedriftene skal levere.

Forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften) utgjør også en stor del av de administrative kostnadene på FADs område, nærmere bestemt ca. 31 prosent eller 35,4 millioner kroner. Opplysningene i forskriften følger utelukkende av nasjonalt regelverk (kategori C).

Mens forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil medfører administrative kostnader på tre prosent, utgjør de til sammen resterende lovene og forskriftene samlet litt over 0,13 prosent av de totale administrative kostnadene under FAD.

5.4 Mest kostnadskrevende informasjonskrav å etterleve for næringslivet

Dette avsnittet gir en presentasjon av de mest kostnadskrevende informasjonskravene under FAD. Totalt sett utgjør de ti mest kostnadskrevende informasjonskravene som er presentert i tabellen 99,8 prosent av de samlede administrative kostnadene på FADs område.

Tabell 5.3 – Topp 10 mest kostnadskrevende informasjonskrav

Fagmyndighet	Informasjonskrav	Adm. Kost (mill. kr)	Andel av samlede kostnader (%)	ABC-regulering (%)		
				A	B	C
FAD	Kredittopplysningsvirksomheter har plikt til å levere gjensparts-brev til den person det er søkt informasjon om eller som er blitt kredittsjekket	35,4	30,7	0	0	100
FAD	Plikt for bedrifter i en foretakssammenslutning å levere fullstendig melding	15,9	13,8	0	0	100
FAD	Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt.	13,8	11,9	0	0	100
FAD	Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (over EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt.	13,7	11,9	0	100	0
FAD	Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding	13,6	11,8	0	0	100
FAD	Leverandører av tilbud til offentlige anbudsrunder plikter å gi flere opplysninger om tilbudet på anmodning fra oppdragsgiver	9,0	7,8	0	0	100
FAD	Plikt for virksomheter å bistå Konkurransetilsynet ved granskning	8,4	7,3	0	100	0
FAD	Drosjesjåførs plikt til å gi passasjerene datert kvittering på anmodning	3,6	3,1	0	0	100
FAD	Leverandør kan på anmodning be om opplysninger og nærmere begrunnelse for oppdragsgiveres valg av leverandør	1,6	1,4	0	0	100
FAD	Leverandør i forsyningssektoren skal på oppdragsgivers forlangende oppgi relevante opplysninger, dersom tilbudet fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelse	0,1	0,1	0	0	100
Topp-10 (99,8 %) i alt		115,1	99,8	0	19	81

Som det fremgår av tabellen over er kredittopplysningsvirksomheters plikt til å levere gjenpartsbrief til den person det er søkt informasjon om eller som er blitt kredittsjekket det enkelte informasjonskrav som inneholder de høyeste administrative kostnadene målt på samfunnsnivå med 30,7 prosent av de samlede kostnader.

Informasjonskravet plikt for bedrifter i en foretakssammenslutning å levere fullstendig melding, utgjør 15,9 millioner kroner eller rundt 13,8 prosent av de totale administrative kostnadene.

I forskrift om offentlige anskaffelser finner vi informasjonskravet plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt. Dette informasjonskravet koster berørte norske bedrifter 13,8 millioner årlig.

Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (over EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt koster berørte bedrifter 13,7 millioner kroner årlig.

Informasjonskravet plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding utgjør 13,6 millioner kroner, som er 11,8 prosent av de samlede administrative kostnader.

Krav til avklaringer fra leverandør ved uklarheter i tilbudet, krav til supplerende opplysninger og krav til relevante opplysninger når tilbudet fremstår som unormalt lavt er et informasjonskrav identifisert i forskrift om offentlige anskaffelser og står for ca. 7,8 prosent av de samlede administrative kostnadene.

Plikt for virksomheter å bistå Konkurransetilsynet ved granskning er et informasjonskrav hjemlet i konkurranseloven og som retter seg mot samtlige virksomheter. Denne plikten utgjør 8,4 millioner kroner av de totale administrative kostnadene under FAD.

Drosjesjåførs plikt til å gi passasjerene datert kvittering på anmodning beløper seg til 3,6 millioner kroner totalt og er et informasjonskrav identifisert i forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil.

Leverandører kan på anmodning be om opplysninger og nærmere begrunnelse for oppdragsgivers valg av leverandør. Dette informasjonskravet er målt til 1,6 millioner kroner på samfunnsnivå.

Av de ti mest kostnadskrevene informasjonskravene er kravet om at leverandør i forsyningssektoren på oppdragsgivers forlangende skal oppgi relevante opplysninger, dersom tilbudet fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelse, det informasjonskravet som havner på tiende plass med en årlig administrativ totalkostnad på 0,1 millioner kroner.

Til sammen 17 informasjonskrav er identifisert og kartlagt i denne kartleggingen, hvilket innebærer at de resterende syv informasjonskravene utgjør en svært liten del av de totale administrative kostnadene. De ti mest kostnadskrevene informasjonskravene utgjør 99,8 prosent av de totale kostnadene. Det enkelte informasjonskrav er nærmere beskrevet i kapittel åtte. Samtlige informasjonskrav vil være tilgjengelig i Nærings- og handelsdepartementets kartleggingsdatabase.

5.5 Fordelinger av de samlede administrative kostnadene

I dette avsnittet ser vi nærmere på de totale administrative kostnadene og deler dem inn i henhold til en rekke parametere. Dette for å synliggjøre egenskaper ved informasjonskravene og hvilke typer administrative aktiviteter som er kostnadsdrivende. Det gjøres oppmerksom på at man ikke kan benytte disse kostnadsdriverne på dette området til å generalisere på andre områder. For en mer utdypende analyse, henvises det til kapittel 6.

Tabell 5.4 – Kostnader fordelt på kartleggingsparametere

Kartleggingsparametere	Egenskaper	Adm. kost (i mill. kr)	Andel av samlede kostnader (%)	Andel av totale kostnader (%)
Type kostnad	Intern tidsbruk	34	29	100%
	Eksterne tjenester	28	25	
	Andre anskaffelser	53	46	
Type informasjonskrav	Rapportering til myndighet	76,2	66,1	100%
	Opplysninger til tredje part	39,0	33,9	
	Dokumentasjon	0,01	0,004	
Søknader til det offentlige	Offentlig støtte	-	-	-
	Tillatelse	-	-	
Typer opplysninger	Grunndata	46	40	100%
	Produksjon	-	0	
	Drift	16	14	
	Sysselsetting	4	3	
	Økonomiske data	27	23	
	Annen aktivitet (håndtering av IK)	22	19	

Type kostnad

I kartleggingen av administrative kostnader benyttes tre ulike kostnadsparametere for å beregne den totale kostnaden som oppstår som følge av et lovfestet informasjonskrav. Kostnadstypene består av internt tidsforbruk i den berørte bedrift, kostnader ved eksternt bistand og andre fysiske anskaffelser.

Interne kostnader består av interne medarbeideres tidsforbruk sett i sammenheng med hvilken timelønn denne medarbeideren har. De interne timelønninger tar utgangspunkt i Statistisk Sentralbyrås (SSB) lønnstatistikk for 2005. I tillegg er det benyttet en overhead sats på 25 prosent på timelønnen for alle medarbeidergrupper med mindre spesielle for-

hold tilsier noe annet. Overheaden for den enkelte medarbeider er de kostnadene som påløper ut over de direkte lønnskostnadene. Overheaden dekker kostnader i forbindelse med faste administrasjonskostnader, dvs. utgifter til kontor (husleie eller bygningsavskrivninger), telefon, varme, el, IT-utstyr mm. Også sykefravær inngår i overheaden.

Kartleggingen av administrative kostnader under Fornyings- og administrasjonsdepartement viser at interne kostnader utgjør 29 prosent av de totale kostnadene. Dette er rent internt tidsforbruk fra bedriftenes side. Den relativt lave andelen dette utgjør av den totale kostnaden, indikerer at informasjonskravene påført næringslivet av lovgivning under FAD medfører et betydelig behov for eksterne ressurser og anskaffelser. Det er to hovedårsaker til at eksterne ressurser benyttes: For det første medfører kompleksiteten i konkurranseregelverket et utstrakt behov for juridisk bistand. For det andre stordriftsfordeler knyttet til kredittopplysningsvirksomhetenes utstrakte bruk av eksterne byrået for håndtering av masseutsendelser. Konsekvensen er at 46 prosent av kostnadene under FAD kan henføres til anskaffelser. 25 prosent av kostnadene under FAD kan henføres til eksterne kostnader.

Type informasjonskrav

Standardkostnadsmodellen har som formål å finne frem til informasjonskrav i regelverket og kartlegge de administrative kostnadene næringslivet har ved å fremskaffe og eventuelt rapportere opplysninger til det offentlige eller til en tredje part samt plikter til oppbevare dokumentasjon. Et informasjonskrav medfører altså ikke nødvendigvis at bedriftene skal sende inn informasjonen til en offentlig myndighet. Det kan også være snakk om informasjon som bedrifter skal ha liggende og fremvise på anmodning. Det avgjørende er om kravet er hjemlet i regelverket, ikke hvorvidt det er en offentlig myndighet eller en annen som er mottaker av informasjonen.

Type informasjonskrav er en indikator som beskriver hvilke av overnevnte kategorier informasjonskravet hører hjemme i. Kartlegging av FAD viser at rapportering til myndighetene og tredjepart utgjør de største kostnadene. Driverne i denne sammenheng er kravene knyttet til offentlig anskaffelser og foretakssammenslutninger som begge pålegger bedrifter å rapportere informasjon til myndighetene. I kartleggingen av FAD har vi lagt til grunn at henvendelser til offentlige virksomheter f. eks anmodning om begrunnelse for valg av leverandør ved offentlig anskaffelser, faller inn under kategorien "rapportering til myndighet". Opplysninger til tredjepart er i denne kartleggingen stort sett begrenset til personopplysningsforskriften og kravet om utsendelse av gjenpartsbrief ved utlevering av kredittopplysninger om privatpersoner.

Søknader til det offentlige

I kartleggingen av administrative kostnader anses også søknad om ulike typer tillatelser og offentlig støtte som informasjonskrav. Det kan være søknad om tillatelse til å servere alkohol (skjenkebevilling) eller en søknad om eksportstøtte. Gjennomgangen av regelverket under FAD har vist at det ikke foreligger informasjonskrav som faller under denne kategorien.

Type opplysninger

Strukturen i SKM medfører at det enkelte informasjonskrav består av en rekke opplysninger som representerer de ulike informasjonselementene som inngår i pliktene. De identifiserte kravene til opplysninger skal videre deles inn etter hvilken type opplysninger som skal fremskaffes, oppbevares eller rapporteres inn. Hensikten med denne kategoriseringen er å finne mulige tiltaksområder for forenkling og samordning. Inndelingen medfører at man kan identifisere hvorvidt informasjonen som kreves kan fremskaffes på andre måter, f. eks. hvor foretaksinformasjon kan hentes fra foretaksregisteret eller økonomiske data fra årsregnskapet. Følgende opplysningstyper er benyttet:

Tabell 5.5 - Opplysningstyper

Grunndata	Opplysninger om selve enheten, herunder opplysninger som identifiserer bedriften, struktur og organisasjon, eierforhold, adresseinformasjon, juridiske forhold m.m
Økonomiske data	Opplysninger om økonomiske forhold.
Syssetting	Opplysninger om arbeidskraft og arbeidsforhold.
Produksjon	Opplysninger om produksjon i form av ikke-økonomiske begreper. Med produksjon menes her prosessen som omdanner produksjonsfaktorer til varer og tjenester.
Drift	Opplysninger om driften av enheten i form av ikke-økonomiske begreper. Med driftsopplysninger menes alle aktiviteter som er nødvendige for å holde en virksomhet i gang uavhengig av produksjonsnivå
Annen aktivitet	Denne opplysningstypen benyttes for opplysningen "Håndtering av IK" Formålet med denne opplysningen er å fange tidsforbruk og aktiviteter som angår hele informasjonskravet som for eksempel kopiering av et skjema, arkivering av en rapport og frankering av et brev.

Den opplysningstypen som medfører den største kostnaden på samfunnsnivå er grunndata, dvs. opplysninger om den berørte enhet som f. eks. kontaktinformasjon, organisasjonsnummer, selskapsform osv. Dette er ofte opplysninger som ikke er direkte relevant i forhold til informasjonskravets formål, men som brukes til å korrekt identifisere enheten. Den store kostnaden knyttet til innrapportering av grunndata er ikke forårsaket av et spesielt stort tidsforbruk, men at det er en bestanddel i nesten alle informasjonskravene. Lavt tidsforbruk kombinert med en stor andel berørte bedrifter gir en høy kostnad på samfunnsnivå. Opplysningstypen grunndata utgjør 40 prosent av de totale administrative kostnadene under FAD.

Kostnadene fordeler seg jevnt på de øvrige opplysningstypene. Opplysninger om drift og økonomiske data utgjør henholdsvis 14 prosent og 23 prosent av de totale administrative kostnadene og reflekterer den kostnaden som medgår til rapportering av opplysninger om bedriftens drift og økonomiske forhold. Disse elementene utgjør fra myndighetenes side ofte hovedinnholdet i informasjonskravet, og det er verdien i disse opplysningene som oftest ligger til grunn for at informasjonskravet oppstod.

Annen aktivitet utgjør 19 prosent av de totale administrative kostnadene på dette området. Innholdet i denne opplysningstype er tverrgående aktivitet som berører hele informasjonskravet. Eksempler på dette er kopiering og arkivering av et dokument, pålogging og innsending av et skjema i Altinn. Generelt kan man si at dette utgjør den praktiske håndteringen av informasjonskravet, som ikke gir noen verdi i forhold til informasjonskravets intensjon.

5.5.1 Totale administrative kostnader fordelt på bedriftsstørrelse (antall ansatte)

I kartleggingen av administrative kostnader er segmenteringen av bedrifter ut fra hvordan regelverket håndteres et sentralt element. Segmenteringen skal sikre at kompleksiteten i hvordan bedriftene forholder seg til regelverket blir tatt hensyn til. Det kan være forskjellige variabler som medfører bestemte arbeidsprosesser, men en hovedregel i kartleggingen er at det er skillett mellom mikrobedrifter og makrobedrifter.

Tabell 5.6 – Totale administrative kostnader fordelt på bedriftsstørrelse

Bedriftsstørrelse	Adm. kost (i mill. kr)	Andel av samlede kostnader (%)
Mikro (0-4 ansatte)	10,1	9
Makro (5 – mer)	105,2	91
Totalt	115,2	100%

Norsk næringsliv besto per 1.1.2006 av 315 241 foretak ². Av disse er omtrent to tredjedeler små foretak med eier som eneste sysselsatte. Strukturen i norsk næringsliv medfører at størsteparten av bedriftene befinner seg i kategorien "mikro" bedrifter. Til tross for dette påføres de kun ni prosent av den totale administrative byrden i denne kartleggingen. 91 prosent av de administrative byrdene hjemlet i regelverket under FAD påføres makro bedrifter. Forklaringen ligger i det virkeområdet til det kartlagte regelverk. Regelverket under FAD omfatter blant annet lovverket som regulerer konkurranseforhold, offentlig anskaffelser og personopplysninger. Dette er regelverk som i hovedsak stiller krav til bedrifter med mer en fire ansatte. Personopplysningsforskriften krav om å sende gjenpartsbrief til privatpersoner som kredittsjekkes berører kun bedrifter som håndterer kredittopplysninger om privatpersoner. I 2006 er det i hovedsak tre aktører i Norge som leverer denne tjenesten som alle sysselsetter langt mer en fire personer. Likeledes er konkurranselovens plikt til å melde foretakssammenslutninger. Denne plikten berørte i måleperioden bedrifter med den egenomsetning på fem millioner kroner eller hvor den nye enheten fikk en samlet omsetning på 20 millioner. Denne terskelverdien sammen med det faktum at meldeplikten påfaller den overtaende part gjør at stort sett alle bedrifter berørt av dette kravet har mer en fire ansatte. Regelverket om offentlige anskaffelser er inndelt i anskaffelser over og under terskelverdi, som reflekterer anskaffelsens verdi. Anskaffelser som reguleres er betydelige i omfang, hvilket stiller krav til leverandørens kapasitet, herunder størrelse. Det antas derfor at 85 prosent av bedriftene befinner seg i makrosegmentet, mens 15 prosent er i mikrosegmentet.

² Kilde: Orakels foretaksstatistikk.

5.5.2 Totale administrative kostnader fordelt på typer administrative aktiviteter

Tabell 5.7 – Kostnader fordelt på administrative aktiviteter

Type administrativ aktivitet	Adm. kost (i mill. kr)	Andel av samlede kostnader (%)	Type informasjonskrav		
			Rapportering til myndighet (%)	Opplysning tredje part (%)	Dokument. (%)
Gjøre seg kjent med informasjonsforpliktelsen		0	-	-	
Fremhenting av informasjon	12,7	11,0	100	-	
Vurdering	9,0	7,8	100	-	
Beregning	0,1	0,1	100	-	
Presentasjon av tall	0,0003	0,0003	100	-	
Kontroll	-	0	-	-	
Rettelse	-	0	-	-	
Beskrivelse	1,2	1,0	99,96	-	0,04
Oppgjør/betaling	-	0	-	-	
Interne møter	0,9	0,8	100	-	
Eksterne møter	1,8	1,6	100	-	
Inspeksjon fra offentlige myndigheter	0,004	0,003	100	-	
Pålegg om utbedringer etter inspeksjon fra off. m.	-	0	-	-	
Opplæring, oppdatering innen lovpålagte krav	-	0	-	-	
Kopiering, distribusjon, arkivering etc.	5,7	4,9	38	62	0,08
Rapportering/innsending av informasjon	2,5	2,2	100	-	
Reise og ventetid	0,01	0,01	-	100	

SKM-metodens tilnærming til kartlegging av administrative kostnader inkluderer en fordeling av internt tidsforbruk på 17 forhåndsdefinerte standardaktiviteter som bedriftene må gjennomføre for å etterleve gjeldene regelverk. Identifikasjonen av de relevante administrative aktiviteter skal bidra til å gi en oversikt over hva slags arbeidsoperasjoner bedriftene foretar i tilknytning til de enkelte bestemmelsene samt kostnadsfeste disse. Det er denne oppdelingen i en kjede av administrative aktiviteter som danner grunnlaget for en presis kartlegging av de administrative kostnadene. Identifiseringen av administrative aktiviteter tar utgangspunkt i 17 standardiserte administrative aktiviteter. Tabellen over viser fordelingen mellom de forskjellige aktivitetene samt hvor stor del av de samlede kostnadene de utgjør. Det er denne sammenhengen verdt å merke seg at de interne administrative kostnadene kun utgjør 29 prosent av den totale kostnaden (se tabell side 20). 46 prosent henføres altså til fysiske anskaffelser (spesialtilpassede IT systemer, papir, porto, frakt osv) eller eksterne ressurser (juridisk bistand osv).

Av de 17 standardaktivitetene ser vi av ovenstående tabell at det hovedsakelig er to aktiviteter som medfører administrative kostnader. Fremhenting av informasjon og vurdering utgjør til sammen 18,8 prosent av den totale byrden. Dette reflekterer intern tid i bedriftene som er medgått til å hente frem informasjon som er påkrevd samt å vurdere hvilke tall og opplysninger som er nødvendige for at offentlig myndighet skal akseptere at kravet

er oppfylt. Videre konstaterer vi at tid medgått til kopiering, distribusjon, arkivering mv samt innberette/innsende informasjon utgjør 7,1 prosent av totalen eller 8,2 millioner kroner hvert år. For bedriftene er dette tid som typisk går med til å sende brev og pakker samt arkivere og kopiere dokumenter som en følge av offentlige informasjonskrav.

Den forholdsvis lave kostnaden til aktiviteten beskrivelse kan forklares ved to faktorer. Ved alminnelig og fullstendig melding er utformingen satt bort til en ekstern part og derfor ikke reflektert i det interne tidsforbruket. Plikt til å sende ut gjenpartsbreve er automatisert og vil derfor ikke medføre kostnader til beskrivelse. For nærmere beskrivelse av de 17 standardaktivitetene se side 23 i den offisielle SKM metoden.

5.6 De mest kostnadskrevende skjemaer å etterleve for næringslivet

Tabell 5.8 – De mest kostnadskrevende skjemaer å etterleve for næringslivet

Forvaltningsmyndighet	Skjemanavn	Adm. kost (mill. kr)	Andel av samlede kostnader (%)	Innrapporteringsmåter (Andel av adm. kost %)			
				Man.	Elek t 1	Elek t. 2	Elekt . 3
FAD	Alminnelig melding av foretaks-sammenslutning	13,6	11,8	98,7	0,0	0,0	1,3
FAD	Innmelding av kraftpriser	0,002	0,0015	0,0	0,0	0,0	100
FAD	Fullstendig melding av foretaks-sammenslutning	15,9	13,8	100	0,0	0,0	0,0
Totalt		29,502	25,6	25,5	0,0	0,0	0,003

Gjennom nedbrytningen av regelverket underlagt Fornyings- og administrasjonsdepartementet ble det identifisert tre skjemaer; alminnelig og fullstendig melding ved foretaks-sammenslutninger og innrapportering av kraftpriser.

Alminnelig melding om foretakssammenslutning kan sendes inn på forskjellige måter. Et alternativ er at skjemaet kan lastes ned fra Konkurransetilsynets hjemmesider og sendes inn i brev form. Et annet alternativ er at skjemaet fylles ut og sendes inn via Altinn. I 2006 var det kun 55 av 867 (6,4%) alminnelige meldinger som ble innrapportert via Altinn. Den lave andelen av elektronisk innrapportering kan blant annet forklares ved bedriftens håndtering av kravet samt spesifikasjonen av kravet. Bedriftene vil nesten utelukkende sette denne aktiviteten bort til sin advokat. Det betyr at det er advokaten som utformer meldingen og sender den inn på bedriftens vegne. Det viser seg gjennom en rekke intervjuer at advokater som utformer slike meldinger oftest benytter en innarbeidet struktur for dokumentet som ikke 100 prosent samsvarer med feltene i skjemaet. Da det ikke er spesifikke formkrav til meldingen, er resultatet at meldingen stort sett sendes inn manuelt, utformet etter advokatens og bedriftens preferanser.

Skjemaet for den fullstendige meldingen består av en forside med definerte felter som adresserer grunndata om de involverte foretak. Den øvrige delen spesifiserer kun hvilke områder Konkurransetilsynet krever at meldingen dekker. Det finnes ingen elektronisk løsning for denne meldingen, så 100 prosent av meldingene mottas i papirform via post.

Det tredje skjemaet som ble identifisert i kartleggingen er innrapportering av kraftpriser. Denne informasjonen rapporteres inn via en elektronisk løsning på Konkurransetilsynets hjemmesider.

6. Oppsummerende analyse og forenklingstiltak

I dette avsnittet foretas en generell oppsummering og analyse av resultatene for hele kartleggingen. Mens kommentarene til resultattabellene som er presentert i tidligere kapitler er ment å være utpreget beskrivende, er dette avsnittet mer overordnet forklarende i formen.

6.1 Innledning

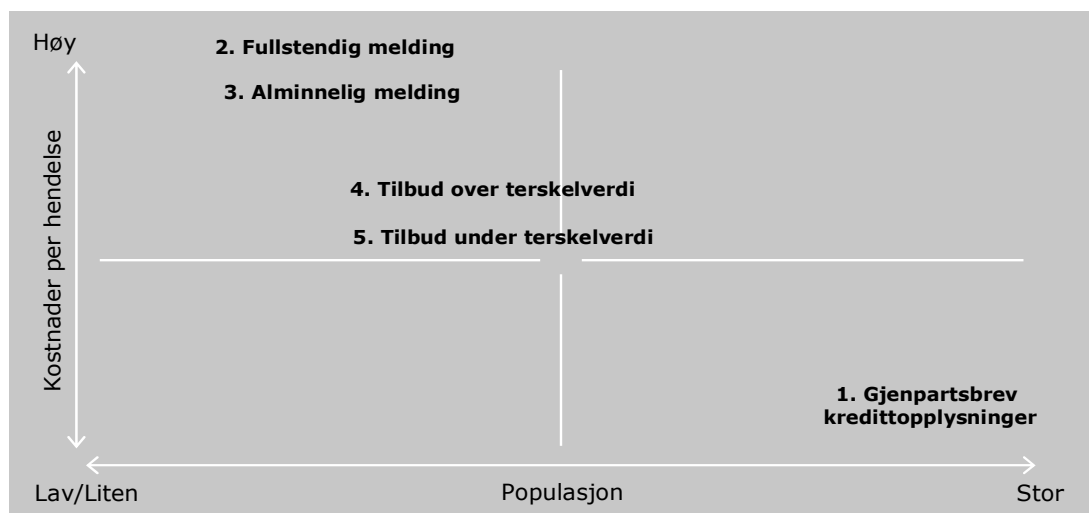
I dette kapitlet fokuseres det på de helt sentrale aspekter ved regelverket under Fornyings- og administrasjonsdepartementet med den hensikt å forklare sammenhenger i administrative kostnader og potensialet for regelverksforenklinger.

Kapitlet vil for det første fremheve de områder som er særlig kostnadskrevene og peke på noen overordnede forklarende faktorer for dette, samt graden av intern bruk av opplysninger. Til slutt vil forenklingstiltak bli presentert på et overordnet plan i tillegg til at spesielt irriterende administrative kostnader kommenteres.

6.2 Kostnader

Denne oppsummerende analysen av de administrative kostnadene tar hovedsaklig for seg interessante elementer ved de tre mest kostnadskrevene lovene/forskriftene kartlagt i denne kartleggingen. Konkret vil det si reglementet for offentlige anskaffelser/tilbudslovgivningen, konkurranselovgivningen og personopplysningsforskriften.

Figur 6.1 – Kostnader

De største kostnadene oppstår i de tilfeller hvor populasjonen og kostnaden per hendelse er høye. Det vil si når informasjonskravet berører mange bedrifter eller forekommer hyppig. Den overordnede konklusjonen på kartleggingen av FAD er at det kostnadmessig er et lite område i forhold til andre områder som f. eks. skatt og finans. Ovenstående figur viser at selv blant de fire mest kostnadskrevene informasjonskrav befinner det seg ikke noen i kvadranten øverst til høyre som representerer de dyreste informasjonskravene

Konkurranselovgivningen

Kostnadene ved konkurranselovgivningen er preget av engangskostnader med en relativt lav populasjon. Lovgivningen innebærer imidlertid en høy grad av intern tidsforbruk i bedriften og ikke minst høye eksterne kostnader. Høy kompleksitet i regelverket medfører et behovet for juridiske assistanse. Dette medfører at konkurranselovgivningen samlet sett medfører relativt høye administrative kostnader.

"Det tar uforholdsmessig mye tid og det er utfordrende å beskrive markedsstrukturen og berørte markeder. Det er alltid usikkerhet knyttet til hvilke markeder som skal beskrives og hvilke detaljeringsgrad som er nødvendig"

Personopplysningsforskriften

Informasjonskrav i personopplysningsforskriften består i stor grad av opplysninger som skal rapporteres til tredjepart. Denne type opplysninger er gjerne svært kostnadskreven, da slike informasjonskrav typisk er rettet mot forbrukere eller medarbeidere. Intensjonen med slik lovgivning er ofte å beskytte den svake part i en relasjon mellom ikke-likeverdige aktører i et marked. Konsekvensen er at det skal overføres en rekke opplysninger fra en bedrift til kunder/medarbeider/privatpersoner, slik at tredjepart kan treffe beslutninger på et transparent grunnlag. Informasjonskrav rettet mot tredjepart er gjerne kjennetegnet av høy populasjon, et stort antall opplysninger og at de i mange tilfeller er løpende. Plikten til å sende ut gjenpartsbrief til personer som blir kredittsjekket er et slikt informasjonskrav.

Resultatet er at det hvert år utføres 5 500 000 kredittsjekker som utløser plikten til å sende gjenpartsbrief. Dette er 5 500 000 gjenpartsbrief til en pris på rundt seks kroner stykket.

Offentlige anskaffelser/tilbudslovgivningen

Informasjonskravene i tilbudslovgivningen berører et stort antall bedrifter i ulike bransjer. Selv om regelverket til dels er bransjespesifikt er de lovfestede informasjonskravene stort sett likelydende. Berørte bedrifter er typisk tjenesteytende bedrifter, bygg- og anleggsvirksomheter samt bedrifter innen detaljist-/grossisthandel. Kostnadsnivået ved tilbudslovgivningen er høyt, hvilket har sammenheng med kostnadstypen på dette området. Området er preget av løpende, gjentakende opplysninger, noe som medfører et høyere kostnadsnivå enn områder preget av ad hoc lignende informasjonskrav/opplysninger, dvs. mer hendelsesbaserte krav med lav frekvens. Når informasjonskravene i tillegg berører en høy populasjon, blir resultatet et høyt kostnadsnivå.

De administrative kostnadene ved det offentlige anskaffelsesreglementet er preget av forholdsvis høye kostnader per bedrift, men forholdsvis få bedrifter.

Dersom vi sammenligner kostnadene ved plikten for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (over/under EØS terskelverdi) og oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt med tilsvarende krav i den danske kartleggingen, gir dette noen interessante resultater. For det første er forholdet mellom de administrative kostnadene ved bygg/anlegg anskaffelser og tjeneste/vareleveranser sammenfallende. Likevel ligger kostnadene per tilbud lavere i Norge enn i Danmark. Det er flere mulige forklaringsvariabler som kan nevnes i denne sammenheng.

For det første er det forskjeller i terskelverdiene som kan ha innflytelse på omfanget av tilbudene ettersom virksomheter har en tendens til å bruke mer tid på anskaffelser med en høy kostnadsramme. Videre kan det være forskjeller i avgrensninger som er foretatt. Ved kartlegging av anskaffelsesreglementer er det en utfordring å skille ut den delen av arbeidsprosessen som utføres som følge av krav i regelverket med den tiden som nedlegges for fremheve bedriftens styrker og salgsargumenter.

Nøyaktighet

Ved kartlegging av administrative kostnader er det interessant å se nærmere på nøyaktigheten av de data som er samlet inn.

Nøyaktigheten kan leses ut fra sammenhengen mellom kostnadstype (interne kostnader, eksterne kostnader og anskaffelser) og informasjonskravstype (innrapporteringskrav, dokumentasjonskrav og tredje partskrav). Erfaringen viser at løpende innrapporteringer gir et mer nøyaktig kostnadsbilde enn ved informasjonskrav knyttet til dokumentasjon eller rapportering til tredjepart. Årsaken finner vi både i intern tidsforbruk og populasjon. I forhold til populasjoner er det en forventning om at myndighetene i høyere grad besitter data om det antall innberetninger de mottar, i motsetning til populasjonsopplysninger om informasjonskrav rettet mot tredjepart eller typiske dokumentasjonskrav. Videre vil det alltid være forbundet med større unøyaktighet for bedriften å fastsette intern tidsforbruk for et informasjonskrav den håndterer sjeldent (lav frekvens, for eksempel hvert 3. eller 5. år), i motsetning til et informasjonskrav som den håndterer regelmessig (høy frekvens, for eksempel minst en gang i året).

Generelt kan man si at populasjonene tilknyttet informasjonskravstypen innrapportering vil og løpende kostnader vil være lettest å estimere, på bakgrunn av mest korrekte data. Dette er årsaken til at kvadratet øverst til høyre i nedenstående figur gir de mest nøyaktige data.

Figur 6.2 - Nøyaktighet

Det er nettopp denne kombinasjonen av løpende kostnader og innrapportering som var utgangspunktet for de opprinnelige SKM kartleggingene i Nederland. Senere har SKM blitt videreutviklet til å omfatte dokumentasjon og opplysninger til tredjepart samt engangshendelser. Engangs- eller førstegangs informasjonskrav (sett fra bedriftens side) er forbundet med størst usikkerhet og blir ikke målt i noen land, da dette er omstillingskostnader som ikke skal inngå i kartleggingen. Hos FAD er det to typer usikkerhet: For informasjonskravet melding om foretakssammenslutninger er populasjonen kjent, men kostnadene er meget vanskelige å standardisere. For informasjonskravene om tilbud på offentlig oppdrag ligger usikkerheten på populasjonen, mens kostnadene har større presisjon enn melding om foretakssammenslutninger.

Offentlige anskaffelser/tilbudslovgivningen

For offentlig anskaffelser er informasjonskravet en innrapportering til offentlige myndigheter samt at det er en relativt løpende aktivitet. Dette skulle i utgangspunktet gi en meget god nøyaktighet i data. Realiteten er likevel den at noen av kostnadsvariablene er noe usikre. Tallet på offentlige tilbud over nasjonal og EØS terskelverdi er f. eks et nøyaktig

tall. Usikkerheten oppstår når man skal prøve å tallfeste antall virksomheter som leverer på anbudene.

Konkurranselovgivningen

Nøyaktigheten av populasjoner på området er nokså stor, da Konkurransetilsynet har plikt til å offentliggjøre alle innkomne meldinger om foretakssammenslutninger, samt at tilsynsvirksomheten er sentralisert. Det er derimot større usikkerhet knyttet til bedriftenes angivelse av intern tidsforbruk, ettersom det dreier seg om informasjonskrav med lav frekvens.

Personopplysningsforskriften

Figur 6.2 over illustrerer sammenhengen mellom kostnadstype og type informasjonskrav. Informasjonskravet plikt for kredittopplysningsvirksomheter til å levere gjenpartsbrev til den person det er søkt informasjon om eller som er blitt kredittsjekket viser at nøyaktigheten av data tilknyttet dette informasjonskravet er nokså stor, og plasserer seg i kvadratet øverst til venstre.

6.3 Intern bruk av opplysninger

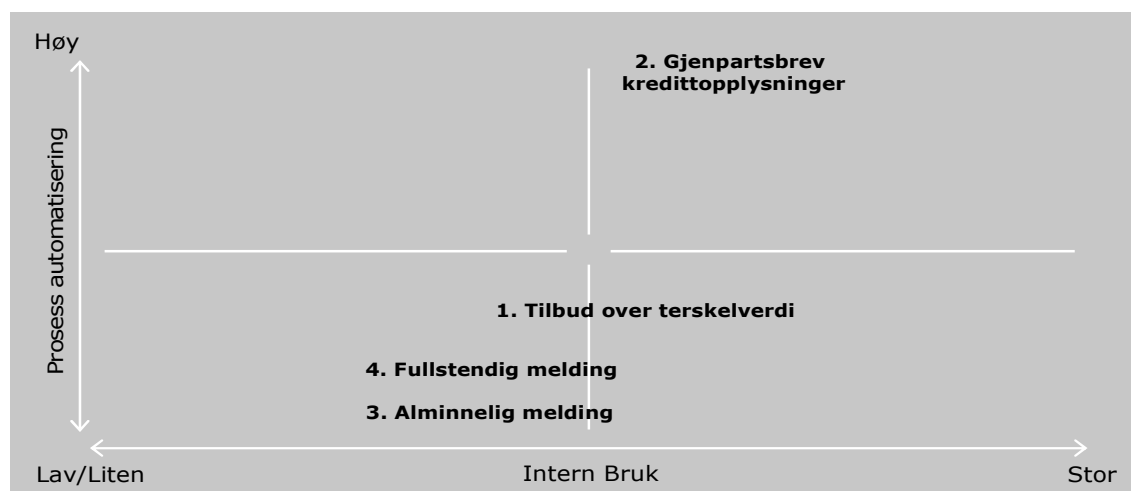
Graden av intern bruk er en viktig faktor i forbindelse med forenkling av administrative kostnader. Denne sier noe om hvorvidt bedriftene uavhengig av regelverket ville fremskaffet de aktuelle opplysningene, da disse likevel benyttes i interne forretningsprosesser.

Informasjonskrav avledet av tilbudslovgivningen karakteriseres av lav intern bruk. Kravene legger føringer for hvilke opplysninger som skal rapporteres til offentlige oppdragsgivere ved avlevering av tilbud, og bedriften har ikke behov for å lagre og oppdatere disse opplysningene utover tilbudsavleveringen.

"Vår bedrift har en database hvor vi lagrer all relevant dokumentasjon som oppdragsgivere spør om. Det er ressurskrevende både å bygge opp samt vedlikeholde databasen, og vi ville ikke brukt ressurser på dette dersom det ikke var et krav å sende inn dokumentasjonen."

For meldingen om foretakssammenslutninger benyttes de mer generelle informasjonselementene i den interne analysen forut for sammenslåingen. Hovedfokus i meldingene er derimot rettet mot elementer som ikke brukes internt

Figur 6.3 – Intern bruk av opplysninger

6.4 Forenklingsmuligheter

Mens internt bruk ble behandlet i foregående avsnitt, vil vi her først se på graden av automatisering samt de to variablene sammen. Høy grad av automatisering betyr at kostnadene ved å endre informasjonskravet er store (omstillingskostnader). Dersom endringer skal foretas bør disse være "Big Bang" og ikke gradvise endringer. Det hjelper f. eks ikke noe å fjerne en opplysning på gjenpartsbrevet, tvert imot vil det bli dyrere da datasystemene må tilpasses. Lav automatisering betyr at regelforenkling kan ta utgangspunkt i tilpasning med alminnelige forretningsprosesser hvilket blant annet vil si å ta høyde for forskjeller mellom store og små bedrifter

Graden av intern bruk sett i sammenheng med automatiseringsgraden av arbeidsprosessen gir god informasjon om forenklingspotensialet. I figur 6.3 over utgjør kvadratet nederst til venstre de "lavt hengende frukter", dvs. de områder hvor det er mulig å forenkles uten at myndighetene griper forstyrrende inn i bedriftenes hverdag.

Tilbudslovgivningen er i høy grad manuelt håndtert og bedriftene utnytter opplysningene i beskjedent omfang internt. Informasjonskravene på dette området faller altså typisk i kvadratet nederst til venstre. De informasjonskravene som ligger i kvadratet øverst til høyre, dvs. informasjonskrav som i høy grad er automatisert og i høy grad anvendes internt, er de områder som myndighetene bør være restriktive med å endre, da endringer på disse områdene vil kreve justering av bedriftenes interne systemer og potensielt kan irritere mer enn de forenkler.

Konkurransereglementet er preget av lav grad av automatisering og varierende grad av intern bruk. Deler av opplysningene som rapporteres til Konkurransetilsynet brukes også internt, mens andre deler utelukkende fremskaffes som følge av reguleringen. Tidsforbruk og kostnader har en klar sammenheng med graden av internt bruk. De opplysninger som også brukes internt er enkle å hente frem, mens opplysninger med lav intern bruk er kostnadsdriverne i konkurranseregelverket. Figur 6.3 illustrerer at konkurranseregelverket typisk befinner seg i en av de nederste kvadratene. Det antas med andre ord at det er et stort forenklingspotensial i konkurransereglementet.

En alminnelig antagelse om regelverksforenkling og reduksjon av administrative kostnader er at det er lovområder preget av nasjonal regulering (kategori C) det bør fokuseres på. Holdningen er at det på nasjonalt regulert område vil være lettere å gjennomføre forenklinger sammenlignet med områder preget av internasjonal regulering (kategori A og B). Som utgangspunkt er potensialet for forenkling vanskeligere enn hvis det var snakk om ren C-regulering. Årsaken er at flere lovgivende instanser skal innblandes.

Resultattabellene i foregående kapitler viste at kun 80,7 prosent av de administrative kostnadene under FAD har opprinnelse i nasjonal regulering, mens henholdsvis 0,028 prosent og 19,3 prosent kan henføres til A og B regulering. Det betyr likevel ikke at mulighetene for forenkling ikke eksisterer på A- og B-lovgivning. Forenklingsmulighetene avhenger av *hva* som reguleres gjennom det internasjonale regelverket. Hvis regelverket regulerer bedriftens *arbeidsprosesser*, kan det være vanskeligere å redusere kostnadene enn ved tilfeller der *resultatene* reguleres. For konkurranseloven og forskrift om offentlig anskaffelser er det hovedsakelig resultatene og de overordnede effekter som reguleres. I et regelforenklingperspektiv gir dette spillerom til å eksempelvis revurdere hvordan næringslivet skal innrapportere resultatene. Her kan man eksempelvis se for seg en regelverksforenkling mot en digitalisering av innrapporteringen av dokumentasjonen som etterspørres i tilbudslovgivningen. Det overordnede målet er at hensikten med regelverket ivaretas og at resultatene blir rapportert inn til de berørte myndigheter. For nærmere beskrivelse av forenklingstiltak som i stor grad er sentrert rundt alternative måter å etterleve informasjonskravene på og som ikke rettet mot regelverksforenklinger, vises det til kapittel 8.

Plassering av kostnader

En kartlegging av administrative kostnader basert på SKM tar sikte på å måle næringslivets kostnader. Selv om fokuset i stor grad er rettet mot næringslivet er det også mulig å si noe om kostnadsdelingen mellom det offentlige og næringsliv ved å se på kostnadene innenfor et område fordelt på informasjonskravstype.

Overordnet kan kategoriseringen mellom dokumentasjonskrav og innrapporteringskrav si noe om hvor kostnadene for en gitt informasjon skal ligge – hos næringslivet eller hos myndighetene. Hvis et område er preget av innrapporteringer ligger kostnadene primært hos bedriftene som er ansvarlige for å sammenstille opplysninger på en spesiell måte. Hvis et område derimot er preget av dokumentasjonskrav, kan det være et tegn på at området i høyere grad er "egenkontrollert" av bedriftene og at kostnadene i større grad bæres av myndighetene ved gjennomføring av kontroll og tilsynsbesøk. I tillegg forteller kategoriene noe om hvilke regelforenklingsprosesser som er mulige, idet enkelte områder som nevnt har karakter av å være forbrukerbeskyttende etc., og hvor det derfor skal tas særlige hensyn. Regelverket i denne kartleggingen er i stor grad preget av innrapporteringskrav, nærmere bestemt 66 prosent. De resterende 34 prosent er tredjepartskrav.

6.5 Irritasjon

Enkelte informasjonskrav oppleves av bedriftene i større grad enn andre som spesielt irriterende. Det karakteristiske ved denne type krav er for eksempel opplysninger som rapporteres inn flere steder eller at de samme opplysningene skal rapporteres inn regelmessig. Dersom type informasjonskrav og intern bruk ses i sammenheng, gir dette et godt bilde av det potensielle irritasjonsnivået informasjonskravene medfører. Et område som under datainnsamlingen ble fremhevet som spesielt irriterende var kravene i forskrift om offentlig anskaffelse. Her stilles det krav til regelmessig innrapportering til offentlige oppdragsgivere av opplysninger som bedriften i liten grad benytter internt. Det er ofte de samme oppdragsgivere som mottar informasjonen, hvilket oppleves som frustrerende for bedriftene.

"Det er ønskelig at vår bedrift kan kvalifisere seg overfor samme oppdragsgiver en til to ganger i året, slik at vi ikke behøver å sende inn relevant dokumentasjon for hver gang vi leverer et tilbud. "

I forhold til personopplysningsforskriftens krav om å sende gjenpartbrev ved sjekk av kredittopplysninger, er dette en arbeidsprosess som i høy grad er automatisert samt at opplysninger i dette informasjonskrav i høy grad brukes internt. Den potensielle konsekvensen ved å endre på dette informasjonskravet vil altså oppleves som irriterende, da prosessen i dag er automatisert og ikke krever internt tidsforbruk. Den største irritasjonen vil trolig oppstå hvis det kun er endringer i innhold som foretas. Dette betyr likevel ikke at dette området ikke kan forenkles. En endring i kravet bort fra at disse opplysningene skal sendes skriftlig, vil gjøre det mulig å automatisere utsendingen til tredjepart fullt ut ved å sende gjenpartsbrev elektronisk via e-post eller til en fremtidig postkasse i innbyggerportalen "Min side".

DEL 5 – KVALITATIV GJENNOMGANG AV DE MEST KOSTNADSKREVENDE INFORMASJONSKRAVENE

I denne delen presenteres de fire mest kostnadskrevende informasjonskrav på et detaljert nivå samt at mulig forenklingstiltak presenteres. Forenklingstiltakene har kommet fram gjennom bedriftsintervjuene. Forenklingstiltakene representerer bedriftenes forslag og baseres på deres erfaringer og syn på informasjonsforpliktelsen.

7. Kostnadskrevende informasjonskrav for Fornyings- og administrasjonsdepartementet

7.1 Beskrivelse av informasjonskravet "Kredittopplysningsvirksomheter har plikt til å levere gjenpartsbrev til den person det er søkt informasjon om eller som er blitt kredittsjekket"

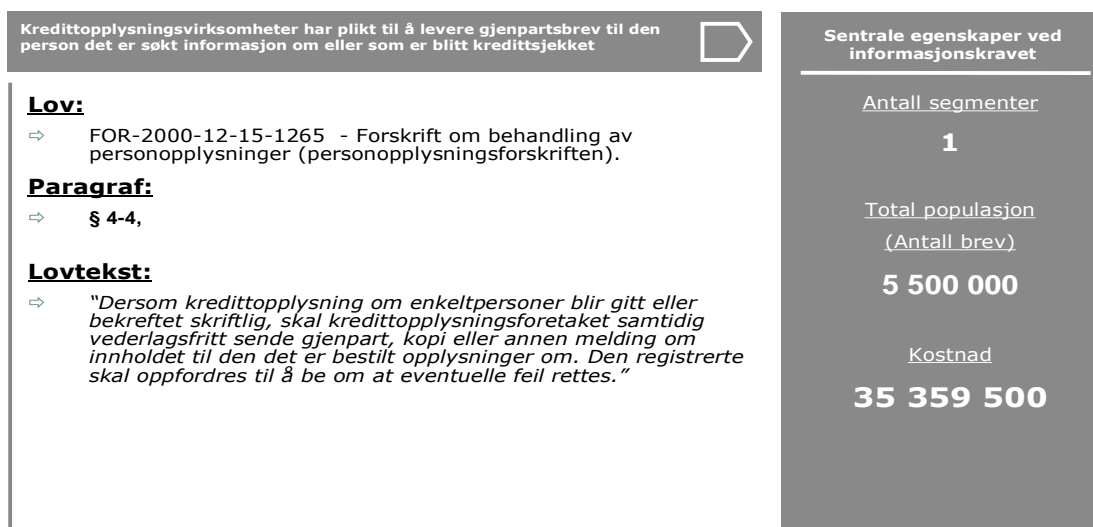
Et av de mest byrdefulle informasjonskravene i denne kartleggingen er "kredittopplysningsvirksomheters plikt til å levere gjenpartsbrev til de personer det er søkt informasjon om, eller som har blitt kredittsjekket". Denne plikten utspringer seg fra personopplysningsforskriften § 4-4, første ledd om innsynsrett og informasjon til den registrerte:

"Dersom kredittopplysning om enkeltpersoner blir gitt eller bekreftet skriftlig, skal kredittopplysningsforetaket samtidig vederlagsfritt sende gjenpart, kopi eller annen melding om innholdet til den det er bestilt opplysninger om. Den registrerte skal oppfordres til å be om at eventuelle feil rettes."

Gjenpartsbrevet skal inneholde informasjon om hvilken kunde som har etterspurt informasjonen, og hva slags informasjon som er registrert i kredittopplysningsvirksomhetenes registre. Informasjonskravets opplysninger er basisdata som kundens navn, adresse og telefon, og kredittopplysninger som innebærer opplysninger om hva slags informasjon som er registrert i registeret til kredittopplysningsvirksomheten. Informasjonskravet inngår i kategorien for virksomheters opplysningsplikt til tredje part. Tredjepart i denne sammenhengen omfatter privatpersoner, definert av Datatilsynet som samtlige personer samt enkeltpersonforetak som kun er registrert i Enhetsregisteret. Formålet med dette regelverket er å sikre at ikke feilaktig informasjon blir registrert, og i tillegg bidra til å heve kvaliteten av den registrerte informasjonen.

Personopplysningsforskriften trådte i kraft 1. januar 2001, men deler av den ble endret 16. januar 2006. Som nevnt i kapittel 5.2, ligger det ingen informasjonskrav i denne delen, og det er derfor ingen endringer i de administrative kostnadene for de berørte bedrifter. Personopplysningsforskriften tilhører personopplysningsloven (LOV 2000-04-14 nr 31) som hører inn under Justis- og politidepartementet, og inngår derfor ikke i denne kartleggingsdelen. Gjennomgang av personopplysningsloven viser at det ikke er overlapp mellom informasjonskrav i lov og forskrift. Når det gjelder opprinnelsen til regelverket hvor informasjonskravets tilhørende forskrift inngår, er dette utelukkende en følge av nasjonale regler, og faller inn under C-kategorien.

Figur 7.1 – Sentrale egenskaper ved gjenpartsbrevplikten

7.1.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet berører bedrifter som driver med kredittopplysningsvirksomhet. Det er i 2006 registrert sju virksomheter av denne typen, hvorav tre av disse er underlagt kravet om å levere gjenpartsbrev. De fire øvrige bedriftene driver med kredittopplysningsvirksomhet av kun bedrifter og ikke privatpersoner, og faller derfor utenfor de krav som må etterleves som en følge av personopplysningsforskriften § 4-4, 1. ledd.

Kredittopplysningsvirksomhetene har en database med lagrede opplysninger om privatpersoner det har blitt utlevert registrert informasjon om. Selve utskriften og utsendelsen av gjenpartsbrevene outsources til en bedrift som har spesialisert seg på denne prosessen. Kredittopplysningsbedriftene betaler porto per forsendelse, samt en pris per utskrift og per blankett. I de fleste tilfeller sendes kredittopplysningene ut på en pressfalskonvolutt. Der- som det ikke er tilstrekkelig med plass til alle opplysningene som skal inngå i gjenparts- brevet, sendes et brev på inntil to sider i en konvolutt. Gjenpartsbrevet inneholder kon- taktopplysninger om avsender/kredittopplysningsvirksomheten, samt en nøyaktig beskri- velse av hvilken kunde som har etterspurt opplysningene. Siden denne jobben outsources av alle kredittopplysningsvirksomhetene som omfattes av informasjonskravet, har bedrif- tene ingen intern tidsbruk for å etterleve kravet. De administrative kostnadene utgjør da anskaffelser. Dette er en kostnad som vil variere mellom bedriftene etter antall gjenparts- brev som sendes ut. Det eksisterer også en mulighet for en digital håndtering av utsending av gjenpartsbrev, nærmere bestemt per e-post til den som har blitt kredittsjekket. Det stilles dog strenge forutsetninger for slik digital utlevering, på grunn av sikkerhetsrisiko. Det er kun ved søknader om kreditt at dette er mulig. Søker kan da på søknadsskjema krysse av for aksept om at gjenpartsbrevet kan sendes på e-post. Kredittopplysningsvirk- somheten har ikke lov til å lagre denne e-post adressen som derfor ikke kan benyttes au- tomatisk ved senere kredittsjekker. Gjennom bedriftsintervjuer kom det fram at dette var en lite benyttet mulighet, og derfor ansees segment for digital innrapportering for ikke re- levant i denne basiskartleggingen.

7.1.2 Administrative kostnader

Den totale administrative kostnaden for å etterleve kravet om å sende ut gjenpartsbrev er beregnet til å utgjøre 35,4 millioner kroner på aggregert nivå, med en gjennomsnittskost- nad på 6,43 kroner per gjenpartsbrev. Dette utgjør 30,7 prosent av den totale kostnaden på 115,1 millioner kroner for kartleggingen. I dette tilfellet outsourcer alle bedriftene den- ne jobben, slik at standardisert intern tid for den normalt effektive bedrift er satt til 0. Det medfører derimot høye anskaffelseskostnader for tilpasninger av bedriftenes datasyste-

mer, og kostnader knyttet til selve forsendelsen. Kostnadene fordeler seg likt på informasjonskravets opplysninger fordi hele informasjonskravet vil håndteres i en prosess.

Populasjonen er beregnet til å være 5,5 millioner bilag eller gjenpartsbrev. Dette bygger på samtaler med aktører som driver med kredittopplysningsvirksomheter og bransjeorganisasjon.

Ved beregningen av anskaffelseskostnaden kalkuleres det med en pris på 50 øre per pressfalskonvolutt, og 50 øre per utskrift. I beregningen for selve utsendelsen opereres det med postens satser for porto som i 2006 er 5,28 kroner for brev under 20 gram ved bruk av frankeringsmaskin. Det er også anskaffelseskostnader knyttet til en tilpasning av datasystemet som kredittopplysningsvirksomhetene er avhengig av å ha for å håndtere kredittopplysninger, slik at gjenpartsbrev kan genereres automatisk. Det antas at slike systemer for tilpasning koster 1 million kroner per berørte kredittopplysningsvirksomhetene inklusive vedlikehold. Det vil si en total kostnad på 3 millioner kroner på samfunnsnivå. Dette har en forventet levetid på fem år, så den årlige totale kostnaden blir 600 000 kroner når det er tatt høyde for avskrivningen. Når denne kostnaden divideres på populasjonen, blir anskaffelseskostnaden for datasystemet per bilag 0,15 kroner. Totalt utgjør anskaffelseskostnadene 6,43 kroner per bilag/gjenpartsbrev.

Dette informasjonskravet har kun ett relevant segment. De kredittopplysningsvirksomhetene som må etterleve dette informasjonskravet er alle store bedrifter, så makrobedrifter er den eneste relevante kategorien i størrelsessegmentet.

Kostnadsfordelingen på opplysningsnivå vil fordele seg jevnt på hver opplysning fordi hele informasjonskravet behandles i samme prosess. Anskaffelseskostnaden vil derfor også fordele seg jevnt på de ulike opplysningene. Tilpasningen til datasystemet for å produsere gjenpartsbrevet og kostnader knyttet til utsendelse vil gjelde for både basisopplysninger og kredittopplysninger, så her er det også mest hensiktsmessig å fordele kostnadene likt på opplysningene. Tabellen under viser kostnadene fordelt på opplysningsnivå:

Tabell 7.2 – Kostnader ved gjenpartsbrev

Opplysninger	Populasjon	Frekvens	Anskaffelser	Adm. kost totalt	Andel av total (%)	Adm. kost pr. bilag
Håndtering av IK	5 500 000	1	2,143	11,8	10,2	2,143
Basisdata	5 500 000	1	2,143	11,8	10,2	2,143
Kredittopplysninger	5 500 000	1	2,143	11,8	10,2	2,143
Totalt	5 500 000	1	6,43	35,4	30,7 %	6,43

På grunn av at alle opplysningene trekker en like stor del av de administrative kostnadene som en følge av at de håndteres i samme arbeidsprosess, deles multipliseringsfaktorene på det samme som antall opplysninger, dvs. tre. Multipliseringsfaktoren for per bilag blir 2,143.

Fordi opplysningene i dette informasjonskravet håndteres i samme arbeidsprosess, vil populasjonen være den samme som den totale populasjonen på hver opplysning. Plikten til å levere gjenpartsbrev må kredittopplysningsvirksomhetene etterleve hver gang de foretar en kredittsjekk. Dette er et hendelsesbasert informasjonskrav, og frekvensen blir derfor 1 på hver opplysning fordi måleenheten som er brukt på populasjon er per hendelse. Dette indikerer at kravet må etterleves hver gang det skjer en kredittsjekk.

Den totale administrative kostnaden er beregnet til å være 35,4 millioner kroner på informasjonskravsnivå. Total administrativ kostnad vil da bli 11,8 millioner kroner per opplysning, forutsatt at kostnadene fordeler seg likt på alle opplysningene. Ved å dividere total

kostnad per opplysning med populasjonen blir gjennomsnittskostnaden per opplysning per bilag 2,14 kroner.

7.1.3 Oppsummerende analyse

Kredittopplysningsvirksomheters plikt til å levere gjenpartsbrev er beregnet til å være det mest byrdefulle informasjonskravet i denne kartleggingen med en total kostnad på 35,4 millioner kroner. Dette utgjør omlag 30,7 prosent av den totale kostnaden for kartleggingen. Det som gjør dette informasjonskravet så kostnadsdrivende, er den høye portokostnaden og en stor populasjon. Informasjonskravet er hjemlet i personopplysningsforskriftens § 4-4, hvor regelverkets formål er å sikre at ikke feilaktig informasjon blir registrert, samt bidra til å heve kvaliteten av den registrerte informasjonen.

For å etterleve dette kravet må bedriftene sende ut et brev til privatpersoner som blir gjenstand for en kredittvurdering eller som det er søkt informasjon om. Gjenpartsbrevet skal inneholde kontaktopplysninger om den kredittopplysningsvirksomheten som er avsender, og nøyaktige beskrivelser av hvilken kunde som har etterspurt opplysningene. I 2006 berører kravet tre kredittopplysningsvirksomheter som til sammen sender ut 5,5 millioner gjenpartsbrev årlig. Bedriftene har da opplysningene registrert i egne databaser, men de administrative aktivitetene som går på selve utskriften og utsendelsen av gjenpartsbrevet er en prosess som samtlige bedrifter har outsourcet til en ekstern bedrift. Bedriftene har derfor ingen intern tid forbundet med å etterleve kravet om å sende ut gjenpartsbrev, men derimot høye anskaffelseskostnader forbundet med håndteringen av utsendelsen. En alternativ prosedyre som nevnes av de intervjuede bedrifter er en enklere tilgang til å benytte utsending på e-post for de personer som kredittsjekkes ved at e-post adresse kan benyttes ved flere kredittsjekker.

7.1.4 Forenklingstiltak

Basert på intervjuer med bedrifter angående dette informasjonskravet, vil et kostnadsbesparende tiltak være å digitalisere utsendelsen av gjenpartsbrevet. Anskaffelseskostnaden kunne blitt betraktelig redusert dersom utsendelsen av gjenpartsbrev kan gjøres via e-post eller annen elektronisk løsning. Tatt i betraktning at kostnaden for utsendelse av et brev er på kroner 6,28 per bilag, kunne nesten hele den administrative kostnaden på om lag 35,4 millioner blitt redusert.

7.2 Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutninger ved en alminnelig melding"

Plikten til å informere Konkurransetilsynet om en foretakssammenslutning ved alminnelig melding har sitt utspring i *LOV 2004-03-05 nr 12: Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven)*. Lovens formål er å fremme konkurranse for dermed å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Ved anvendelse av denne lov skal det tas særlig hensyn til forbrukernes interesser

Konkurranseloven fra 2004 pålegger bedrifter å melde fra til Konkurransetilsynet om foretakssammenslutninger. Dette omfatter særlig fusjoner, oppkjøp og avtaler som gir bedriften kontroll over en annen bedrift. Meldeplikten gjelder for transaksjoner hvor de involverte bedriftene har en samlet årlig omsetning i Norge på over 20 millioner kroner.

Den omfattende meldeplikten ble innført for at Konkurransetilsynet skal kunne føre mer effektiv kontroll med konkurransen i små markeder. Også i slike markeder er det viktig å hindre at bedrifter blir så dominerende at konkurransen blir vesentlig svekket, til skade for både samfunnet og den enkelte forbruker.

Partene i en fusjon, eller de som samlet eller hver for seg varig overtar kontroll i et foretak skal senest når endelig avtale er inngått eller kontroll er overtatt, informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding.

En foretakssammenslutning er etter bestemmelsen unntatt fra den alminnelige meldeplikten enten dersom de involverte foretakenes samlede årlige omsetning i Norge er mindre enn 20 millioner kroner, eller dersom bare ett av de involverte foretakene har en årlig omsetning i Norge over 5 millioner kroner. Begrunnelsen for unntaket er at sammenslutninger mellom små foretak, eller mellom ett stort og ett eller flere små foretak. I de aller fleste tilfeller er ikke dette gjenstand for en vesentlig begrensning av konkurransen, og det vil derfor heller ikke være aktuelt med inngrep etter konkurranseloven § 16.

Fra 1. januar 2007 ble disse terskelverdiene endret slik at flere unntas fra meldeplikten. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har endret forskriften om melding av foretakssammenslutninger slik at den bare gjelder når de involverte foretakene har en samlet årlig omsetning i Norge på minst 50 millioner kroner. Meldeplikten gjelder ikke hvis bare ett av foretakene omsetter for mer enn 20 millioner kroner årlig.

Hensikten med endringen er at både de næringsdrivende og Konkurransetilsynet skal spare tid og kostnader på unødvendig arbeid. Tilsynet foretok i fjor en evaluering av ordningen og fant blant annet at 97 prosent av meldingssakene ble lagt bort uten videre behandling, fordi de ikke hadde alvorlige konkurransemessige konsekvenser. Etter Konkurransetilsynets oppfatning vil høyere meldepliktsgrenser kunne gjøre kontrollen med fusjoner og oppkjøp mer effektiv. Endringen i terskelverdi trådte først i kraft 01.01.07 har dermed ikke hatt noen effekt på den totale administrative byrde i vår måleperiode.

Den alminnelige meldingen skal gi Konkurransetilsynet informasjon for å bestemme om tilsynet skal se nærmere på saken og be om en fullstendig melding. Den som melder kan imidlertid selv velge å levere fullstendig melding med en gang.

I meldingen må bedriften gi informasjon om selve fusjonen eller oppkjøpet. I tillegg må den kort beskrive hvilke markeder som blir berørt, og gi informasjon om bedriftene som er involvert.

§ 18. Melding av foretakssammenslutninger mv.

Partene i en fusjon etter § 17 første ledd bokstav a eller den eller de som samlet eller hver for seg varig overtar kontroll etter § 17 første ledd bokstav b, skal senest når endelig avtale er inngått eller kontroll er overtatt, informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding.

Meldingen skal inneholde:

- a) Navn og adresse på partene i fusjonen eller den eller de som overtar kontroll,
- b) opplysninger om foretakssammenslutningens art,
- c) beskrivelse av de involverte foretakene og foretak i samme konsern
- d) beskrivelse av markeder i Norge, eller som Norge er en del av, hvor de involverte foretakene og foretak i samme konsern får en markedsandel på over 20 prosent som følge av foretakssammenslutningen,
- e) navn på de fem viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i hvert av markedene beskrevet under bokstav d, og
- f) årsberetning og årsregnskap for de involverte foretakene og foretak i samme konsern, dersom disse ikke er offentlig tilgjengelige

Kravet om å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutninger har sitt utspring i EU/EØS regler og øvrige internasjonale forpliktelser. Det er kun formålet som er formulert i internasjonale regler mens de konkrete kravene til bedriftene er formulert i nasjonal lovgivning. Det aktuelle informasjonskravet faller altså inn under B-kategorien.

LOV 2004-03-05 nr 11: Lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranse-regler mv. (EØS-konkurranseloven). § 7 redegjør for forholdet mellom norsk konkurranse-lovgivning og EØS-avtalen artikkel 53 og 54. Her fremkommer det at anvendelsen av norsk konkurranse-lovgivning ikke må føre til forbud mot avtaler, beslutninger truffet av sammenslutninger av foretak og samordnet opptreden, som kan påvirke samhandelen mellom EØS-statene. Konkurransetilsynet kan blant annet overføre behandlingen av en sak om foretakssammenslutning til Kommisjonen etter reglene i EØS-avtalen protokoll 24.

Figur 7.3 – Sentrale egenskaper ved alminnelig melding

Plikt for partene i en fusjon å informere konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding	Sentrale egenskaper ved informasjonskravet
<p>Lov:</p> <p>⇒ LOV-2004-03-05-12 - Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).</p> <p>Paragraf:</p> <p>⇒ § 18</p> <p>Lovtekst:</p> <p>⇒ Partene i en fusjon etter § 17 første ledd bokstav a eller den eller de som samlet eller hver for seg varig overtar kontroll etter § 17 første ledd bokstav b, skal senest når endelig avtale er inngått eller kontroll er overtatt, informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding.</p>	<p>Antall segmenter</p> <p>5</p> <p>Total populasjon (Antall medliger)</p> <p>867</p> <p>Kostnad</p> <p>13 599 631</p>

7.2.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet berører alle bedrifter som opererer i Norge, som overskrider de gjeldende terskelverdier og som gjennomfører oppkjøp og fusjoner. Av de 867 alminnelige meldingene som Konkurransetilsynet mottok i 2006 er foretak innenfor detaljhandelen sterkt representert. De store kjedene innenfor dagligvare, apotekhandel, sport og byggevarer stadig ekspanderer, og rammes dermed av meldeplikten. Andre bedrifter som typisk omfattes av informasjonskravet er f. eks. bedrifter i eiendomsmeglingsbransjen og andre bransjer preget av konsolidering og vekst. Plikten berører også en rekke foretak som kjøper eiendom. Bakgrunnen for dette er de endrede skatteregler (skattereformen) der salg av aksjeselskaper ikke utløser gevinstbeskatning ved salg fra aksjeselskap. Dette har medført at kjøp og salg av næringseiendom som sådan nærmest utelukkende skjer ved overdragelse av eiendomsselskaper. Kjøp av såkalte single-purpose eiendomsaksjeselskaper som ikke har noen annen virksomhet eller ansatte utløse også meldeplikten. Over 40 meldinger ble i 2006 sendt til Konkurransetilsynet vedrørende kjøp av single-purpose eiendomsaksjeselskaper

Bedrifter som omfattes av denne meldeplikten har stort sett samme arbeidsprosess. Kort oppsummert kan den beskrives som følger: Stort sett alle bedrifter som melder om en foretakssammenslutning setter denne oppgaven bort til sin advokat. I tillegg bruker ledelsen varierende grad av tid på å fremhente relevant informasjon samt å vurdere hvilken informasjon som er relevant for å tilfredsstille Konkurransetilsynets informasjonsbehov. Tiden det tar å utarbeide denne meldingen vil imidlertid variere i stor grad. Kompleksiteten i selskaps- og markedsstruktur, markedsposisjon og berørte markeder er faktorer som spiller inn i forhold til det totale tidsforbruk. Generelt sett kan man si at økt kompleksitet medfører økt tidsforbruk både internt i virksomheten, og i form av juridisk bistand.

Ved en enkel alminnelig melding er det totale tidsforbruket relativt lavt. Den interne tiden i disse tilfellene går med til telefonsamtaler med advokat samt fremhenting og vurdering av relevant informasjon. Advokaten vil bruke tid på å sammenfatte meldingen, og sende den til Konkurransetilsynet. Da det ikke eksisterer et formkrav til meldingen benytter advokatene oftest egne maler og sender dokumentet per post til Konkurransetilsynet i Bergen. Skjemaet er utarbeidet av Konkurransetilsynet, og den elektroniske innrapporteringsmuligheten via Altinn benyttes i liten grad. Kun 55 meldinger ble avlevert gjennom Altinn i 2006. Tilsvarende tall fra 2005 er 50, hvilket illustrerer en marginal utvikling i forholdet mellom elektronisk og manuell innrapportering. Det antas at det hovedsakelig er de helt enkle meldingene som sendes via Altinn.

De mer komplekse alminnelige meldingene medfører et betraktelig større tidsforbruk. Dette er tilfeller hvor det er vanskeligere å definere og beskrive de berørte markeder og vanskelig å forutse hvilken effekt foretakssammenslutningen vil få. Tidsforbruket øker ytterligere dersom det er flere markeder som berøres, da hvert enkelt av disse skal beskrives.

Aktivitetene som gjennomføres for denne type meldinger er stort sett tilsvarende som ved en enkel melding. Forskjellen ligger i et større behov for interne/eksterne møter mellom bedriften, advokat og Konkurransetilsynet. Det er ikke uvanlig at man i denne prosessen er i kontakt med Konkurransetilsynet for å få spesifisert hvilke områder som skal vektlegges.

Uavhengig av kompleksitet er det to faktorer som er utslagsgivende for den totale kostnaden knyttet til denne plikten. For det første har bedriftene en stor egeninteresse i å få gjennomført foretakssammenslutningen. Det er ofte betydelige økonomiske størrelser som er knyttet til sammenslutningen slik at bedriftene heller gjerne bruker litt for mye tid enn for lite tid på meldingen. For det andre har de aller fleste bedrifter gjennomført en due diligence prosess i forbindelse med beslutningen om å gjennomføre sammenslutningen. Detaljnivået og omfanget av denne analysen påvirker tidsforbruket ved å utarbeide meldingen. En omfattende analyse medfører at opplysningene i meldingen allerede foreligger, og må derfor ikke fremhentes på nytt. Deler av opplysningene vil da i noen tilfeller være tilgjengelige og benyttes internt i bedriften.

7.2.2 Administrative kostnader

Tabell 7.4 – Administrative kostnader per segment - alminnelig melding

Opplysninger	Standardisert tid (minutter)				
	Manuelle skjema Enkel Insourcing Makro bedrifter	Manuelle skjema Enkel Outsourcing Makro bedrifter	Manuelle skjema Enkel Outsourcing Mikro bedrifter	Manuelle skjema Kompleks Outsourcing Makro bedrifter	Skjema for elektronisk utfylling og inn-sending Enkel Insourcing Makro bedrifter
Navn på de fem viktigste konkurrentene, kunder og leverandører	45	15	15	45	45
Basisopplysninger	15	0	0	0	15
Forslag til offentlig versjon av meldingen	30	15	15	45	30
Opplysninger om årsberetning og årsregnskap	15	0	0	0	15
Beskrivelser av markeder i Norge, eller som Norge er en del av	240	60	60	180	240
Opplysninger om foretakssammen-slutningens art, og beskrivelse av de involverte foretakene og foretak i samme konsern	240	70	70	210	240
Håndtering av IK	10	10	10	10	5
Totalt	595	170	170	490	590

Ovenstående tabell representerer kun internt tidsforbruk ved etterlevelse av kravene. Der hvor tiden er satt til null håndteres dette av en ekstern part.

Kartleggingen av administrative kostnader forbundet med plikten til å sende inn alminnelig melding viste at det er fire overordnede segment-typer som er relevante og fem relevante segmentkombinasjoner. For dette kravet har vi delt berørte bedrifters arbeidsprosess inn i henholdsvis bedriftens størrelse, innrapporteringsmåte, sourcing og kompleksitet. Denne inndelingen gir følgende relevante segmenter

1. Manuelle skjema - Enkel – Insourcing - Makro bedrifter
2. Manuelle skjema – Enkel – Outsourcing - Makro bedrifter
3. Manuelle skjema – Enkel – Outsourcing - Mikro bedrifter
4. Manuelle skjema - Kompleks - Outsourcing - Makro bedrifter

5. Skjema for elektronisk utfylling og innsending - Enkel – Insourcing - Makro bedrifter

Hvert av disse segmentene beskriver en gitt arbeidsprosess i forbindelse med etterlevelsen av informasjonskravet. Hvert av de 5 segmentene representerer en bestemt ressursbruk i forhold til å etterleve kravet. Karakteristikk for det enkelte segment blir presentert i nedenstående avsnitt.

Manuelle skjema - Kompleks - Insourcing - Makro bedrifter

Dette segmentet representerer arbeidsprosessen til store bedrifter som selv håndterer enkle meldinger og som sender meldingen per post. Kostnadene som inngår i dette segmentet består av internt tidsforbruk på ledelsesnivå i foretaket samt kostnadene til papir/konvolutt/porto i forbindelse med innsendingen av meldingen. Populasjonen innenfor dette segmentet er liten og består av bedrifter som ved flere anledninger har utarbeidet alminnelige meldinger. Et fellestrekk er at bedriftene har ansatte med juridisk bakgrunn. Den konkrete populasjonen innenfor dette segmenter er usikker og den benyttede størrelsen er estimert av konsulentene på bakgrunn av intervjuer og andre informasjonskilder.

Manuelle skjema – Enkel – Outsourcing – Makro bedrifter

Dette segmentet representerer arbeidsprosessen til store bedrifter som benytter advokater til å utarbeide enkle meldinger og som sender inn meldingen per post. Kostnadene som inngår i dette segmentet er tidsforbruk på ledelsesnivå samt kostnader ved å benytte advokater. Det er dette segmentet som representerer arbeidsprosessen til hovedparten av meldingene. En evaluering gjennomført av Konkurransetilsynet i 2006 konkluderte med at 97 prosent av de meldingene som ble mottatt gikk gjennom uten ekstra behandling. Det er i hovedsak dette segmentet som fanger opp denne type meldinger.

Manuelle skjema – Enkel – Outsourcing - Mikro bedrifter

Dette segmentet representerer arbeidsprosessen til små bedrifter som benytter advokater til å utarbeide enkle meldinger og som sender inn meldingen per post. Kostnadene som inngår i dette segmenter er tidsforbruk på ledelsesnivå samt kostnader ved å benytte advokater. Prosessen og tidsforbruket er identisk med overstående segment, men populasjonen er betraktelig mindre. Den konkrete størrelsen på dette segmentet er ikke kjent, men konsulentene antar at ca 1 prosent av meldingene stammer fra små bedrifter som håndterer plikten på denne måten.

Manuelle skjema - Kompleks - Outsourcing - Makro bedrifter

Dette segmentet representerer arbeidsprosessen til store bedrifter som benytter advokater til å utarbeide komplekse meldinger, og som sender inn meldingen per post. Kostnadene som inngår i dette segmentet er tidsforbruket på ledelsesnivå, samt kostnader ved å benytte advokater. Forskjellen på dette og ovenstående segmenter er kompleksiteten på meldingen. Økt kompleksitet medfører en tredobling av tidsforbruket både internt og eksternt. Det er hovedsakelig tid som går med til å beskrive foretakssammenslutningens art, beskrivelse av de involverte foretakene og foretak i samme konsern, og beskrivelse av det berørte markedet i Norge. Den konkrete populasjonen innenfor dette segmentet er usikker. Den benyttede størrelsen er derfor estimert av konsulentene på bakgrunn av intervjuer og saksstatistikk fra Konkurransetilsynet.

Skjema for elektronisk utfylling og innsending - Enkel – Insourcing - Makro bedrifter

Dette segmentet representerer arbeidsprosessen til store bedrifter som selv utarbeider meldingen og som benytter den elektroniske innrapporteringsmuligheten via Altinn. Kostnadene som inngår i dette segmentet er tidsforbruk på ledelsesnivå samt kostnader ved å benytte advokater.

Tabell 7.5 – Administrative kostnader ved alminnelig melding

Opplysninger	Populasjon	Frekvens	Timepris	Adm. kost totalt (mill)	Andel av total (%)	Adm. kost pr. enhet
Navn på de fem viktigste konkurrentene, kunder og leverandører	877	1	325	0,7	5	n/A
Basisopplysninger	877	1	325	0,5	4	n/A
Forslag til offentlig versjon av meldingen	877	1	325	0,6	4	n/A
Opplysninger om årsberetning og årsregnskap	877	1	325	0,8	6	n/A
Beskrivelser av markeder i Norge, eller som Norge er en del av	877	1	325	5.1	37	n/A
Opplysninger om foretakssammenslutningens art, og beskrivelse av de involverte foretakene og foretak i samme konsern	877	1	325	5,9	44	n/A
Håndtering av IK	877	1	187	0,03	0,2	n/A
Totalt	877	1	325/187	13.6	100	n/A

I utregningen av de administrative kostnadene er det tatt utgangspunkt i de ulike kostnadselementene. I forbindelse med alminnelig melding om foretakssammenslutninger medgår det intern tid, eksterne ressurser og anskaffelser. Ved å fastsette intern tid, eksterne ressurser og anskaffelser for den enkelte opplysning kan vi regne ut den administrative kostnaden per melding. Ved å se denne kostnaden i sammenheng med totalt antall meldinger kan vi aggregere den administrative kostnaden opp til samfunnsnivå.

Plikten til å sende inn alminnelig melding ved foretakssammenslutninger ble utløst 877 ganger i 2006, hvilket også er benyttet som populasjon for alle opplysningene. Alle opplysningene er altså inkludert i hver enkelt melding. Frekvensen som er benyttet er satt til 1 fordi kravet er hendelsesbasert og populasjonene er oppgitt i totalt antall hendelser.

Populasjonen er hentet fra Konkurransetilsynets årsrapport hvor saksstatistikk for 2006 presenteres. Antall innrapporterte meldinger via Altinn er også oppgitt fra Konkurransetilsynet. Validiteten på populasjonstallene på samfunnsnivå er altså meget god. Det knytter seg derimot større usikkerhet til populasjonene for det enkelte segment. Fordelingen av totalpopulasjonen på de fem segmentene er gjort av konsulentene på bakgrunn av bedriftsintervjuer og andre kilder. Hovedpremissene for denne inndelingen er at 97 prosent av det totale antall meldinger er enkle, og at 55 av meldingene sendes inn gjennom Altinn. Disse størrelsene er sikre og danner utgangspunktet for den videre fordeling.

Timeprisen for den enkelte opplysningen reflekterer at det er personer i ledelsesstillinger som håndterer dette kravet. Det er derfor benyttet den høyeste timeprisen på alle opplysningene bortsett fra "håndtering av IK". Tid medgått til denne opplysningen er brukt på å skrive ut meldingen, putte den i en konvolutt, for så å frankere den og sende inn. Timeprisen på denne tiden er satt til 187 kroner som referer til kontoryrker.

I tillegg til intern tid er det også fastsatt kostnader til eksterne ressurser for den enkelte opplysning. Denne kostnaden består av juridisk bistand og er beregnet på basis av en timepris på 2000 kroner. Til slutt er det lagt til en anskaffelseskostnad knyttet til porto og innsending av meldingen.

7.2.3 Oppsummerende analyse

Generelt oppleves meldeplikten som hensiktsmessig og det er en forståelse blant intervjuede bedrifter for hensikten med meldeplikten. Størstedelen av meldingene håndteres effektivt og smertefritt av bedriftene. Dette medfører et internt tidsforbruk for alle segmentene samt utgifter til advokatbistand på 16 000 kroner for bedriftene som outsourcer kravet.

Informasjonen som kreves brukes i en viss grad internt. I forbindelse med at en bedrift overtar kontroll eller fusjonerer med en annen bedrift gjøres det i nesten alle tilfeller en due diligence. Omfanget og fokuset av denne analysen varierer etter hvilken type bedrift som er involvert, størrelse og en rekke andre faktorer. I de fleste tilfeller kan deler av informasjon fra denne analysen gjenbrukes i forbindelse med meldeplikten og det er oftest de samme medarbeiderne som håndterer analysen og meldeplikten. Det er likevel alltid behov for å fremskaffe tilleggsinformasjon, spesielt i forhold til berørte markeder.

Til tross for at opplysningene som sendes til Konkurransetilsynet til en viss grad brukes internt og at tidsforbruket for størstedelen av meldingene er begrenset, er det en del bedrifter som bryter konkurranselovens meldeplikt for foretakssammenslutninger. Bedrifter som ikke oppfyller meldeplikten, løper en betydelig risiko. For det første vil brudd på meldeplikten normalt resultere i at Konkurransetilsynet gir bedriften et overtredelsesgebyr. Ved grove brudd på meldeplikten vil det kunne være snakk om betydelige beløp.

For det andre vil foretakssammenslutninger som ikke er meldt, heller ikke være klarert av Konkurransetilsynet. Det betyr at de involverte bedriftene i etterkant kan risikere at Konkurransetilsynet griper inn mot foretakssammenslutningen. Et slikt inngrep vil kunne innebære at transaksjonen må reverseres. Totalt i 2006 ble det utstedt 66 overtredelsesgebyrer ved for sent meldt eller manglende melding om foretakssammenslutning. Dette er en betydelig andel bedrifter som påfører seg selv et overtredelsesgebyr i størrelsesorden 15 000 – 45 000 kroner. Årsaken til dette er ikke avdekket i denne kartleggingen, men er et interessant punkt i fremtidig forenklingarbeid.

Meldeplikten berører også en rekke foretak som kjøper eiendom. Gjennom bedriftsintervjuene kom dette fram som et irritasjonsmoment. Bakgrunnen for dette er de endrede skatteregler (skattereformen) der salg av aksjeselskaper ikke utløser gevinstbeskatning ved salg fra aksjeselskap. Dette har medført at kjøp og salg av næringsseiendom som sådan nærmest utelukkende skjer ved overdragelse av eiendomsselskaper. Kjøp av såkalte single-purpose eiendomsaksjeselskaper som ikke har noen annen virksomhet eller ansatte, utløser også meldeplikten. Over 40 meldinger ble i 2006 sendt til Konkurransetilsynet vedrørende kjøp av single-purpose eiendomsaksjeselskaper. Bedriftene opplyser at de er usikre på om denne type oppkjøp skulle omfattes av regelverket ved opprettelsen, eller om det er en uforutsett konsekvens.

Tidsforbruket til meldingen er nesten utelukkende knyttet til beskrivelsen av markedsstrukturer og berørte markeder. Det er ofte vanskelig å definere de berørte markeder, samt at informasjon om dette ikke er lett tilgjengelige.

7.2.4 Forenklingstiltak

Den mest kostnadsdrivende opplysningen i informasjonskravet er beskrivelsen av de berørte markeder. I de tilfeller hvor flere markeder inngår, skal hver av disse beskrives. Informasjon om markedsstrukturer og berørte markeder som adresserer forespurte problemstillinger er ofte lite tilgjengelig. Videre oppleves det som vanskelig å definere de berørte markeder, samt avgjøre hvilke markeder som krever inngående beskrivelse og hvilke som kan omtales på mer overordnet nivå. En metode for å lette denne byrden kan være å

utarbeide bedre veiledninger i hvordan markeder skal defineres, og eventuelt gi forhåndsinformasjon om hvilke bransjer og markeder Konkurransetilsynet har oppdatert informasjon om, slik at disse ikke må beskrives. Ved de mer komplekse meldingene ble det ytret et ønske om økt kontakt med Konkurransetilsynet i forkant av meldingen, slik at man kunne spesifisere hvilke områder som krever en grundigere beskrivelse og hvilke som kan ekskluderes.

Et annet forenklingstiltak som ble fremlagt av bedriftene var relatert til kjøp av single-purpose eiendomsaksjeselskaper. Forslaget bestod i å gjennomføre en forskriftsendring eller liknende som fritar denne type oppkjøp fra meldeplikten. Dette kan gjøres ved å innføre et krav om at det skal være ansatte i selskapet som kjøpes eller overtas. Forslaget må uansett sees i relasjon til lovens målsetning. Dersom plikten ikke er ment å også omfatte single purpose eiendomsselskaper bør det gjøres undersøkelser om hvordan dette kan unngås. Potensielle besparelser ved å fjerne meldeplikten utgjør ca 16 898 kroner per melding. I 2006 ble det mottatt over 40 meldinger ved kjøp av single purpose eiendoms-selskaper. På samfunnsnivå utgjorde dette ca 680 000 kroner.

7.3 Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en fullstendig melding"

Plikten til å informere Konkurransetilsynet om en foretakssammenslutning ved alminnelig melding har sitt utspring i LOV 2004-03-05 nr 12: Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) og FOR 2004-04-28 nr 673: Forskrift om melding av foretakssammenslutninger mv. Lovens formål er å fremme konkurranse for å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Ved anvendelse av denne loven skal det tas særlig hensyn til forbrukernes interesser. Informasjonskravet er registrert i lovens § 18:

§ 18. Melding av foretakssammenslutninger mv.

"Konkurransetilsynet kan pålegge fullstendig melding. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn 15 virkedager etter at Konkurransetilsynet har mottatt melding etter første ledd eller 3 måneder etter endelig avtale om erverv av andeler etter § 16 annet ledd."

Konkurranseloven fra 2004 pålegger bedrifter å melde fra til Konkurransetilsynet om foretakssammenslutninger. Dette omfatter særlig fusjoner, oppkjøp og avtaler som gir bedriften kontroll over en annen bedrift. Meldeplikten gjelder for transaksjoner hvor de involverte bedriftene har en samlet årlig omsetning i Norge på over 20 millioner kroner.

Den omfattende meldeplikten ble innført for at Konkurransetilsynet skal kunne føre mer effektiv kontroll med konkurransen i små markeder. Også i slike markeder er det viktig å hindre at bedrifter blir så dominerende at konkurransen blir vesentlig svekket. Dette er til skade for både samfunnet og den enkelte forbruker.

Partene i en fusjon, eller de som samlet eller hver for seg varig overtar kontrollen i et foretak skal senest når endelig avtale er inngått eller kontroll er overtatt, informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding.

Konkurransetilsynet kan etter dette pålegge bedriftene å sende inn en fullstendig melding. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn 15 virkedager etter at Konkurransetilsynet har mottatt alminnelig melding.

Konkurransetilsynet kan pålegge foretak fullstendig melding på grunnlag av en alminnelig melding. Tilsynet kan også pålegge fullstendig melding selv om det ikke er inngitt alminnelig melding i saken. Årsaken til at alminnelig melding ikke er tilstrekkelig, kan være at foretakssammenslutningen er unntatt fra alminnelig meldeplikt eller at den alminnelige meldeplikten ikke er overholdt eller oppfylt.

En fullstendig melding skal gi Konkurransetilsynet informasjon om foretakssammenslutningen slik at tilsynet kan vurdere om det kan bli aktuelt med et inngrep i saken med hjemmel i konkurranseloven § 16 første eller annet ledd. Kravene til fullstendig melding følger av forskriftens § 4 første ledd.

Konkurransetilsynet må innen 25 virkedager fra den fullstendige meldingen er mottatt, varsle at inngrep kan bli aktuelt. Med virkedager menes alle arbeidsdager, det vil si at lørdager, helligdager og offentlige høytidsdager ikke medregnes. Fristen begynner å løpe første virkedag etter mottak. Dersom varslingen ikke gis innenfor fristen, er saken å anse som avsluttet.

Konkurransetilsynet har utarbeidet skjemaer for inngivelse av fullstendig melding:

- Skjema for elektronisk utfylling og innsending finnes på www.altinn.no.
- Alternativt kan skjema skrives ut fra Konkurransetilsynets internettsider.

Det er ingen formkrav for meldingen og bruk av skjemaene er valgfritt. Fullstendig melding må innberettes på norsk. Fra det tidspunkt Konkurransetilsynet gir pålegg om å avgis fullstendig melding, eller fullstendig melding er avgitt frivillig, er foretakssammenslutningen underlagt gjennomføringsforbud. Overtredelse av gjennomføringsforbudet vil normalt bli sanksjonert med overtredelsesgebyr. Det samme gjelder uriktige eller ufullstendige opplysninger i meldingen.

Hvem som skal avgis meldingen, og om det er ett foretak (eller én person) alene eller flere foretak (eller personer) i fellesskap som skal gjøre det, er avhengig av foretakssammenslutningens art:

- Ved fusjon er det normalt partene i fusjonen som skal melde i fellesskap.
- Dersom to eller flere foretak sammen overtar kontrollen over ett eller flere andre foretak, er det de overtaende foretakene som skal melde i fellesskap.
- Dersom ett enkelt foretak overtar kontrollen over ett eller flere andre foretak, er det overtaende foretaket som skal avgis meldingen.
- Selgeren av et foretak eller deler av et foretak skal ikke avgis meldingen.

Kravet om å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutninger har sitt utspring i B – kategorien, som følger av EU regler eller andre internasjonale forpliktelser, men hvor det ikke er opplyst *hvordan* informasjonskravet skal oppfylles.

LOV 2004-03-05 nr 11: Lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranse-regler mv. (EØS-konkurranseloven) § 7 redegjør for forholdet mellom norsk konkurranse-lovgivning og EØS-avtalen i artikkel 53 og 54. Her fremkommer det at anvendelsen av norsk konkurranselov-givning ikke må føre til forbud mot avtaler og beslutninger truffet av sammenslutninger av foretak, samt samordnet opptreden som kan påvirke samhandelen mellom EØS-statene. Konkurransetilsynet kan blant annet overføre behandlingen av en sak om foretakssammenslutning til Kommisjonen etter reglene i EØS-avtalens protokoll 24.

Informasjonskravet som omfatter bedrifters plikt til å sende fullstendig melding er nært knyttet til øvrige krav i denne prosessen. Spesifikt er dette kravet om alminnelig melding, plikt til å legge frem en uttalelse på forslaget om inngrepsvedtaket og bedriftenes mulighet til å klage til departement ved vedtak om inngrepen

Konkurransetilsynet må innen 25 virkedager fra den fullstendige meldingen er mottatt, varsle at inngrep kan bli aktuelt. Gis ikke slikt varsel, kan Konkurransetilsynet ikke gripe inn etter § 16. Videre må Konkurransetilsynet senest innen 70 virkedager etter at fullstendig melding ble mottatt, legge frem begrunnet forslag til inngrepsvedtak. Forslaget forelegges partene til uttalelse med en frist på 15 virkedager. Konkurransetilsynet må treffe sitt vedtak innen 15 virkedager fra tilsynet har mottatt partenes uttalelse. Dersom det er fremsatt et tilbud om avhjelpende tiltak, kan fristen etter begjæring fra partene forlenges med 25 virkedager. Tilbyr partene avhjelpende tiltak, skal tilbudet også fremlegges i et dokument som er offentlig. Et vedtak om inngrep kan påklages innen 15 virkedager. Konkurransetilsynet skal bringe klagen inn for departementet senest 15 virkedager etter at den er mottatt. Departementet må treffe vedtak i klagesaken innen 60 virkedager etter at klagen er mottatt.

I tilknytning til kartleggingen av administrative kostnader er det ikke foretatt noen prosentvis avgrensning mellom de beslektede informasjonskravene. I bedriftsintervjuer og standardisering er det kun den tid som er blitt benyttet til det aktuelle informasjonskrav som er tatt med. De virksomheter som tidligere har sendt inn alminnelig melding kan kun i meget begrenset omfang gjenbruke opplysningene fra meldingen. Den fullstendige melding er langt mer omfattende og krever selvstendige analyser på et annet nivå enn i den alminnelige meldingen.

Figur 7.6 – Sentrale egenskaper ved fullstendig melding

Plikt for bedrifter i en foretakssammenslutning å levere fullstendig melding	Sentrale egenskaper ved informasjonskravet
<p>Lov:</p> <p>⇒ LOV-2004-03-05-12 - Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).</p> <p>Paragraf:</p> <p>⇒ § 18</p> <p>Lovtekst:</p> <p>⇒ <i>"Konkurransetilsynet kan pålegge fullstendig melding. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn 15 virkedager et-ter at Konkurransetilsynet har mottatt melding etter første ledd eller 3 måneder etter endelig avtale om erverv av andeler etter § 16 annet ledd."</i></p>	<p>Antall segmenter</p> <p>1</p> <p>Total populasjon (Antall meldinger)</p> <p>31</p> <p>Kostnad</p> <p>15 870 876</p>

7.3.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet berører alle foretak som opererer i Norge som overskrider de gjeldende terskelverdier og som foretar oppkjøp og fusjoner som vil påvirke dagens konkurranse-situasjon i de berørte markeder. Bedriftene som pålegges en fullstendig melding karakteri-seres ved at de er store aktører med omsetning i milliardklassen, har et stort antall ansat-te og er dominerende innenfor sin bransje.

Bedrifter som omfattes av denne meldeplikten har stort sett samme arbeidsprosess, men omfanget varierer i stor grad. Kort oppsummert kan den beskrives følgende: Alle bedrifter som leverer en fullstendig melding setter denne oppgaven bort til sin advokat. I tillegg medgår et betraktelig tidsforbruk fra ledelsen i bedriften på å fremhente relevant informa-sjon, samt å vurdere hvilken informasjon som er relevant for å tilfredsstillere Konkurransetil-synets informasjonsbehov. Tiden det tar å utarbeide denne meldingen vil imidlertid variere i stor grad og bestå av betydelig møtevirksomhet mellom bedriften og deres advokater eller Konkurransetilsynet.

Det er to faktorer som er utslagsgivende for den totale kostnaden knyttet til denne plikten. For det første har bedriftene en stor egeninteresse i å få gjennomført foretakssammen-slutningen. Det er ofte betydelige økonomiske størrelser som er knyttet til sammenslut-ningen slik at bedriftene heller gjerne bruker litt for mye enn for lite tid på meldingen. For det andre har de aller fleste bedrifter gjennomført en due diligence prosess i forbindelse med beslutningen om å gjennomføre sammenslutningen. Detaljnivået og omfanget av denne analysen påvirker tidsforbruket ved å utarbeide meldingen. En omfattende analyse medfører at noen av opplysningene i meldingen allerede foreligger, og må derfor ikke frem-htes på nytt. Deler av opplysningene vil derfor i noen tilfeller være tilgjengelige og benyt-tes internt i bedriften. Kartlegging av administrative kostnader har tatt utgangspunkt i prosessen med å utarbeide meldingen isolert sett og utelatt tidsforbruk benyttet i due dili-gence prosessen. Videre er Konkurransetilsynets innsikt i de berørte markeder en avgjø-rende faktor. Dersom det berørte markedet er komplisert og mindre kjent for Konkurren-setilsynet kreves det en mer utførlig beskrivelse.

7.3.2 Administrative kostnader

Tabell 7.7 – Standardisert tid for fullstendig melding

Opplysninger	Standardisert tid (minutter)
	Størrelse: Makro bedrifter
Beskrivelse av markedene som berøres av foretakssammenslutningen	240
Informasjon om de involverte foretakenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i de berørte markedene	180
Opplysninger om foretakssammenslutningen er underlagt tilsyn fra andre konkurransemyndigheter	60
Beskrivelse av de involverte foretakene og foretak i samme konsern	45
Håndtering av IK	20
Beskrivelse av markedsstrukturen i de berørte markedene	320
Forslag til offentlig versjon av meldingen eller en klar angivelse av hvilke opplysninger melder anser som forretningshemmeligheter	15
Redegjørelse for eventuelle effektivitetsgevinster	320
Basisopplysninger iht skjema	15
De involverte foretakenes siste årsberetning og årsregnskap	15
Redegjørelse for eventuelle etableringshindringer i de berørte markedene	320
Seneste versjon av avtalen om foretakssammenslutningen med vedlegg	15
Beskrivelse av foretakssammenslutningen	640

I forbindelse med plikten til å sende fullstendig melding ved foretakssammenslutninger er det kun ett segment som ansees som relevant. Dette segmentet består av store virksomheter som outsourcer oppgaven. Forklaringen på at det kun er ett relevant segment er at alle berørte virksomheter har mer enn fem ansatte og innsendelsen av meldingen settes bort til advokater med spisskompetanse innenfor konkurranserett.

Det faktum at det kun er ett relevant segment betyr ikke at tidsforbruket ikke varierer mellom de berørte bedrifter. Kostnadene ved utarbeidelsen av en fullstendig melding varierer, men det finnes ingen åpenbare variabler som skiller de enkelte bedrifter fra hverandre. Det karakteristiske for en bedrift som leverer fullstendig melding er at det foreligger et betydelig tidsforbruk på ledelsesnivå i virksomheten, samt at de engasjerer høyt lønnede advokater med spisskompetanse innenfor konkurranserett.

Det relativt lave antallet meldinger og den store variasjonen i kostnader medfører at det eksisterer en viss grad av usikkerhet knyttet til standardiseringen. Påløpte kostnader fordeler seg over et relativt stort spekter dersom det måles i kroner. Et karakteristisk fellestrekk for bedriftene er at kostnadsnivået er høyt og befinner seg i millionklassen. Et annet element som til en viss grad gjør standardiseringen usikker er den store egeninteressen bedriftene har ved å få gjennomført foretakssammenslutningen. Dette vanskeliggjør arbeidet med å skille ut den tiden og kostnaden som inngår som en følge av lovmessig regulering, og hvor mye som tilfaller bedriftenes merarbeid for å sikre seg mot inngripen fra Konkurransetilsynet. Den standardiserte kostnaden for dette informasjonskravet reflekterer den faktiske kostnaden ved å utarbeide meldingen i henhold til hva som anses som nødvendig for å unngå inngripen.

Tabell 7.8 – Kostnader ved fullstendig melding

Opplysninger	Populasjon	Frekvens	Timepris	Adm. kost Totalt (i mill kr)	Andel av total (%)	Adm. kost pr. en- het/bedri ft
Beskrivelse av markedene som berøres av foretakssammenslutningen	31	1	325	1.233	8	n/A
Informasjon om de involverte foretakenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører i de berørte markedene	31	1	325	1.223	8	n/A
Opplysninger om foretakssammenslutningen er underlagt tilsyn fra andre konkurransemyndigheter	31	1	325	1.202	8	n/A
Beskrivelse av de involverte foretakene og foretak i samme konsern	31	1	325	1.200	8	n/A
Håndtering av IK	31	1	325	1.196	8	n/A
Beskrivelse av markedsstrukturen i de berørte markedene	31	1	325	1.246	8	n/A
Forslag til offentlig versjon av meldingen eller en klar angivelse av hvilke opplysninger melder anser som forretningshemmeligheter	31	1	325	1.195	8	n/A
Redegjørelse for eventuelle effektivitetsgevinster	31	1	325	1.246	8	n/A
Basisopplysninger iht skjema	31	1	325	1.195	8	n/A
De involverte foretakenes siste årsberetning og årsregnskap	31	1	325	1.195	8	n/A
Redegjørelse for eventuelle etableringshindringer i de berørte markedene	31	1	325	1.246	8	n/A
Seneste versjon av avtalen om foretakssammenslutningen med vedlegg	31	1	325	1.195	8	n/A
Beskrivelse av foretakssammenslutningen	31	1	325	1.300	8	n/A
Totalt	31	1	325	15.9	100	n/A

I utregningen av de administrative kostnadene er det tatt utgangspunkt i de ulike kostnadselementene. I forbindelse med en fullstendig melding om foretakssammenslutninger medgår det intern tid, eksterne ressurser samt anskaffelser. Ved å fastsette intern tid, eksterne ressurser og anskaffelser for den enkelte opplysning kan vi regne ut den administrative kostnaden per melding. Ved å se denne kostnaden i sammenheng med totalt antall meldinger kan vi aggregere den administrative kostnaden opp til samfunnsnivå.

Plikten til å sende inn fullstendig melding ved foretakssammenslutninger ble pålagt 26 ganger i 2006, samt 5 frivillige meldinger. Dette er benyttet som populasjon for alle opplysningene. Populasjonen er hentet fra Konkurransetilsynets årsrapport hvor saksstatistikk for 2006 presenteres. Validiteten på populasjonstallene på samfunnsnivå er altså meget god. Frivillige innsendte fullstendige meldinger er ikke tatt med i populasjonen. Alle opplysningene er altså inkludert i hver enkelt melding. Frekvensen som er benyttet er satt til 1 da kravet er hendelsesbasert og populasjonene er oppgitt i totalt antall hendelser.

Timeprisen for den enkelte opplysningen reflekterer at det er personer i ledelsesstillinger som håndterer dette kravet. Det er derfor benyttet den høyeste timeprisen (325 kroner) på alle opplysningene bortsett fra opplysningen "Håndtering av IK". Tid medgått til denne opplysningen er brukt på å skrive ut meldingen, putte den i en konvolutt, samt frankere, for så å sende den. Timeprisen på denne tiden er satt til 187 kroner som referer til gjennomsnittlig lønn for kontoryrker.

I tillegg til intern tid er det også fastsatt kostnader til eksterne ressurser for den enkelte opplysning. Denne kostnaden består av juridisk bistand og er beregnet på basis av en timepris på 2000 kroner. Denne kostnaden er betydelig i forbindelse med utarbeidelsen av en fullstendig melding. Juridisk bistand er i standardiseringen satt til 500 000 kroner per melding. Det vil helt klart forekomme tilfeller hvor denne kostnaden er enten lavere eller høyere. 500 000 kroner er i dette tilfeller ment å angi hva som kan forventes av en normalt effektiv bedrift ved utarbeidelsen av en fullstendig melding. Til slutt er det lagt til en anskaffelseskostnad knyttet til porto og innsending av meldingen.

7.3.3 Oppsummerende analyse

Bedrifters plikt til å etterleve kravet om å sende inn fullstendig melding ved foretakssammenslutninger utgjør en relativt stor administrativ kostnad for de berørte foretak. Gjennom å intervjuer bedrifter som har sendt inn denne meldingen, er det generelle inntrykket at meldeplikten oppfattes som hensiktsmessig. Det er uttrykt en forståelse blant intervjuede bedrifter for hvorfor denne type kontroll foretas. Det eksisterer altså en forståelse for intensjonen og målsetningene. Den konkrete håndteringen er det derimot fremkommet enkelte synspunkter på.

Det kostnadsdrivende elementet ved meldingen er nesten utelukkende knyttet til beskrivelsen av foretakssammenslutningen, samt beskrivelsen av markedsstrukturer og de berørte markeder. Beskrivelsen av den meldte foretakssammenslutningen og hvordan den kom i stand skal inneholde blant annet en redegjørelse for den strategiske og økonomiske begrunnelsen for transaksjonen, en oversikt over eierforholdene etter sammenslutningen og en tidsplan for gjennomføringen. Dersom det dreier seg om delvis erverv skal det også gis en oversikt over de eierandeler eller deler av virksomheten som erverves. Det forventes også at sentrale styredokumenter der foretakssammenslutningen behandles, herunder protokoller/referater, vedlegges meldingen. De faktiske og juridiske forhold som er av betydning for muligheten til å utøve avgjørende og varig innflytelse (kontroll) over foretakets virksomhet skal også beskrives.

Opplysninger om foretakssammenslutningen brukes i noen grad også internt i virksomheten. Dette er informasjon som til dels er utarbeidet i innledende analyser, men som må tilpasses meldingens formål. Beskrivelse av de markedene som berøres av foretakssammenslutningen i det forespurte omfang er derimot ikke informasjon som foreligger eller benyttes internt. Informasjon om berørte markeder omfatter blant annet beskrivelse av produktmarkedene som berøres av foretakssammenslutningen og hvilken geografisk utstrekning disse markedene har. Beskrivelsen skal inneholde en oversikt over tilgrensende produktmarkeder, det vil si produktmarkeder som ligger tett opp til de berørte markedene. Videre skal markedsstrukturene i de berørte markeder beskrives i detalj.

Det er ofte vanskelig å definere de berørte markeder, samt at informasjon om disse ikke er lett tilgjengelig. I de tilfeller hvor det er flere markeder som skal berøres skal hver av disse beskrives. Informasjon om markedsstrukturer og berørte markeder som adresserer forespurte problemstillinger er ofte problematisk for meldepliktige bedrifter å fremskaffe. Videre oppleves det som vanskelig å definere de berørte markeder, samt avgjøre hvilke markeder som krever inngående beskrivelse og hvilke som kan omtales i mer overordnede trekk.

7.3.4 Forenklingstiltak

Som nevnt i foregående avsnitt er kostnadene ved meldingen nesten utelukkende knyttet til beskrivelsen av markedsstrukturer og berørte markeder. Et generelt trekk i bedriftenes syn på hvordan denne byrden kan lettes, er utforming av bedre veiledninger fra Konkurransetilsynet for hvordan markeder skal defineres. Forhåndsinformasjon om hvilke bransjer og markeder Konkurransetilsynet har oppdaterte opplysninger på hadde lettet arbeidsbyrden, da disse beskrivelsene kunne blitt unnlatt. Videre var det et ønske om økt kontakt med Konkurransetilsynet i forkant av meldingen slik at man kunne spesifisere hvilke områder som krever en grundig beskrivelse og hvilke som ikke trenger å være med. En tettere dialog i forkant av meldingen vedrørende hvilke områder og problemstillinger Konkurransetilsynet må få belyst er altså ønskelig.

7.4 Beskrivelse av i informasjonskravet: "Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (over EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt."

Informasjonskravet "plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (over EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt" er hjemlet i (FOR-2001-06-15-616) forskrift om offentlige anskaffelser. Forskriften får anvendelse på varekontrakter, tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter. Forskriften får ikke anvendelse for oppdragsgivere som omfattes av (FOR-2003-12-05-1424) forskrift om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon. Dette gjelder imidlertid bare i den utstrekning anskaffelsen skjer som ledd i utøvelse av egen virksomhet som angitt i nevnte forskrift.

Regelverket hjemler tre *skal-krav*, dvs. dokumentasjon som tilbyder må levere for å kunne kvalifisere seg. Videre medfører forskriften om offentlige anskaffelser at de myndigheter som skal gjøre innkjøp *kan* stille krav om at bedrifter oppfyller forskjellige forhold i forbindelse med deres anmodninger om prekvalifikasjon og tilbud. De forhold som tilbydere på offentlige anskaffelser *skal* oppfylle er:

- *Skatteattest, jf. § 5-15*
"(1) Oppdragsgiver skal kreve at samtlige norske leverandører fremlegger skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt."
- *HMS-egenerklæring, jf. § 5-16*
"(1) For arbeid som skal utføres i Norge skal oppdragsgiver kreve at samtlige leverandører fremlegger en egenerklæring i samsvar med vedlegg 2 om at leverandøren oppfyller, eller ved eventuell tildeling av kontrakt, vil oppfylle, lovbestemte krav i Norge innen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Denne bestemmelsen gjelder ikke varekontrakter."
- *Underskrift, jf. § 8-5, tredje ledd*
"(3) Tilbudet skal være undertegnet."

I tillegg til ovennevnte obligatoriske dokumentasjonskrav, er det flere forhold som offentlig innkjøper kan velge å kreve dokumentert:

- *Leverandørens finansielle og økonomisk stilling, jf. § 5-10*
- *Leverandørens tekniske kvalifikasjoner, jf. § 5-11*
- *Foretaksregistrering, godkjenninger mv., jf. " 5-12*
- *Alternativ dokumentasjon, jf. § 5-13*
- *Oppfyllelse av kvalitetssikringsstandarder, jf. § 5-14*

Informasjonskravet og tilhørende opplysninger faller inn under B-kategorien.

Informasjonskravet har ikke vært endret fra nullpunkt (1. januar 2006) til kartleggingstidspunktet (1. september 2006).

Regelverket om offentlige anskaffelser gir offentlige myndigheter mulighet til å kreve forskjellige typer dokumentasjon fra de tilbudsgivere/leverandører som byr på et offentlig anbud. Ved avlevering av tilbud over terskelverdi, vil likevel tilbudsgiver ha en naturlig interesse i å oppfylle alle de kravene som stilles i anbudsmaterialet. Derfor vil det være en overlapp mellom de administrative kostnader (den særlige dokumentasjonen) og den alminnelige drift (avlevering av tilbudet).

Da informasjonskravet utelukkende er hjemlet i ovennevnte paragrafer i forskrift om offentlige anskaffelser og ikke i annet regelverk, har det ikke vært nødvendig å foreta prosentvis avgrensning av de administrative kostnadene mot andre informasjonskrav/opplysninger.

Figur 7.9 – Sentrale egenskaper ved krav til leverandører på offentlige anskaffelser

7.4.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

De obligatoriske dokumentasjonskravene og kan-kravene varierer mellom de tre ulike kontraktstypene: For bygg- og anleggskontrakter samt tjenestekontrakter gjelder alle de tre obligatoriske kravene og vanlig prosedyre er at også kan-kravene etterspørres av offentlig innkjøper. Ved bygg- og anleggsarbeid må entreprenør også innhente HMS-egenerklæring og skatteattest fra alle eventuelle underleverandører. For varekontrakter er kun kravene om skatteattest og underskrift obligatoriske og det varierer i stor grad om kan-kravene etterspørres. Det antas at bedrifter både i mikro- og makrosegmentet byr på offentlige oppgaver, og videre at bransjen domineres av de større leverandørene. Det er derfor gjort en 15/85 prosentfordeling for populasjoner på henholdsvis mikro- og makrosegmentet.

Den normalt effektive bedrift som oppfyller både kan og skal kravene (tilbydere på bygg- og anleggskontrakter samt tilbydere på tjenestekontrakter) og som regelmessig deltar i offentlige anbud har gjerne et webbasert system eller et filarkiv der den til enhver tid oppdaterte dokumentasjon ligger tilgjengelig. Tilbudsansvarlig går inn på systemet, henter ut relevante dokumenter, skriver ut disse (gjerne i to eksemplarer, et til selve tilbudet og et til internt bruk). Dokumentene legges systematisk i en perm, gjerne med skilleark og tydelige overskrifter og det endelige tilbud sendes gjerne med en ekstern budtjeneste. For varekontrakter er det mest vanlig at kun skatteattest etterspørres.

Den normalt effektive bedrift har en medarbeider på høyt nivå som administrerer og utarbeider tilbudet og den relevante dokumentasjon, typisk en administrasjonssjef, avdelingsleder eller oppdragsleder.

Når bedriftene først har utarbeidet grunnmaterialet med de relevante opplysninger, vil mye av dette materialet kunne benyttes forholdsvis uendret ved senere tilbudsavleveringer. Materialet skal likevel vedlikeholdes fortløpende, slik at det til enhver tid er oppdatert. Hovedparten av bedriftenes administrative kostnader ved oppfyllelse av skal- og kan-kravene består i utarbeidelsen av grunnmaterialet, men unntak av utarbeidelse av CVer og bevis for tekniske kvalifikasjoner, som den normalt effektive bedrift bruker forholdsvis mye tid på for å tilpasse disse dokumentene til det enkelte tilbud. Bedriftene utarbeider opplysningene som etterspørres primært for å oppfylle leverandørens krav, og opplysningene benyttes i liten grad internt.

7.4.2 Administrative kostnader

Tabell 7.10 – Standardisert tid per segment (anskaffelser over EØS- terskelverdi)

Opplysninger	Standardisert tid (minutter)		
	Kontraktstype: Bygg- og anlegg Størrelse: Makro bedrifter og mikrobedrifter	Kontraktstype: Tjeneste Størrelse: Makro bedrifter og mikrobedrifter	Kontraktstype: Vare Størrelse: Makro bedrifter og mikrobedrifter
Tekniske kvalifikasjoner	240	200	0
HMS -egenerklæring	5	3	0
Håndtering av IK	60	45	7
Foretaksregistrering, godkjenninger mv	5	5	0
Finansiell og økonomisk stilling	5	5	0
Oppfyllelse av kvalitetssikringsstandarder	5	5	0
Skatteattest	5	3	3
Alternativ dokumentasjon	0	0	0
Underskrift tilbudsbrev	1	1	1
Totalt	326	267	11

Tabellen over viser de relevante segmentene for informasjonskravet "plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (over EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt". Segmentfordelingen følger de tre ulike kontraktstypene som tidligere er nevnt: Bygg- og anlegg, tjeneste og vare. Dokumentasjonskravene er det samme enten bedriften som leverer tilbudet er liten eller stor. Det antas derfor at det interne tidsforbruket ikke varierer mellom bedrifter i henholdsvis mikro- og makrosegmentet.

Tidsbruken varierer særlig mellom segmentet for bygg- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter på den ene siden og varekontrakter på den andre. Årsaken til dette er som tidligere nevnt at det er først og fremst er offentlige oppdragsgivere innenfor de to førstnevnte segmentene av kontrakter som etterspør kan-kravene. For varekontrakter er dette mindre vanlig, og det er derfor antatt at kun de obligatoriske kravene etterspørres i dette segmentet. Det er likevel en forskjell i den interne tidsbruken mellom segmentene bygg- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter, da leverandører til bygg- og anleggsarbeid også er pliktige til å levere skatteattest og HMS-egenerklæringer fra alle eventuelle underleverandører. Bruken av underleverandører i bygg- og anleggssektoren anses som normalt effektivt. Tid brukt på utarbeidelse av dokumentasjon for tekniske kvalifikasjoner varierer også noe mellom bygg- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter, da kravene som stilles til førstnevnte segment er noe mer omfattende.

Bedriftsintervjuer viser at det ikke er vanlig at oppdragsgivere etterspør alternativ dokumentasjon. Derfor er det interne tidsforbruket, og dermed også den administrative kostnaden, satt til null. Ettersom det i den normalt effektive bedrift er en medarbeider på høyt nivå som administrer tilbudsprosessen, har denne medarbeideren også fullmakt til å underskrive tilbudet, som derfor ikke tar mer enn et minutt.

Mens den interne tiden benyttet for å oppfylle opplysninger om skatteattest, HMS-egenerklæring, finansiell og økonomisk stilling, foretaksregistrering og oppfyllelse av kvalitetssikringsstandarder er liten, går det med betydelig tid til på opplysningen om tekniske kvalifikasjoner, det vil i praksis si CVer og referanser.

For bedriftene som lever av å vinne offentlige oppdrag, er det av stor viktighet at tilbudet med den relevante dokumentasjon når frem til korrekt mottaker og innen tidsfristens utløp. Den normalt effektive bedrift benytter derfor gjerne et bud for å levere tilbudet, og

har derfor en anskaffelseskostnad forbundet med tilbudsavleveringen, beregnet til kroner 330 per avlevert tilbud. Dette er prisen for en såkalt VIP-levering innenfor ring 3 i Oslo, der leveringen blir prioritert og kommer frem på raskeste måte. Som tidligere beskrevet vil bedrifter som hyppig leverer tilbud gjerne anskaffe et system, gjerne en database, der den relevante dokumentasjonen lagres og til enhver tid kan hentes frem i oppdatert versjon. Andre bedrifter vil ha tilstrekkelig kapasitet i sitt filarkiv. Det er ikke medregnet anskaffelseskostnader for denne type dokumenthåndteringssystemer.

Tabell 7.11 – Kostnader ved anskaffelser over EØS-terskelverdi

Opplysninger	Populasjon	Frekvens	Timepris	Adm. kost totalt	Andel av total (%)	Adm. kost pr. enhet/bedrift
Tekniske kvalifikasjoner	11 670	1	296	7,6	56	n/A
HMS -egenerklæring	11 670	1	296	0,6	4	n/A
Håndtering av IK	11 670	1	296	1,8	13	n/A
Foretaksregistrering, godkjenninger mv	11 670	1	296	0,7	5	n/A
Finansiell og økonomisk stilling	11 670	1	296	0,7	5	n/A
Oppfyllelse av kvalitetssikringsstandarder	11 670	1	296	0,7	5	n/A
Skatteattest	11 670	1	296	0,7	5	n/A
Alternativ dokumentasjon	11 670	1	296	0,5	3	n/A
Underskrift tilbudsbrev	11 670	1	296	0,5	4	n/A
Totalt	11 670	-	-	13,7	100	n/A

Den normalt effektive bedrift håndterer selv den prosessen det er å levere et tilbud på et offentlig oppdrag. Det er derfor ingen kostnader forbundet med bruk av eksterne ressurser. Derimot er det høye administrative kostnader forbundet med den interne ressursbruken, samt anskaffelseskostnaden ved forsendelse.

Populasjonene er de samme for hver opplysning innenfor det enkelte segment fordi opplysningene håndteres i samme prosess. Populasjonene tar utgangspunkt i statistikk fra Doffin 2006, som viser følgende fordeling av kunngjøringer over EØS-terskelverdi på de tre kontraktstypene:

Bygg- og anlegg: 391 kunngjøringer i 2006
 Tjeneste: 977 kunngjøringer i 2006
 Vare: 966 kunngjøringer i 2006

Frekvensen som er benyttet er satt til 1, da kravet oppfylles hver gang det leveres et tilbud og populasjonen er oppgitt i antall hendelser.

Det har ikke vært mulig å finne populasjoner på hvor mange tilbud som leveres på offentlige kunngjøringer i løpet av et år. Det er derfor foretatt en ekspertvurdering av konsulentene om at det i gjennomsnitt avleveres fem tilbud per kunngjøring. Det finnes ingen oversikt over fordelingen på henholdsvis mikro- og makrobedrifter som leverer tilbud. Konsulentene antar at 85 prosent av tilbyderne har mer enn fem ansatte og at 15 prosent av tilbyderne er fire eller færre ansatte. Dette innebærer noe usikkerhet i tallet for totalpopulasjon. Totalpopulasjonene for de ulike segmentene er derfor produktet av antall kunngjøringer i hvert segment multiplisert med fem multiplisert med 85/15 prosent.

Det er for alle segmenter benyttet en timepris på 296 kroner tilsvarende timepris for medarbeidere i akademiske yrker. Som tidligere beskrevet har bedriften også en anskaffelseskostnad for hver gang den leverer dokumentasjon og selve tilbudet. Anskaffelseskostnaden er beregnet til kroner 330 per hendelse.

Totale kostnader for informasjonskravet beløper seg til 13,7 millioner kroner. Opplysning om tekniske kvalifikasjoner er den mest kostnadsdrivende opplysningen og utgjør 56 prosent av de totale administrative kostnadene for informasjonskravet. Håndtering av informasjonskravet står for 13 prosent av de totale administrative kostnadene for kravet, mens de resterende opplysningene hver utgjør mellom tre og fem prosent av totalkostnadene.

7.4.3 Oppsummerende analyse

Dokumentasjon som etterspørres i forbindelse med offentlige anbud over EØS-terskelverdi benyttes i liten grad av bedriftene til intern bruk, og det er tydelig at bedriftene ikke ville brukt ressurser på å bygge om et omfattende system for å lagre og oppdatere disse dokumentene dersom det ikke var et krav i forbindelse med avlevering av tilbud.

Flere bedrifter opplever stor frustrasjon ved at forskjellige oppdragsgivere etterspør ulik dokumentasjon, med andre ord at det ikke benyttes en standard for hvilken dokumentasjon som etterspørres. Dette innebærer at bedriftene bruker uforholdsmessig mye tid på sette seg inn i det enkelte tilbud og de må finlese konkurransegrunnlaget for å identifisere den dokumentasjon som skal legges ved det enkelte tilbud.

Bedriften stiller også spørsmålsteget ved at etterspurt dokumentasjon finnes tilgjengelig i andre registre og at oppdragsgiver burde kunne benytte seg av disse kildene fremfor å spørre leverandør gang på gang om de samme dokumentene.

Det oppleves også svært unødvendig at dokumentasjonskravene som stilles til en prekvalifikasjon stort sett er de samme som stilles ved et ordinært tilbud (skatt, HMS-egenerklæring, tekniske kvalifikasjoner mv.). Dette øker belastningen for bedrifter som lever av å levere tilbud, og som flere ganger i uken må levere prekvalifikasjoner i tillegg til dokumentasjon i forbindelse med ordinære tilbud.

Det oppleves belastende at bedriftene må levere samme dokumentasjon til samme oppdragsgiver gang på gang (ettersom bedriftene ofte leverer tilbud til samme oppdragsgiver flere ganger i året). De intervjuede bedrifter mener det bør være tilstrekkelig at bedriftene kvalifiserer seg en til to ganger årlig overfor samme oppdragsgiver.

Når det gjelder kravet om kvalitetssikringsstandarder, mener bedriftene at det bør være tilstrekkelig å levere kopi av ISO-sertifikat eller liknende dokumentasjon i stedet for annen dokumentasjon, da ISO-sertifiseringen og andre kvalitetsstandarder nettopp viser at bedriften oppfyller visse kvalitets- og kompetansekrav. Dette henger også nært sammen med kravet om dokumentasjon av tekniske kvalifikasjoner. Bedriftene påpeker at det er unødvendig å levere CVer til alle prosjektdeltakere allerede i tilbudsfasen, og mener det er tilstrekkelig med CV for prosjektleder. ISO-sertifiseringen og andre tilsvarende sertifiseringer viser at bedriften som helhet oppfyller kompetansekravet. Bedriftene oppgir videre at det er uheldig for bedriften å måtte binde opp ressurser på medarbeidersiden allerede i tilbudsfasen.

Kravet om at tilbudet skal være underskrevet fordrer i de fleste tilfeller at tilbudet må leveres i papirformat. Bedriftene oppgir at de sjelden har muligheten til å benytte elektronisk signatur. Det er kostbart for bedriftene å skrive ut alle nødvendige dokumenter samt å sende disse med bud til oppdragsgiver. Bedriftene opplyser at et alternativ til dette ville være utstrakt bruk av elektronisk signatur slik at relevant dokumentasjon kan leveres elektronisk.

De intervjuede bedrifter nevner digitalisering og standardisering som to stikkord for forenkling av informasjonskravet "plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig

oppdrag (over EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt". Med dette mener bedriftene at det ville være svært tidsbesparende dersom alle offentlige oppdragsgivere benytter en standardisert mal for hvilke dokumenter som etterspørres samt at det ville spare bedriftene mye tid og penger dersom tilbudsdokumentasjonen kan leveres elektronisk fremfor i papirformat.

7.4.4 Forenklingstiltak

Et forenklingstiltak som flere bedrifter foreslår er muligheten for å prekvalifisere seg til tilbud på en offentlig portal eller liknende. Bedriftene foreslår et kvalifiseringssystem som oppdateres en eller to ganger i året, og der leverandørene kan være registrert med all nødvendig dokumentasjon. Oppdragsgiveres oppgave blir da å legge inn søkekriterier for å finne potensielle tilbudsgivere via portalen fremfor å gå ut med en prekvalifisering. Bedriftene understreker viktigheten av at alle offentlige oppdragsgivere må benytte systemet dersom det skal være gevinster å hente.

Datainnsamlingen viser at bedriftenes opplevelse av regelverksbelastning vil reduseres betydelig dersom det i alle fall blir mulig å levere nødvendig dokumentasjon til samme oppdragsgiver en eller to ganger årlig fremfor ved hver eneste tilbudsavlevering. Dette tiltaket vil helt klart ha en stor positiv effekt på bedriftenes interne ressursbruk samt anskaffelseskostnader i forbindelse med tilbudsavlevering.

7.5 Beskrivelse av informasjonskravet "Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt."

Informasjonskravet "Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt" er hjemlet i *forskrift om offentlige anskaffelser (FOR-2001-06-15-616)*. Forskriften får anvendelse på varekontrakter, tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter. Forskriften får ikke anvendelse for oppdragsgivere som omfattes av forskrift om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon (FOR-2003-12-05-1424). Dette gjelder imidlertid bare i den utstrekning anskaffelsen skjer som ledd i utøvelse av egen virksomhet som angitt i nevnte forskrift.

Regelverket hjemler dokumentasjonskrav som tilbyder må oppfylle for å kvalifisere seg til et offentlig anbud under EØS-terskelverdi. Samtlige norske leverandører skal fremlegge skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt. Unntatt fra dette kravet er direkte anskaffelser. Videre for arbeid som skal utføres i Norge skal leverandør fremlegge HMS-egenerklæring (varekontrakter og direkte anskaffelser er unntatt sistnevnte). Denne dokumentasjonen skal sendes oppdragsgiver sammen med øvrige tilbudsdokumenter. Ved bygg- og anleggsarbeid må entreprenør innhente HMS-egenerklæring og skatteattest fra alle eventuelle underleverandører ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget som overstiger en verdi på kroner 500.000 eks. mva. Det er videre et krav at tilbudet skal være underskrevet.

Dokumentasjonskravene er hjemlet i forskriftens §§ 12-9 og 12-10:

- *Skatteattest, jf. § 12-9*
"(1) Oppdragsgiver skal kreve at samtlige norske leverandører fremlegger skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt. Dette gjelder likevel ikke ved direkte anskaffelser."
- *HMS-egenerklæring, jf. § 12-10*
"(1) For arbeid som skal utføres i Norge skal oppdragsgiver kreve at samtlige leverandører fremlegger en egenerklæring i samsvar med vedlegg 2 om at leverandøren oppfylder, eller ved eventuell tildeling av kontrakt, vil oppfylle, lovbestemte krav i Norge innen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Denne bestemmelsen gjelder ikke varekontrakter og ved direkte anskaffelser."

Kravet om at tilbudet skal være underskrevet finner vi i § 15-5, tredje ledd:

- *Underskrift, jf. § 15-5 (3)*
"(3) Tilbudet skal være undertegnet."

Informasjonskravet og tilhørende opplysninger faller inn under C-kategorien.

Informasjonskravet har ikke vært endret fra nullpunkt (1. januar) til kartleggingstidspunktet (1. september 2006).

Regelverket om offentlige anskaffelser gir offentlige myndigheter mulighet til å kreve forskjellige typer dokumentasjon fra de tilbudsgivere/leverandører som byr på et offentlig anbud. Ved avlevering av tilbud under EØS-terskelverdi, vil dog tilbudsgiver ha en naturlig interesse i å oppfylle alle de kravene som stilles i anbudsmaterialet. Derfor vil det være en overlapp mellom de administrative kostnader (den særlige dokumentasjonen) og den alminnelige drift (avlevering av tilbudet).

Da informasjonskravet utelukkende er hjemlet i ovennevnte paragrafer i forskrift om offentlige anskaffelser og ikke i annet regelverk, har det ikke vært nødvendig å foreta pro-

sentvis avgrensning av de administrative kostnadene mot andre informasjonskrav/opplysninger.

Figur 7.12 – Sentrale egenskaper ved offentlige anskaffelser under EØS terskelverdi

Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt.	Sentrale egenskaper ved informasjonskravet
<p>Lov:</p> <p>⇒ FOR-2001-06-15-616 - Forskrift om offentlige anskaffelser</p> <p>Paragraf:</p> <p>⇒ § 12, §12-9, § 12-10, § 15-5 (3)</p> <p>Lovtekst:</p> <p>⇒ Utdrag</p> <p>⇒ §12-9 “(1) Oppdragsgiver skal kreve at samtlige norske leverandører fremlegger skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt. Dette gjelder likevel ikke ved direkte anskaffelser.”</p> <p>⇒ § 12-10 “(1) For arbeid som skal utføres i Norge skal oppdragsgiver kreve at samtlige leverandører fremlegger en egenerklæring i samsvar med vedlegg 2 om at leverandøren oppfyller, eller ved eventuell tildeling av kontrakt, vil oppfylle, lovbestemte krav i Norge innen helse, miljø og sikkerhet (HMS). (...)”</p>	<p>Antall segmenter</p> <p>6</p> <p>Total populasjon (Antall tilbud)</p> <p>32 550</p> <p>Kostnad</p> <p>13 763 882</p>

7.5.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Dokumentasjonskravene som stilles til leverandører som leverer tilbud på anskaffelser under EØS- terskelverdi gjelder i ulik grad de tre kontraktstypene: bygg- og anleggskontrakter, tjenestekontrakter og varekontrakter. For samtlige kontraktstyper gjelder kravet om at tilbudet skal være underskrevet. For varekontrakter gjelder i tillegg kun kravet om skatteattest, mens kravet om HMS-egenerklæring i tillegg til skatteattest gjelder for tjenestekontrakter og bygg- og anleggskontrakter. Tilbydere på bygg- og anleggskontrakter skal også levere skatteattest og HMS-egenerklæring for alle eventuelle underleverandører ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget som overstiger en verdi på kroner 500.000 eks. mva.

Skatteattest og HMS-egenerklæring er dokumenter som den normalt effektive bedrift har lagret i sitt filarkiv, og det tar kun få minutter å hente frem disse fra filarkivet, skrive dem ut og legge dem i en perm sammen med selve tilbudet.

Den normalt effektive bedrift har en medarbeider på høyt nivå som administrerer og utarbeider tilbudet og den relevante dokumentasjon, typisk en administrasjonssjef, avdelingsleder eller oppdragsleder.

Når bedriftene først har lagret skatteattest og HMS-egenerklæring i oppdatert versjon i sitt filarkiv, vil de lagrede dokumentene kunne benyttes uendret (bortsett fra oppdateringer til nyere versjoner) ved senere tilbudsavleveringer. Materialet skal likevel vedlikeholdes fortløpende, slik at det til enhver tid er oppdatert. Bedriftene utarbeider og vedlikeholder opplysningene som etterspørres primært for å oppfylle leverandørenes krav, og opplysningene benyttes i liten grad internt.

7.5.2 Administrative kostnader

Tabell 7.13 – Administrative kostnader

Opplysninger	Standardisert tid (minutter)		
	Kontraktstype: Bygg- og anlegg Størrelse: Makro bedrifter og mikrobedrifter	Kontraktstype: Tjeneste Størrelse: Makro bedrifter og mikrobedrifter	Kontraktstype: Vare Størrelse: Makro bedrifter og mikrobedrifter
Skatteattest	5	3	3
Håndtering av IK	10	10	10
Underskrift tilbudsbrief	1	1	1
HMS-egenerklæring	5	3	0
Totalt	21	17	14

Tabellen over viser de relevante segmentene for informasjonskravet "plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt." Segmentfordelingen følger de ulike kontraktstypene som tidligere er nevnt: Bygg- og anlegg, tjeneste og vare. Dokumentasjonskravene er de samme enten bedriften som leverer tilbudet er liten eller stor. Det antas derfor at det interne tidsforbruket ikke varierer mellom bedrifter i henholdsvis mikro- og makrosegmentet.

Tidsbruken varierer mellom segmentet for bygg- og anleggskontrakter og tjenestekontrakter på den ene siden og varekontrakter på den andre. Årsaken til dette er som tidligere beskrevet at det ved tilbud på varekontrakter kun kreves at leverandøren leverer skatteattest, mens det for de to andre kontraktstypene også kreves HMS-egenerklæring. Videre er den en liten forskjell i tidsbruken mellom bygg- og anleggskontrakter på den ene siden og tjenestekontrakter på den andre siden. Denne forskjellen består i at leverandører til bygg- og anleggskontrakter også skal levere skatteattest og HMS-egenerklæring for eventuelle underleverandører (antar da at kontrakter i tilknytning til oppdraget overstiger en verdi på kroner 500.000 eks. mva).

Ettersom det i den normalt effektive bedrift er en medarbeider på høyt nivå som administrerer tilbudsprosessen, har denne medarbeideren også fullmakt til å underskrive tilbudet, som derfor ikke tar mer enn et minutt.

For bedriftene som lever av å vinne offentlige oppdrag, er det av stor viktighet at tilbudet med den relevante dokumentasjon når frem til korrekt mottaker og innen tidsfristens utløp. Den normalt effektive bedrift benytter derfor gjerne et bud for å levere tilbudet, og har derfor en anskaffelseskostnad forbundet med tilbudsavleveringen, beregnet til kroner 330 per avlevert tilbud. Dette er prisen for en såkalt VIP-levering innenfor ring 3 i Oslo, der leveringen blir prioritert og kommer frem på raskeste måte.

Tabell 7.14 – kostnader ved anskaffelser under EØS-terskelverdi

Opplysninger	Populasjon	Frekvens	Timepris	Adm. kost totalt	Andel av total (%)	Adm. kost pr. enhet/bedrift
Skatteattest	32 550	1	296	3,3	24	n/A
Håndtering av IK	32 550	1	296	4,3	31	n/A
Underskrift tilbudsbrev	32 550	1	296	2,8	21	n/A
HMS-egenerklæring	32 550	1	296	3,3	24	n/A
Totalt	32 550	1	296	13,8	100	n/A

Den normalt effektive bedrift håndterer selv den prosessen det er å levere et tilbud på et offentlig oppdrag. Det er derfor ingen kostnader forbundet med bruk av eksterne ressurser. Derimot er det administrative kostnader forbundet med den interne ressursbruken i etterlevelsen av informasjonskravet samt anskaffelseskostnadene.

Populasjonene er de samme for hver opplysning innenfor det enkelte segment fordi opplysningene håndteres i samme prosess. Populasjonene tar utgangspunkt i statistikk fra Doffin 2006, som viser følgende fordeling av kunngjøringer under EØS-terskelverdi på de tre kontraktstypene:

Bygg- og anlegg: 3 627 kunngjøringer i 2006
 Tjeneste: 2 000 kunngjøringer i 2006
 Vare: 883 kunngjøringer i 2006

Frekvensen som er benyttet er satt til 1, da kravet oppfylles hver gang det leveres et tilbud og populasjonen er oppgitt i antall hendelser.

Det har ikke vært mulig å finne populasjoner på hvor mange tilbud som leveres på offentlige kunngjøringer i løpet av et år. Det er derfor foretatt en ekspertvurdering av konsulentene om at det i gjennomsnitt avleveres fem tilbud per kunngjøring. Det finnes ingen oversikt over fordelingen på henholdsvis mikro- og makrobedrifter som leverer tilbud. Konsulentene antar at 85 prosent av tilbyderne har mer enn fem ansatte og at 15 prosent av tilbyderne er fire eller færre ansatte. Dette innebærer noe usikkerhet i tallet for totalpopulasjon. Totalpopulasjonene for de ulike segmentene er derfor produktet av antall kunngjøringer i hvert segment multiplisert med fem multiplisert med 85/15 prosent.

Det er for alle segmenter benyttet en timepris på kroner 296 tilsvarende timepris for medarbeidere i akademiske yrker. Som tidligere beskrevet har bedriften også en anskaffelseskostnad for hver gang den leverer dokumentasjon og selve tilbudet. Anskaffelseskostnaden er beregnet til kroner 330 per hendelse.

Totale kostnader for informasjonskravet beløper seg til 13,8 millioner kroner. Håndtering av informasjonskravet er den mest kostnadskrevede opplysningen og utgjør 31 prosent av de totale administrative kostnadene for informasjonskravet. De øvrige opplysningene utgjør hver mellom 21 og 24 prosent av totalkostnadene.

7.5.3 Oppsummerende analyse og forenklingstiltak

Det er ikke foretatt bedriftsintervjuer i forbindelse med informasjonskravet "plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon på at kravene til leverandør er oppfylt". Da noen av opplysningene i dette informasjonskravet er de samme som i tilsvarende informasjonskrav over EØS-terskelverdi, for eksempel kravet om at det skal leveres skatteattest, kan det være grunn til å anta at bedrifter som leverer tilbud på oppdrag under terskelverdi deler noen av synspunktene til bedrifter som leverer tilbud på oppdrag over terskelverdi. Det vises til kapittel 7.4 for synspunkter fremkommet under intervjuer med bedrifter som leverer tilbud på offentlige anbud over EØS-terskelverdi.

7.6 Beskrivelse av informasjonskravet: "Leverandører av tilbud til offentlige anbudsrunder plikter å gi flere opplysninger om tilbudet på anmodning fra oppdragsgiver"

I forskrift om offentlige anskaffelser (FOR-2001-06-15-616) finner vi informasjonskravet "Leverandører av tilbud til offentlige anbudsrunder plikter å gi flere opplysninger om tilbudet på anmodning fra oppdragsgiver". Opplysningene som utgjør informasjonskravet er hjemlet i flere paragrafer i forskriften, blant annet i § 9-1, nr 2 a:

"Det er adgang til følgende avklaringer av tilbudene:

a. Oppdragsgiver kan innhente nærmere opplysninger hos leverandørene for å få klarlagt uklartheter i tilbudene, såfremt uklarthetene ikke er slike at tilbudene skal avvises i henhold til § 8-10 (avvisning på grunn av forhold ved tilbudet)."

Informasjonskravet er en følge av nasjonal lovgivning, og derfor tilhørende C-kategorien. Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.6.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet gjelder for bedrifter som leverer tilbud på offentlige anskaffelser over og under EØS-terskelverdi.

På anmodning fra oppdragsgiver skal leverandøren oppgi nærmere opplysninger for å oppklare uklartheter ved tilbudet. Leverandøren skal på anmodning også gi supplerende opplysninger om sine kvalifikasjoner og opplysninger dersom tilbudet fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelsen. For bedriftene/leverandørene innebærer dette at de av oppdragsgiver kan bli bedt om å fremskaffe og sende inn ytterligere dokumentasjon til oppdragsgiver utover de dokumenter som er lagt ved tilbudet. Bedriftene må da hente frem relevante opplysninger og dokumentasjon fra filarkiver og databaser, tilpasse dette til oppdragsgivers ønsker og sende denne dokumentasjonen til oppdragsgiver. Den normalt effektive bedrift vil gjerne sikre at denne ekstradokumentasjonen når frem til korrekt mottaker til rett tid. Den vil derfor benytte seg av en ekstern budtjeneste for å sikre leveranse. Det antas at tidsbruken er den samme for alle typer bedrifter som leverer en slik anmodning, da det dreier seg om den samme arbeidsprosessen, nemlig å finne frem, skrive ut og sende relevant dokumentasjon.

Bedriftene produserer denne informasjonen primært for å tilfredsstille oppdragsgivers anmodning om ekstra dokumentasjon, og opplysningen benyttes i liten grad internt.

7.6.2 Administrative kostnader

Totale årlige administrative kostnader for dette informasjonskravet beløper seg til ca 9 millioner kroner på samfunnsnivå. Den ene kostnadsdriveren er den interne tidsbruken i bedriften i forbindelse med å fremskaffe og skrive ut relevant dokumentasjon. Den normalt effektive bedrift bruker 140 minutter på dette. Den andre kostnadsdriveren er anskaffelser, da bedriften gjerne leverer den ekstra dokumentasjonen med bud. Anskaffelseskostnaden er beregnet til kroner 330 per levering. Dette er prisen for en såkalt VIP-levering innenfor ring 3 i Oslo, der leveringen blir prioritert og kommer frem på raskeste måte. Det er typisk medarbeidere på høyt nivå som håndterer denne forespørselen. Det er derfor benyttet en timepris på kroner 296, tilsvarende timepris for medarbeidere i akademiske yrker.

Ved fastsetting av populasjon er det tatt utgangspunkt i statistikk fra Doffin for 2006. Her er oppgitt tall for antall kunngjøringer over og under nasjonal og EØS terskelverdi. Det finnes dog ikke statistikk over hvor mange ganger i løpet av et år leverandørene sender inn ekstra dokumentasjon på anmodning fra oppdragsgiver. Konsulentene har derfor antatt at det i gjennomsnitt leveres fem tilbud per anbud og det i gjennomsnitt er en leverandør per anbud som blir anmodet om å levere ekstra dokumentasjon til oppdragsgiver. Totalpopulasjonen blir således 8 844. Informasjonskravet er av relevans både for bedrifter innen mikro- og makrosegmentet. Det finnes ingen oversikt over fordelingen på hhv. mikro- og makrobedrifter som leverer tilbud på offentlige oppdrag eller som blir anmodet av oppdragsgiver om å levere supplerende opplysninger. Konsulentene har derfor antatt at det for dette informasjonskravet er en fordeling tilsvarende 15 prosent mikrobedrifter og 85 prosent makrobedrifter.

7.6.3 Forenklingstiltak

Et par av de intervjuede bedriftene har opplevd å måtte levere flere opplysninger om tilbudet på anmodning fra leverandør. Disse bedriftene opplever dette informasjonskravet som noe belastende, da de tross alt må levere ytterligere dokumentasjon. De intervjuede bedrifter har ikke fremmet forenklingsforslag knyttet til dette informasjonskravet og har heller ingen forslag til alternative prosedyrer.

7.7 Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter å bistå Konkurransetilsynet ved granskning"

Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) (LOV-2004-03-05-12) inneholder et informasjonskrav om at virksomheter plikter å bistå Konkurransetilsynet ved granskning. Dette er hjemlet i lovens § 24, 1. og 2. ledd:

§ 24. Opplysningsplikt og granskning

Enhver plikter å gi konkurransemyndighetene de opplysninger som disse myndigheter krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven eller for å kunne oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor en fremmed stat eller en internasjonal organisasjon. Opplysningene kan kreves gitt skriftlig eller muntlig innen en fastsatt frist både fra enkelte og fra grupper av foretak og kan nedtegnes og lagres som lydopptak.

På samme vilkår som nevnt i første ledd kan konkurransemyndighetene for granskning kreve utlevert alle typer informasjon og bærere av slik informasjon.

Lovens formål er å fremme konkurranse for å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Informasjonskravet tilhører en B-kategori, og er derfor en følge av formål formulert i internasjonale regler, selv om selve kravet er formulert på nasjonalt nivå."

Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.7.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet gjelder for alle bedrifter. Dersom det kommer en anmodning fra Konkurransetilsynet om å bistå med opplysninger, må bedriftene fremhente den informasjonen de har tilgjengelig og vurdere hvilke opplysninger som er nødvendige å gi. For å komme fram til dette vil bedriftene ha både interne og eventuelle eksterne møter for å innhente og komme fra til den relevante informasjonen som Konkurransetilsynet krever. Tidsbruken vil variere etter kompleksiteten på hva Konkurransetilsynet ønsker at bedriftene skal bistå med, men det er ingen forskjell i tidsbruken mellom mikro- og makrobedrifter. Bedriftene vil i varierende grad bruke opplysningene internt, men det er stor usikkerhet knyttet til en generalisering på dette området. Informasjonen Konkurransetilsynet ønsker ved granskning varierer og er nært knyttet til den aktuelle sak.

7.7.2 Administrative kostnader

De relevante segmentene for kravet er størrelse og kompleksitet. Kompleksitet er inndelt i kategorier for enkel, medium og kompleks, hvor både mikro- og makrobedrifter er relevante i kombinasjon med hver enkelt av disse. Populasjonen er 2428 som er et anslag på antall berørte bedrifter som må bistå Konkurransetilsynet ved granskning. Anslaget er gjort på bakgrunn av saker som Konkurransetilsynet har hatt hvor det har vært nødvendig for bedrifter å bistå. Tallene tar utgangspunkt i saksstatikk hentet fra Konkurransetilsynets årsrapport fra 2006.

Den totale kostnaden på samfunnsnivå for å etterleve kravet er beregnet til å utgjøre 8,4 millioner kroner. Det er primært lønnskostnadene knyttet til det interne tidsforbruket som utgjør kostnaden. Den standardiserte tiden for enkel kompleksitet er satt til to timer, medium kompleksitet en arbeidsdag (7,5 timer), og bistand i komplekse saker en arbeidsuke (37,5 timer). Det vil være medarbeidere på ledernivå som utfører selve bistanden til Konkurransetilsynet, men en kontormedarbeider vil ta seg av innrapporteringen. Det antas at det ikke er eksterne kostnader eller utgifter til anskaffelser i forbindelse med dette kravet.

7.7.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevene kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet, verken basert på intervjuer eller konsulentenes analyse.

7.8 Beskrivelse av informasjonskravet: "Drosjesjåførs plikt til å gi passasjerene datert kvittering på anmodning"

I forskrift om maksimalpriser for kjøring av drosjebil (Lov om pristiltak) (FOR-2005-12-16-1516) pålegges drosjebiler å gi passasjerene datert kvittering på anmodning. Informasjonskravet er hjemlet i forskriftens § 8:

§8. Kvittering

Drosjesjåføren plikter på anmodning å gi passasjerene datert kvittering. I kvitteringen skal oppgis foretakets organisasjonsnummer etterfulgt av bokstavene «MVA», sjåførens navn, bilens løyvenummer, passasjerens på- og avstigningssted, samlet takst, hvor mye av den som utgjør utgående mva., samt øvrige opplysninger som er nødvendig til kontroll av at vederlaget er regnet i samsvar med gjeldende prisforskrift. I drosjebil med kvitteringsskrivende taksameter, skal dette benyttes ved utskrift av kvittering.

Informasjonskravet er en følge av nasjonal lovgivning, og derfor tilhørende en C-kategori. Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.8.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet gjelder for løyvepliktig drosjetransport med motorvogn av inntil fire personer. Unntatt fra forskriften er:

- a) drosjesentraler, løyvehavere tilsluttet drosjesentraler, drosjefører og bopelsløyvehavere som er stasjonert i følgende fylker og kommuner: Oslo, Akershus, Drammen, Lier, Nedre Eiker, Røyken, Hurum, Kongsberg, Øvre Eiker, Modum, Trondheim, Bergen, Askøy, Fjell, Sund, Stavanger, Randaberg, Sola, Sandnes, Kristiansand, Søgne, Songdalen og Vennesla.
- b) drosjetransport der vilkårene for oppdraget er fastsatt i avtale inngått etter forhandling mellom oppdragsgiver og drosjesentral, eventuelt løyvehaver.

Dersom passasjerer i en taxi ønsker kvittering må sjåføren overlevere dette. Den normalt effektive drosjesjåføren har et elektronisk taksameter med mulighet for å skrive ut kvitteringer. Dette skjer ved at drosjesjåføren trykker på en knapp på taksameteret for så å vente på at kvitteringen skrives ut. Samme prosess vil følges i samtlige berørte bedrifter.

Drosjenæringen har automatiserte prosesser for lagring av informasjonen som kommer ut på kundens kvittering, og vil derfor ikke ha et arkiv over alle kjørte turer i kvitteringsform slik at det er liten grad av internt bruk av opplysningene.

7.8.2 Administrative kostnader

Den totale administrative kostnaden ved etterlevelse av dette kravet er beregnet til å utgjøre ca 3,6 millioner kroner på samfunnsnivå per år. Mikrosegmentet er det eneste relevante segmentet i forbindelse med dette kravet, da det ikke vil være mer enn fire ansatte per drosjeløyve.

Populasjonen er beregnet per kvittering. Populasjonen er beregnet ut fra statistikk fra Norges Taxiforbund (NT). I 2006 ble det gjennomført 36 840 753 turer på landsbasis med drosje. Det er ikke ført statistikk på antallet kunder som har bedt om kvittering og statistikken fra NT er ikke sortert etter fylker, men på områder. Det er derfor vanskelig å gi et godt anslag på antall utskrifter i kommuner/fylker hvor forskriften er gjeldende. I følge statistikken til NT er det 42 prosent av turene som dekkes av arbeidsgiver eller trygd/kommune. Disse må nødvendigvis ta vare på kvittering. Ser vi på turstatistikken til NT gir den oss et minimum av relevante turer på 11 118 721 (ca 30 prosent av antall tu-

rer). Antar vi at 42 prosent etterspør kvittering gir dette 4 669 863 utskrifter årlig der hvor forskriften er gjeldende.

Den interne tidsbruken er standardisert til å ta 25 sekunder per kvittering. Det forutsettes at medarbeideren som utfører oppgaven er lønnet på nivå med operatører og sjåførere, og har da en timelønn på 180 kroner per time. Anskaffelseskostnaden knyttet til informasjonskravet er beregnet å utgjøre 126 086 kroner på samfunnsnivå. Kostnaden er beregnet ut fra at en ordinær kvittering er omtrentlig 18 cm lang og at prisen for 80 meter kvitteringsrull er 12 kroner (priser hentet fra www.rekvisitanett.no den 19. mars 2007). Dette gir et årlig forbruk på 840 575 meter, eller en pris på 126 086 eks. MVA, og en kostnad per kvittering på 0,026 kroner.

7.8.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevenne kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet basert på verken intervjuer eller konsulentens analyse.

7.9 Beskrivelse av informasjonskravet: "Leverandør kan på anmodning be om opplysninger og nærmere begrunnelse for oppdragsgiveres valg av leverandør"

I forskrift om offentlige anskaffelser (FOR-2001-06-15-616) finner vi informasjonskravet "Leverandør kan på anmodning be om opplysninger og nærmere begrunnelse for oppdragsgiveres valg av leverandør". Informasjonskravet er hjemlet i forskriftens § 3-8, nr 4:

"Dersom en leverandør skriftlig anmoder om det, skal det senest innen 15 dager etter at anmodningen er mottatt gis en nærmere begrunnelse om hvorfor deres forespørsel om å få delta er forkastet, tilbudet er avvist eller hvorfor deres tilbud ikke er valgt. Dersom kontrakt er tildelt, skal navnet på den som fikk kontrakten opplyses sammen med det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler."

Informasjonskravet er en følge av nasjonal lovgivning, og derfor tilhørende en C-kategori. Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.9.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Leverandører av tilbud på offentlige oppdrag over og under EØS-terskelverdi kan anmode offentlige oppdragsgivere om opplysninger og nærmere begrunnelse for oppdragsgivers valg av leverandør.

De intervjuede bedrifter forklarer at de ved en slik anmodning retter en skriftlig henvendelse til oppdragsgiver i brev form. Det er gjerne en medarbeider på høyt nivå som retter henvendelsen til oppdragsgiver. Det antas at tidsbruken er den samme for alle typer bedrifter som leverer en slik anmodning, da det dreier seg om den samme arbeidsprosessen, nemlig å skrive et brev til oppdragsgiver.

Den normalt effektive bedrift er ofte interessert i en begrunnelse for hvorfor dens tilbud ikke ble valgt. Intervjuene viser at bedriftene/leverandørene gjerne retter en skriftlig henvendelse til oppdragsgiver der det bes om en begrunnelse fra oppdragsgiver om hvorfor bedriften ikke ble valgt. Dette fordi leverandøren på denne måten kommer i en dialog med oppdragsgiver. Dette er av stor verdi, oppgir bedriftene, både med tanke på læringseffekten i forhold til neste tilbudsavlevering samt i forhold til å bli bedre kjent med oppdragsgiver for senere tilbudsavleveringer til denne.

7.9.2 Administrative kostnader

Totale årlige administrative kostnader for dette informasjonskravet beløper seg til 1,6 millioner kroner på samfunnsnivå. Kostnadsdriveren er den interne tidsbruken i bedriften på 35 minutter, tilknyttet å skrive brevet, legge det i en konvolutt og postlegge det. Erfaringer fra datainnsamlingen viser at det er typisk medarbeidere på høyt nivå som formulerer denne anmodningen. Det er derfor benyttet en timepris på kroner 296, tilsvarende timepris for medarbeidere i akademiske yrker. Bedriften har også anskaffelseskostnader på kroner 6,50 for porto.

Ved fastsetting av populasjon er det tatt utgangspunkt i statistikk fra Doffin for 2006. Her er det oppgitt tall for antall kunngjøringer over og under nasjonal og EØS terskelverdi. Det finnes dog ingen statistikk over hvor mange anmodninger leverandørene sender inn i løpet av et år. Konsulentene har derfor antatt at det i gjennomsnitt leveres fem tilbud per anbud og at det i gjennomsnitt er en leverandør per anbud som anmoder oppdragsgiver om begrunnelse for valg av leverandør. Totalpopulasjonen blir således 8 844 anmodninger om opplysninger og nærmere begrunnelse for oppdragsgivers valg av leverandør. Informa-

sjonskravet er av relevans både for bedrifter innen mikro- og makrosegmentet. Det finnes ingen oversikt over fordelingen på hhv. mikro- og makrobedrifter som leverer tilbud på offentlige oppdrag eller som anmoder oppdragsgiver om opplysninger og nærmere begrunnelse for valg av leverandør. Konsulentene har derfor antatt at det for dette informasjonskravet er en fordeling tilsvarende 15 prosent mikrobedrifter og 85 prosent makrobedrifter.

7.9.3 Forenklingstiltak

Bedriftene opplever ikke dette informasjonskravet som belastende. De intervjuede bedrifter har ikke fremmet forenklingsforslag knyttet til dette informasjonskravet og har heller ingen forslag til alternative prosedyrer.

7.10 Beskrivelse av informasjonskravet: "Leverandør i forsyningssektoren skal på oppdragsgivers forlangende oppgi relevante opplysninger, dersom tilbudet fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelsen"

I forskrift om innkjøpsregler for oppdragsgivere innen vann- og energiforsyning, transport og telekommunikasjon (forsyningssektorene), FOR-2003-12-05-1424, finner vi informasjonskravet "Leverandør i forsyningssektoren skal på oppdragsgivers forlangende oppgi relevante opplysninger, dersom tilbudet fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelsen", nærmere bestemt i § 30, nr 4:

"Dersom et tilbud fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelsen skal oppdragsgiver skriftlig be om nærmere relevante opplysninger og deretter etterprøve opplysningene, før tilbudet kan avvises. Oppdragsgiver kan fastsette en rimelig svarfrist.(...)"

Informasjonskravet sorterer under B-kategorien for opprinnelse. Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.10.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Oppdragsgiver skal i tilfeller der tilbudet fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelsen, skriftlig be leverandør i forsyningssektoren om nærmere relevante opplysninger, som tilbyder da skal besvare. Den normalt effektive bedrift må i dette tilfellet besvare henvendelse fra oppdragsgiver. Leverandøren må hente frem relevante opplysninger fra sitt filarkiv eller interne database der relevante dokumenter er lagret, skrive disse ut, sette dem i en perm og sende dette til oppdragsgiver. Den normalt effektive bedrift vil gjerne sikre at denne ekstradokumentasjonen når frem til korrekt mottaker til rett tid. Den vil derfor benytte seg av en ekstern budtjeneste for å sikre leveranse. Det antas at leverandører i forsyningssektoren har fem eller flere ansatte, derfor er kun makrosegmentet relevant for dette informasjonskravet.

Bedriftene produserer denne informasjonen primært for å tilfredsstille oppdragsgivers anmodning om relevante opplysninger, og opplysningene benyttes i liten grad internt.

7.10.2 Administrative kostnader

Totale årlige administrative kostnader for dette informasjonskravet beløper seg til 109 963 på samfunnsnivå. Det er intern tid og anskaffelser som utgjør kostnadselementene. Den interne tiden en normalt effektiv bedrift bruker for å etterleve dette informasjonskravet er 65 minutter. Anskaffelseskostnader har bedriften ettersom den gjerne leverer den ekstra dokumentasjonen med bud. Anskaffelseskostnaden er beregnet til kroner 330 per levering. Dette er prisen for en såkalt VIP-levering innenfor ring 3 i Oslo, der leveringen blir prioritert og kommer frem på raskeste måte. Det er typisk medarbeidere på høyt nivå som håndterer denne forespørselen. Det er derfor benyttet en timepris på kroner 296, tilsvarende timepris for medarbeidere i akademiske yrker.

Ved fastsetting av populasjon er det tatt utgangspunkt i statistikk fra Doffin for 2006. Her er oppgitt tall for antall kunngjøringer i forsyningssektorene. Det finnes dog ingen statistikk over hvor mange ganger i løpet av et år leverandørene blir bedt om å sende inn ekstra dokumentasjon på oppdragsgivers forlangende. Konsulentene har derfor antatt at det i gjennomsnitt leveres fem tilbud per anbud og det i gjennomsnitt er en leverandør per anbud som må levere ekstra opplysninger til oppdragsgiver. Totalpopulasjonen blir således 169. Det finnes ingen oversikt over fordelingen på hhv. mikro- og makrobedrifter som le-

verer tilbud på offentlige oppdrag eller som må levere supplerende opplysninger. Konsulentene antar at leverandører i forsyningssektoren typisk har fem eller flere ansatte.

7.10.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevende kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet basert på intervjuer.

7.11 Beskrivelse av informasjonskravet: "Ved Konkurransetilsynets vedtak om inngrep i foretakssammenslutninger, skal foretakene det gjelder legge frem en uttalelse på forslaget om inngrepsvedtak"

I Lov om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) (LOV-2004-03-05-12) finner vi informasjonskravet "Ved Konkurransetilsynets vedtak om inngrep i foretakssammenslutninger, skal foretakene det gjelder legge frem en uttalelse på forslaget om inngrepsvedtaket": Dette er hjemlet i lovens § 20, 3. ledd:

"§ 20. Vedtak om inngrep

Konkurransetilsynet må senest innen 70 virkedager etter at fullstendig melding ble mottatt, legge frem begrunnet forslag til inngrepsvedtak. Forslaget foreligger partene til uttalelse med en frist på 15 virkedager. Konkurransetilsynet må treffe sitt vedtak innen 15 virkedager fra tilsynet har mottatt partenes uttalelse. Dersom det er fremsatt et tilbud om avhjelpende tiltak, kan fristen etter begjæring fra partene forlenges med 25 virkedager. Tilbyr partene avhjelpende tiltak, skal tilbudet også fremlegges i et dokument som er offentlig."

Formålet med loven er å fremme konkurranse for å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Informasjonskravet tilhører en B-kategori, og er derfor en følge av formål formulert i internasjonale regler, selv om selve kravet formulert på nasjonalt nivå.

Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.11.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet gjelder for de foretak som har levert fullstendig melding om foretakssammenslutning, og hvor Konkurransetilsynet anser det som nødvendig med inngrepen. Konkurransetilsynet skal gripe inn mot en foretakssammenslutning dersom tilsynet finner at den vil føre til eller forsterke en vesentlig begrensning av konkurransen i strid med lovens formål. De berørte parter må da komme med en uttalelse på Konkurransetilsynets vedtak om inngrep i foretakssammenslutninger. Bedriftene vil da benytte jurister som på bedriftenes vegne kommer med en redegjørelse på deres syn på vedtaket. Bedriftene må fremhente informasjon og vurdere hvilke opplysninger som kan fremme deres sak. De må ha eksterne møter med juristen som utarbeider uttalelsen, og dette må så sendes til Konkurransetilsynet. Det antas at det er medarbeidere på ledernivå internt i bedriftene som utfører arbeidsprosessen knyttet til etterlevelse av kravet. Bedriftene bruker denne informasjonen i liten grad internt da det kun er en uttalelse i knyttet til et vedtak foretatt av Konkurransetilsynet. Det antas videre at det ikke er variasjoner i tidsbruk og kostnader for de berørte bedriftene.

7.11.2 Administrative kostnader

Den totale kostnaden på samfunnsnivå for å etterleve dette informasjonskravet er beregnet til å utgjøre 104 656 kroner. Det er kun ett relevant segment for dette kravet, makrobedrifter som outsourcer. Populasjonen er to, og tallet bygger på antall inngrep mot fusjoner og oppkjøp gjort av Konkurransetilsynet i 2006. Det antas at det ikke var tilfeller hvor uttalelsen om inngrepsvedtaket førte til at det ikke ble grepet inn.

Bedriftene har et internt tidsbruk på 1355 minutter, men med en lav populasjon utgjør dette kun en liten del av den totale kostnaden. Kostnaden til juridisk bistand er derimot det kostnadsdrivende elementet. Det er ingen anskaffelseskostnader i forbindelse med dette kravet.

7.11.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevene kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet, verken basert på intervjuer eller konsulentenes analyse.

7.12 Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt til å oppbevare prisforskriften for drosjebiler"

I forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil (Lov om pristiltak) (FOR-2005-12-16-1516) er informasjonskravet "Plikt til å oppbevare prisforskriften for drosjebiler" hjemlet. Dette er hjemlet i forskriftens § 9:

§ 9. Plikt til å oppbevare prisforskriften

"Denne forskrift skal oppbevares i bilen og forevises passasjerene dersom de forlanger det."

Forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil skal oppbevares i bilen, og forevises passasjerene til enhver tid dersom de forlanger det. Informasjonskravet er en følge av nasjonal lovgivning og tilhører derfor C-kategorien. Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.12.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet gjelder for løyvepliktig drosjetransport med motorvogn av inntil fire personer. Unntatt fra forskriften er:

- a) drosjesentraler, løyvehavere tilsluttet drosjesentraler, drosjeførere og bopelsløyvehavere som er stasjonert i følgende fylker og kommuner: Oslo, Akershus, Drammen, Lier, Nedre Eiker, Røyken, Hurum, Kongsberg, Øvre Eiker, Modum, Trondheim, Bergen, Askøy, Fjell, Sund, Stavanger, Randaberg, Sola, Sandnes, Kristiansand, Søgne, Songdalen og Vennesla.
- b) drosjetransport der vilkårene for oppdraget er fastsatt i avtale inngått etter forhandling mellom oppdragsgiver og drosjesentral, eventuelt løyvehaver.

Løyvene følger drosjebilene slik at ved en endring i forskriften vil det tilsis at ca 3116 drosjebiler må bytte ut gammel forskrift i bilen med ny. Norges Taxiforbund (NT) gir beskjed til sine medlemmer når dette skjer. Siden 2001 har forskriften blitt endret syv ganger, noe som gir et snitt på utskifting av forskrift/priser ca en gang årlig. Vanlig utførelse ved forskriftsendring vil være at eier av drosjebil(e) printer ut og distribuerer den nye forskriften til drosjebilene. Hvordan distribusjonen gjennomføres kan variere enten ved at eier kan sende forskrift til sjåfør, sjåfør kan kjøre til eier for å hente forskrift eller eier distribuerer forskriften selv til bilen(e).

Plikten til å oppbevare prisforskriften i drosjebiler antas å være lite benyttet for internt bruk. Det antas videre at drosjesjåførene kjenner til det reglementet de er underlagt, så det å ha den tilgjengelig til enhver tid benyttes i liten grad internt.

7.12.2 Administrative kostnader

Den totale administrative kostnaden ved etterlevelse av dette kravet er beregnet til å utgjøre 46 740 kroner på samfunnsnivå per år. Mikrosegmentet er det eneste relevante segmentet i forbindelse med dette kravet. Populasjonen er satt til å være 3116, da det forutsettes at dette er antallet drosjebiler som er berørt av kravet. Dette er basert på statistikk fra NT. I statistikken deres for 2006 angis antall drosjeløyver etter fylker. Det eksisterer ikke statistikk som ser spesifikt på løyver gitt i kommuner der forskriften gjelder. Det er derfor tatt utgangspunkt i løyvestatistikken til NT som sorteres på fylke, og de fylker som ikke har kommuner spesifikt unntatt fra forskriften. Oversikt over antall unntatt fra forskriften etter punkt b) er ikke funnet. Tallene som presenteres her er derfor anslått, og dermed noe usikre.

Totalt er det 9055 løyver i Norge hvorav 3116 (34,4 prosent) er gitt i fylker hvor forskriften gjelder for samtlige kommuner. Løyvene følger drosjebilene slik at ved en endring i forskriften vil det tilsi at ca 3116 drosjebiler må bytte ut gammel forskrift i bilen med ny.

Den interne tidsbruken er standardisert til å ta fem minutter. Det forutsettes at medarbeideren som utfører oppgaven er lønnet på nivå med operatører og sjåfører, og derfor er det benyttet en timelønn på 180 kroner per time. Det er ingen eksterne kostnader eller anskaffelseskostnader knyttet til etterlevelse av dette informasjonskravet.

7.12.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevende kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet, verken basert på intervjuer eller konsulentenes analyse.

7.13 Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter å bistå EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen ved kontroll"

Lov om gjennomføring og kontroll av EØS-avtalens konkurranseregler mv. (EØS-konkurranseloven) (LOV-2004-03-05-11) inneholder et informasjonskrav om at virksomheter plikter å bistå EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen ved kontroll. Denne plikten er hjemlet i lovens § 2, samt forskrift om prosessuelle konkurranseregler i EØS-avtalen m.v. (FOR-1992-12-04-966 Kap. II (23)):

"§ 2. Opplysningsplikt og unntak fra taushetsplikt

Enhver plikter uten hinder av taushetsplikt å gi EFTAs overvåkningsorgan og EFTA-domstolen de opplysninger organene kan kreve i henhold til EØS-avtalen, avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol eller forskrifter gitt i medhold av § 5. Det kan settes tidsfrist for når opplysninger skal gis. Konkurransetilsynet kan etter anmodning fra EFTAs overvåkningsorgan kreve tilsvarende opplysninger.

Enhver skal uten hinder av taushetsplikt, innenfor de rammer EØS-avtalen gir, ha rett til å besvare henvendelser fra Europa-kommisjonen og EF-domstolen. "

Formålet med informasjonskravet er at EFTAs overvåkningsorgan kan utføre de oppgaver det er pålagt ved å foreta all nødvendig kontroll i foretak og sammenslutninger av foretak. Informasjonskravet tilhører en A-kategori fordi kravet er helt og holdent en følge av EØS-regler Norge er underlagt. Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.13.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

I prinsippet kan alle bedrifter bli berørt av dette informasjonskravet. EFTAs overvåkningsorgan (ESA) vil i praksis alltid gå gjennom Konkurransetilsynet (KT) ved bruk av denne hjemmelen, slik at paragrafens 2. ledd er den delen av informasjonskravet som gjennomføres i praksis. Bruken av denne hjemmelen er ansett som meget marginal, og for å gjøre denne type handling må man ha en domstolskjennelse. Kontroller som blir utført vil da ligne på politiets arbeid ved beslag og kontroll. Dersom det skulle inntreffe at virksomheter må bistå ved en slik kontroll antas det at arbeidsprosessen er som følger: Bedriften må fremhente informasjon som etterspørres, samt vurdere hvilken informasjon som er nødvendig. De må utarbeide dokumenter som beskriver det som blir etterspurt ved inspeksjonen fra offentlige myndigheter og innrapportere det. Tidsbruken vil variere med kompleksiteten av kontrollen som foretas. De få bedriftene som blir gjenstand for et slikt krav, vil bruke opplysningene til internt bruk i liten grad. Det er uvisst hvilke opplysninger dette gjelder, da det er et generelt krav om å bistå til hva EFTAs organer måtte ønske.

7.13.2 Administrative kostnader

Den totale administrative kostnaden ved etterlevelse av dette kravet er beregnet til å utgjøre 32 665 kroner på samfunnsnivå per år. De relevante segmentene for informasjonskravet er størrelse og kompleksitet. Det er to kategorier av kompleksitet, enkel og kompleks, og det antas at både mikro og makrobedrifter må bistå både ved enkle og komplekse kontroller. Det er vanskelig å sette en konkret populasjon på dette kravet, da dette er et hendelsesbasert krav som inntreffer meget sjelden. Konkurransetilsynet oppgir at dette skjer mindre enn en gang per år, så populasjonen er satt til 0,5.

Kostnaden forbundet med dette kravet vil være det interne tidsforbruket i de berørte bedrifter. Det er antatt at enkle kontroller vil ta mindre enn en time, og at det er medarbeidere på ledernivå som vil foreta det nødvendige arbeidet for å etterleve kravet. I mer

komplekse saker antas det at tidsbruken kan være opptil flere dager, og det er standardisert en tid på 1355 minutter. Tidsbruken vil variere proporsjonalt med kompleksiteten, så det kan knytte seg en usikkerhet til den valgte standardisering av de relevante segmentene. I segmentet for makrobedrifter med kompleks kontroll, er det også standardisert en ekstern kostnad til juridisk bistand på 25 timer a 2000 kroner.

7.13.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevede kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet, verken basert på intervjuer eller konsulentenes analyse.

7.14 Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å lagre autorisert og uautorisert bruk av informasjonssystemet i minst 3 måneder"

Dette informasjonskravet er hjemlet i forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften), FOR-2000-12-15-1265, § 2-16:

"§ 2-16. Dokumentasjon

Rutiner for bruk av informasjonssystemet og annen informasjon med betydning for informasjonssikkerheten, skal dokumenteres.

Dokumentasjon skal lagres i minst 5 år fra det tidspunkt dokumentet ble erstattet med ny gjeldende utgave.

Registrering av autorisert bruk av informasjonssystemet og av forsøk på uautorisert bruk, skal lagres minst 3 måneder. Det samme gjelder registreringer av alle andre hendelser med betydning for informasjonssikkerheten."

Dette informasjonskravet gjelder virksomheter som behandler personopplysninger som helt eller delvis skjer med elektroniske hjelpemidler. For å hindre fare for tap av liv og helse, økonomisk tap eller tap av anseelse og personlig integritet er det nødvendig å sikre konfidensialitet, tilgjengelighet og integritet for opplysningene.

Registrering av autorisert bruk av informasjonssystemet og av forsøk på uautorisert bruk, skal lagres minst 3 måneder. Det samme gjelder registreringer av alle andre hendelser med betydning for informasjonssikkerheten.

Informasjonskravet sorterer under B-kategorien for opprinnelse. Forskriften ble sist endret 16. februar 2006 som tilhører kartleggingsperioden. Det har likevel ikke blitt foretatt endringer som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden.

Informasjonskravet kan sies å være beslektet med et annet informasjonskrav, nemlig "plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å lagre dokumentasjon om rutiner med betydning for informasjonssikkerheten i minst 5 år", da også dette informasjonskravet stiller krav til bedriftens lagring av en viss type informasjon. Det er likevel snakk om to ulike typer informasjon som skal lagres, og det er derfor ikke foretatt en prosentvis avgrensning mellom disse to informasjonskravene.

7.14.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Bedriftene etterlever kravet ved å registrere autorisert bruk av informasjonssystemet, samt forsøk på uautorisert bruk. Det blir sørget for at dette blir oppbevart i tre måneder.

Opplysningene brukes i stor grad internt, da det svært viktig for bedriften at den har oversikt over autorisert og uautorisert bruk av informasjonssystemet.

Det er en medarbeider i kategorien kontoryrker som håndterer informasjonskravet. Det antas videre at kun bedrifter med fem eller flere ansatte har konsesjon til å behandle personopplysninger, og derfor er kun makrosegmentet relevant.

7.14.2 Administrative kostnader

Totale årlige administrative kostnader for dette informasjonskravet er kun 2 587 kroner på samfunnsnivå. Kostnadsdriveren er den interne tidsbruken i bedriften, som samlet tar 10 minutter. Medarbeideren som utfører dette har et kontoryrke, tilsvarende en timepris på 187 kroner.

Totalpopulasjonen er på 83 virksomheter. Datatilsynet oppgir at det er gitt i alt 226 konsesjoner til virksomheter som behandler personopplysninger. Av disse er ni gitt til offentlig virksomhet og 134 til virksomhet innen forskning- og utvikling. Dersom man trekker disse fra, gjenstår en populasjon på 83 private virksomheter som har konsesjon til å behandle personopplysninger. Som tidligere beskrevet antas det at kun bedrifter i makrosegmentet har konsesjon til å behandle personopplysninger.

7.14.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevene kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet basert på intervjuer.

7.15 Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å lagre dokumentasjon om rutiner med betydning for informasjonssikkerheten i minst 5 år"

Dette informasjonskravet er hjemlet i forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften), (FOR-2000-12-15-1265). Kravet er hjemlet i forskriftens §§ 2-3, 2-4, 2-5,2-6,2-7, 2-14 og 2-16.

Et utdrag fra lovgivningen i § 2-4 lyder som følger:

"§2-4. Risikovurdering

Det skal føres oversikt over hva slags personopplysninger som behandles. Virksomheten skal selv fastlegge kriterier for akseptabel risiko forbundet med behandlingen av personopplysninger.

Den behandlingsansvarlige skal gjennomføre risikovurdering for å klarlegge sannsynligheten for og konsekvenser av sikkerhetsbrudd. Ny risikovurdering skal gjennomføres ved endringer som har betydning for informasjonssikkerheten.

Resultatet av risikovurderingen skal sammenlignes med de fastlagte kriterier for akseptabel risiko forbundet med behandling av personopplysninger, jf. første ledd og § 2-2.

Resultatet av risikovurderingen skal dokumenteres."

Dette informasjonskravet gjelder virksomheter som behandler personopplysninger som helt eller delvis skjer med elektroniske hjelpemidler der det for å hindre fare for tap av liv og helse, økonomisk tap eller tap av anseelse og personlig integritet er nødvendig å sikre konfidensialitet, tilgjengelighet og integritet for opplysningene. Der slik fare er til stede skal de planlagte og systematiske tiltakene som treffes i medhold av forskriften, stå i forhold til sannsynligheten for og konsekvens av sikkerhetsbrudd. Rutiner for bruk av informasjonssystemet og annen informasjon med betydning for informasjonssikkerheten, skal dokumenteres. Dokumentasjon skal lagres i minst 5 år fra det tidspunkt dokumentet ble erstattet med ny gjeldende utgave.

Informasjonskravet sorterer under B-kategorien for opprinnelse. Forskriften ble sist endret 16. februar 2006 og tilhører kartleggingsperioden. Det har likevel ikke blitt foretatt endringer som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden.

Informasjonskravet kan sies å være beslektet med et annet informasjonskrav, nemlig "plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å lagre autorisert og uautorisert bruk av informasjonssystemet i minst 3 måneder", da også dette informasjonskravet stiller krav til bedriftens lagring av en viss type informasjon. Det er likevel snakk om to ulike typer informasjon som skal lagres, og det er derfor ikke foretatt en prosentvis avgrensning mellom disse to informasjonskravene.

7.15.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Bedriftene oppbevarer rutinene for bruk av informasjonssystemet og annen informasjon med betydning for informasjonssikkerheten, slik at dette til enhver tid kan dokumenteres.

Bedriftene ønsker selv å ha kontroll over de rutinene som foreligger i forhold til dette informasjonskravet, selv om de kanskje ikke ville ha oppbevart de i samme grad som de må på grunn av lovgivningen. Det antas derfor at opplysningen brukes i middels grad til intern bruk. Det er en medarbeider i kategorien kontoryrker som håndterer informasjonskravet. Det antas videre at kun bedrifter med fem eller flere ansatte har konsesjon til å behandle personopplysninger, og derfor er kun makrosegmentet relevant.

7.15.2 Administrative kostnader

Totale årlige administrative kostnader for dette informasjonskravet er kun 2 587 kroner på samfunnsnivå. Kostnadsdriveren er den interne tidsbruken i bedriften, med en samlet tidsbruk på 10 minutter. Medarbeideren som utfører dette har et kontoryrke, tilsvarende en timepris på 187 kroner.

Totalpopulasjonen er på 83 virksomheter. Datatilsynet oppgir at det er gitt i alt 226 konsesjoner til virksomheter som behandler personopplysninger. Av disse er ni gitt til offentlig virksomhet og 134 til virksomhet innen forskning- og utvikling. Dersom man trekker disse fra, gjenstår en populasjon på 83 private virksomheter som har konsesjon til å behandle personopplysninger. Som tidligere beskrevet antas det at kun bedrifter i makrosegmentet har konsesjon til å behandle personopplysninger.

7.15.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevende kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet verken basert på intervjuer eller konsulentenes analyser

7.16 Beskrivelse av informasjonskravet: "Ervervsdrivende som selger kraft til forbruker plikter å melde kraftpriser inn til Konkurransetilsynet"

Informasjonskravet "Ervervsdrivende som selger kraft til forbruker plikter å melde kraftpriser inn til Konkurransetilsynet" har sitt utspring fra forskrift om meldeplikt for kraftpriser (FOR-1997-12-12-1392). Plikten er hjemlet i forskriftens §§ 3-4:

"§ 3. Meldeplikt for kraftpriser

Kraftpriser og vilkår skal meldes inn til Konkurransetilsynet på de tidspunkt og i henhold til de krav som Konkurransetilsynet fastsetter. Meldeplikten omfatter de kraftpriser og vilkår som Konkurransetilsynet krever.

Meldeplikten omfatter ikke priser som tilbys eller avtales ved forhandlinger mellom en kunde eller grupper av kunder og den ervervsdrivende. "

"§ 4. Meldingens innhold

Meldingene skal inneholde kraftpris pr. kWh, samt eventuelle årlige fastbeløp knyttet til kraftprisen. Det skal også spesifiseres overfor hvem tilbud på kraft gjelder og eventuelle begrensninger ved tilbudet. "

Forskriftens formål er å sikre grunnlaget for god prisinformasjon til forbruker. Informasjonskravet er en følge av nasjonal lovgivning og tilhører derfor C-kategorien. Det har ikke blitt foretatt endringer i forskriften fra 1. januar 2006 til 1. september 2006 som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.16.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet berører alle meldepliktige kraftforetak, i alt 117. Melding foretas via et sett med skjema på Konkurransetilsynets hjemmeside. For å få tilgang til skjemaet må leverandøren først være registrert med brukernavn og passord som blir tildelt manuelt. Bedriftene plikter å melde inn avtaler om standard variabel kraftpris, markedskraft basert på spotpris, og fast pris med ett eller tre års varighet. Meldingene skal inneholde kraftpris pr. kWh, samt eventuelle årlige fastbeløp knyttet til kraftprisen. Prisendringer (inkludert endringer i årlig fastbeløp) for standard variabel kraft og for markedskraft skal innrapporteres 14 dager før ny pris gjøres gjeldende. Det skal opplyses hvilken dato prisendringen skal tre i kraft. Meldingen skal også inneholde en spesifisering overfor hvem tilbud på kraft gjelder og eventuelle begrensninger ved tilbudet. Det antas at meldingen gis av en medarbeider som tilhører gruppen av akademiske yrker. Det vil ikke være store variasjoner i tidsbruk og kostnader mellom bedriftene, da prosedyren for å foreta melding om kraftpriser er relativt lik i hvert enkelt tilfelle.

Kraftforetakene benytter i stor grad informasjonen som innrapporteres til internt bruk. Prissetting på varer og tjenester som selges er en viktig del av virksomheten, og som foretakene ønsker å ha god oversikt over til enhver tid.

7.16.2 Administrative kostnader

Den totale administrative kostnaden ved etterlevelse av dette kravet er beregnet til å utgjøre 1 732 kroner årlig. Makrosegmentet er det eneste relevante segmentet, fordi det kun er foretak med mer enn fem ansatte som blir berørt, og bare en mulig innrapporteringsmåte. Meldingen må foretas via Konkurransetilsynets hjemmeside. Det er i alt 117 foretak som omfattes av meldeplikten som også utgjør populasjonen. Populasjonen er hentet fra Konkurransetilsynet og angir antall berørte foretak i 2006.

Den interne tidsbruken er standardisert til tre minutter per virksomhet. Det forutsettes at dette utføres av en medarbeider som er lønnet på nivå med akademiske yrker. Det benyt-

tes da en lønssats på 296 kroner per time, slik at den kostnadsdrivende faktoren er lønnskostnadene. Det er ingen utgifter til verken eksterne tjenester eller anskaffelser.

7.16.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevene kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet, verken basert på intervjuer eller konsulentenes analyse.

7.17 Beskrivelse av informasjonskravet: "Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å varsle datatilsynet ved uautorisert utlevering av personopplysninger"

I forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften) (FOR-2000-12-15-1265) finner vi informasjonskravet "Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å varsle datatilsynet ved uautorisert utlevering av personopplysninger". Kravet er hjemlet i forskriftens § 2-6:

§ 2-6. Avvik

Bruk av informasjonssystemet som er i strid med fastlagte rutiner, og sikkerhetsbrudd, skal behandles som avvik.

Avviksbehandlingen skal ha som formål å gjenopprette normal tilstand, fjerne årsaken til avviket og hindre gjentagelse.

Dersom avviket har medført uautorisert utlevering av personopplysninger hvor konfidensialitet er nødvendig, skal Datatilsynet varsles.

Resultatet fra avviksbehandling skal dokumenteres.

Informasjonskravet tilhører en B-kategori, og er derfor en følge av formål formulert i internasjonale regler, selv om selve kravet formulert på nasjonalt nivå.

Forskriften ble sist endret 16. februar 2006 som tilhører kartleggingsperioden. Det har likevel ikke blitt foretatt endringer som berører dette kravet, og det har derfor ikke forekommet noen endringer i de administrative kostnadene i løpet av kartleggingsperioden. Det er heller ingen nært beslektede informasjonskrav innenfor det samme regelområdet. Det har derfor ikke blitt foretatt noen nødvendige prosentvise avgrensninger mot andre informasjonskrav eller opplysninger som har betydning for kostnadene som følger av kravet.

7.17.1 Bedriftenes håndtering av informasjonskravet

Informasjonskravet gjelder for bedrifter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet. Bedrifter etterlever kravet ved å sende en melding om hva som har hendt til Datatilsynet dersom bedriften oppdager slikt avvik. Bedriftene henter da frem informasjon og vurderer hvilke opplysninger som må meldes. Dette utføres av en medarbeider innenfor akademiske yrker. Det antas at det ikke er variasjoner i tidsbruk og kostnaden mellom bedrifter som berøres av kravet. Opplysninger om avvik vil bedriftene ha oversikt over selv, men det er ikke sikkert at de vil ha dokumentasjonen i et like stort omfang som da rapporteres inn til Datatilsynet. Opplysningene brukes derfor kun i middels grad til internt bruk.

7.17.2 Administrative kostnader

Den totale administrative kostnaden ved etterlevelse av dette kravet er beregnet til å utgjøre 1 085 kroner på samfunnsnivå. Makrobedrifter er det eneste relevante segmentet, da det antas bedriftene sender disse meldingene selv, og at det ikke er funnet en elektronisk løsning for å sende slike meldinger. I 2006 mottok Datatilsynet 11 avviksmeldinger, som også er benyttet som populasjon.

Det interne tidsbruket, og derfor lønnen til medarbeideren som utformer meldingen, utgjør kostnaden til dette kravet. Det er standardisert en tidsbruk på 20 minutter, med en lønnskostnad på 296 kroner, i henhold til gjennomsnittlig lønn for akademiske yrker. Det er ingen eksterne kostnader eller anskaffelseskostnader i forbindelse med etterlevelse av kravet.

7.17.3 Forenklingstiltak

Informasjonskravet inngår ikke blant de 90 prosent mest kostnadskrevene kravene. Det er derfor ikke foretatt noen bedriftsintervjuer om dette kravet, så det foreligger ingen kvalitativ informasjon om opplevd belastning og forslag til alternative prosedyrer. Det er heller ingen forenklingstiltak til dette kravet, verken basert på intervjuer eller konsulentenes analyse.

DEL 6 - TILLEGG

8. Resultattabeller og bakgrunnsdata

8.1 Administrative kostnader per informasjonskrav

Regelområde/fagmyndighet	Informasjonskrav	Adm. kost (i kr)	Andel av samlede kostnader (%)	ABC-regulering (%)			Type kostnad (%)		
				A	B	C	intern tidsbruk	eksterne kostnader	Anskaffelser
FAD	Kredittopplysningsvirksomheter har plikt til å levere gjenparts-brev til den person det er søkt informasjon om eller som er blitt kredittsjekket	35.359.500	30,7	0	0	100	0	0	100
FAD	Plikt for bedrifter i en foretaks-sammenslutning å levere fullstendig melding	15.870.876	13,8	0	0	100	2	98	0
FAD	Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (under EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt.	13.763.882	11,9	0	0	100	22	0	78
FAD	Plikt for virksomheter som skal levere tilbud på offentlig oppdrag (over EØS-terskelverdi) å oversende dokumentasjon av at kravene til leverandør er oppfylt.	13.691.891	11,9	0	100	0	72	0	28
FAD	Plikt for partene i en fusjon å informere Konkurransetilsynet om foretakssammenslutningen ved en alminnelig melding	13.599.631	11,8	0	0	100	7	93	0
FAD	Leverandører av tilbud til offentlige anbudsrunder plikter å gi flere opplysninger om tilbudet på anmodning fra oppdragsgiver	9.026.776	7,8	0	0	100	68	0	32
FAD	Plikt for virksomheter å bistå Konkurransetilsynet ved granskning	8.419.344	7,3	0	100	0	100	0	0
FAD	Drosjesjåførs plikt til å gi passasjerene datert kvittering på anmodning	3.623.814	3,1	0	0	100	97	0	3
FAD	Leverandør kan på anmodning be om opplysninger og nærmere begrunnelse for oppdragsgivers valg av leverandør	1.584.550	1,4	0	0	100	96	0	4
FAD	Leverandør i forsyningsektoren skal på oppdragsgivers forlangende oppgi relevante opplysninger, dersom tilbudet fremstår som unormalt lavt i forhold til ytelsen	109.963	0,1	0	0	100	49	0	51

FAD	Ved Konkurransetilsynets vedtak om inngrep i foretaks-sammenslutninger, skal foretakene det gjelder legge frem en uttalelse på forslaget om inngrepsvedtak.	104.656	0,1	0	100	0	14	86	0
FAD	Plikt til å oppbevare prisforskriften for drosjebiler	46.740	0,0	0	0	100	100	0	0
FAD	Plikt for virksomheter å bistå EFTAs overvåkningsorgan og EFTA-domstolen ved kontroll	32.665	0,0	100	0	0	23	77	0
FAD	Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å lagre autorisert og uautorisert bruk av informasjonssystemet i minst 3 måneder	2.587	0,0	0	100	0	100	0	0
FAD	Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å lagre dokumentasjon om rutiner med betydning for informasjonssikkerheten i minst 5 år	2.587	0,0	0	100	0	100	0	0
FAD	Ervervsdrivende som selger kraft til forbruker plikter å melde kraftpriser inn til Konkurransetilsynet	1.732	0,0	0	0	100	100	0	0
FAD	Plikt for virksomheter som behandler personopplysninger hvor det er behov for å sikre konfidensialitet å varsle data-tilsynet ved uautorisert utlevering av personopplysninger	1.085	0,0	0	100	0	100	0	0

9. NHDs kartleggingsdatabase

Nærings- og handelsdepartementet har i samarbeid med Rambøll Management AS utviklet en database "DELFI" som samler alle dataene fra kartleggingene. Her kan man finne hvilke administrative aktiviteter som bedriften må utføre for å etterleve de ulike informasjonskravene i lov og forskrift. Databasen inneholder også detaljert informasjon om tidsbruk relatert til utførelsen av disse aktivitetene, samt hvem som utfører de, hvor ofte dette gjøres og til hvilken pris. Det er også mulig å trekke ut kostnadsrapporter på ulike nivå i databasen.

"DELFI" er et av flere viktige verktøy for å støtte departement og øvrig forvaltning i arbeidet med å redusere bedriftenes administrative byrder, og i det generelle forenklingsarbeidet. Hensikten er å tilby et verktøy som enkelt gir tilgang til de innsamlede SKM-dataene for brukere, og hvor du ved hjelp av enkle simuleringer raskt kan fremskaffe en indikasjon på konsekvensen ved å endre på et regelverk. DELFI kan derfor ofte være første skritt i en regelforenklingsprosess. Den kan for eksempel anvendes når forvaltningen gjør ex-ante konsekvensanalyser av foreslått regelverk ved hjelp av eksisterende og lignende regelverk som er kartlagt. Det skal imidlertid understrekes at standardkostmodellen kun belyser kostnader for bedriftenes administrative byrder og inneholder ingen nyttevurderinger. Forenklingsarbeidet i sin helhet må således ta utgangspunkt i en noe bredere vurdering.

Databasen skal oppdateres jevnlig. Dette gjøres for å overvåke utviklingen av administrative byrder over tid, og for å fremskaffe en indeks over de relative endringene i kostnadene. Det er kun lovendringer/nytt regelverk og/eller endringer i bedriftenes arbeidsprosesser (f.eks bruk av Altinn) som skal oppdateres. Størrelser som lønn eller populasjoner fryses i første omgang, såfremt endring i populasjon ikke direkte kan relateres til en regelendring.